

ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 33 (6126) 5 sentyabr 2025-ci il

Qiyməti 40 qəpik

MİLLİ MƏCLİS BƏYANAT VERDİ

MEDIA ilə "Sinxua" agentliyi arasında
Anlaşma Memorandumu imzalandı

Media Development
Agency of the Republic
of Azerbaijan

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi (MEDIA) ilə Çin Xalq Respublikasının "Sinxua" Xəbər Agentliyi arasında media sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə MEDIA məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Anlaşma Memorandumunun məqsədi iki ölkə arasında media sahəsində qarşılıqlı prinsipinə və qarşılıqlı faydaya əsaslanan əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi, təşviqi və inkişaf etdirilməsidir.

Sənəd informasiya və təcrübə mübadiləsinə, ortaq maraq doğuran layihələr üzrə birgə fəaliyyəti, eyni zamanda, iclas, seminar, praktiki məşğələ, təlim, konfrans və digər bu kimi tədbirlərin təşkili, media sahəsinə məsul rəsmi şəxslərin və müvafiq ekspertlərin səfərlərinin dəstəklənməsini nəzərdə tutur.

**YENƏ BU ŞƏHƏRDƏ TIXACA DÜŞDÜK,
NEYLƏYƏK, AYRI BİR ŞƏHƏRİMİZ YOX...**

Elə olub ki, tıxac düşsənin sevinəsiniz, ləzzət alarsınız? Məndə olur, təbii ki, Bakıda yox, Şuşada! Şuşanın küçələrində tıxac görəndə sevinirsen. Görün şəhərə nə qədər qonaq gəlir ki, tıxac yaranır.

Xüsusilə Cıdır düzünə qalxanda. Məcbur olub Cıdır düzü yolunda polis dayanır ki, maşınlar hissə-hissə yol açsın.

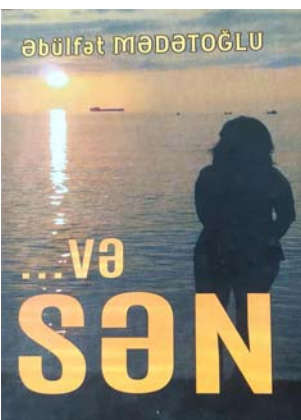

Bax:səh-3

Bilmirsiniz
Nəsiminin nəşi-
ni Hələbdən Ba-
kıya gətirə bildi-
lər, yoxsa yox?!

**"... VƏ SƏN" İŞIQ ÜZÜ
GÖRDÜ**

Həmkarımız, tanınmış şair-publisist Əbülfət Mədətoğlunun növbəti kitabı oxuculara təqdim edilib. 368 səhifəlik kitabın redaktoru və ön sözün müəllifi Fəridə Rəhimlidir. Redaktor vurğulayı ki, "Kitabı haqqında yazmaq istədiyim insan qəlbi sevgi dolu olan, həm şəxsi həyatı, həm yazıları ilə içindəki sevgini paylaşmağa, bölüşməyə həmişə hazır olan biridir - Əbülfət Mədətoğludur".

Şairin son illərdə yazdığı və müxtəlif mövzuları əhatə edən "...VƏ SƏN" "Adiloğlu" nəşriyyatı tərəfindən çap olunub.

Nəfis şəkildə oxucu qarşısına çıxarılan kitab işinin peşəkarı olan nəşir Zaur Qafarzadə tərəfindən nəşriyyat xeyriyyəsi alıb.

Müəllifi təbrik edir və inanırıq ki, o, bu kitabı ilə də oxucularını sevindirəcək.

**Daha bir
kiberdələduz
saxlanıldı**

Hacıqabulda polis əməkdaşları tərəfindən keçirilən əməliyyat tədbirləri nəticəsində sosial şəbəkələrdə kiberdələduzluq edən əvvəllər məhkum olunmuş Aslan Qurbanov saxlanılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, o, müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən şəxslərə yardım adı altında sosial şəbəkələrdə paylaşılan bank kartlarındakı maddi vəsaitləri talamaqda şübhəli bilinir.

Araşdırma zamanı adıçəkilən şəxsin 20 nəfərin etibarından sui-istifadə edərək bank kartlarının məxfi məlumatlarını əldə etdiyi məlum olub.

Bu üsulla A.Qurbanov 10.000 manatdan artıq pul ələ keçirib.

Faktla bağlı cinayət işi açılıb, saxlanılan şəxs barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

A.Qurbanovun qanunsuz əməllərindən zərərçəkən başqa vətəndaşlar varsa bu barədə polisə məlumat verə bilərlər.

**ŞUŞAYA BAYRAQ SANCAN
OĞLANI AĞDAMA
BURAXMADILAR**

Bu gün Ağdama ilk dəfə Bakı-Ağdam sərnişin qatarı reysi istifadəyə verildi. Və dəvətilər ağdamlılar, müharibə iştirakçıları, ziyalılar, qeyri ağdamlılar idi. İlk dəfə Bakı-Ağdam sərnişin qatarı ilə Ağdama yola düşdülər. O cümlədən Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Yaşar Hüseynov da dəvətilər arasında idi. Sonradan məlum oldu ki, Yaşarın adı portala düşməyib. Gəldilər ki, qatardan düşsün, siz Ağdama gedə bilməzsiz, adınız portalda yoxdur.

Bir anlıq hamı çaşdı qaldı. Nə işə pərtlik oldu. O da getmək istəyirdi. Yaşarı qatardan enməyə qoymadım, dedim, dayan hələ. Bildirdim ki, bu, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır, Şuşaya ilk bayrağı o sancıb.

Bax:səh-2

Latviya 1,5 milyard dollar pul xərcləyərək Rusiyanın qorxusundan Almaniyadan və Av-

POJALUYSTA, QOVARİTE PO-LATIŞSKI!

ropanın digər ölkələrindən tank, təyyarə, raket, uzaqvu-ran toplar alıb. Stalin Latviya-ya zəng edir. Telefonu götürən xanıma deyir:

- Birinci katibi bağlayın.

Qız:

- Xahiş edirəm, latışca danışın.

- Sənə deyirəm, birinci katibi bağla!

Qız yenə deyir:

- Xahiş edirəm, latışca danışın.

Stalin:

- Bu dəqiqə birinci katibi bağlamasan bütün Sibir latışca danışacaq.

İlham Əliyev: Azərbaycan-Çin əlaqələri son iki ildə keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksəlib

Azərbaycan-Çin əlaqələri son iki ildə keyfiyyətə yeni mərhələyə yüksəlib.

Bu barədə Prezident İlham Əliyev Çinin Tiencin şəhərində "ŞÖT plyus" formatında keçirilən görüş zamanı bildirib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

-Hörmətli Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin.

Hörmətli nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri, xanımlar və cənablar.

İlk növbədə, ŞÖT Sammitinə dəvətə, səmimi qəbula və tədbirin yüksək səviyyədə təşkilinə görə Sədr Si Cinpinə səmimi minnətdarlığımı bildirirəm.

Dost Çin dövlətini ŞÖT-də uğurlu sədrliyi münasibətilə təbrik edir, qarşıya qoyulan məsələlərin həyata keçirilməsində uğurlar arzulayıram.

Azərbaycanla Çin arasında səmimi dostluq münasibətləri və hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq bağları mövcuddur. Bu əlaqələrin dərinləşdirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biridir.

Son iki ildə əlaqələrimiz keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlib. Ötən il Astanada keçirilmiş ŞÖT Sammiti çərçivəsində biz strateji tərəfdaşlıq qurduq. Bu il mənim Çinə dövlət səfərim zamanı hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin təsis edilməsi barədə Birgə Bəyanat imzalandı. Bu tarixi hadisə Azərbaycan-Çin münasibətlərində yeni bir səhifə açdı.

Azərbaycan beynəlxalq sülhün, təhlükəsizliyin və inkişafın təşviqi məqsədilə Çin tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İnkişaf Təşəbbüsünü, Qlobal Təhlükəsizlik Təşəbbüsünü və Qlobal Sivilizasiya Təşəbbüsünü fəal şəkildə dəstəkləmişdir. Biz, həmçinin Çin Xalq Respublikasının Sədri tərəfindən irəli sürülmüş Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünün dövlətlərin suveren bərabərliyi, BMT Nizamnaməsi və beynəlxalq hüquqa hörmət əsasında beynəlxalq münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş mühüm və vaxtında atılmış bir addım kimi alqışlayırıq. Azərbaycan ilə Çin arasındakı qarşılıqlı fəaliyyət ikitərəfli gündəliyin bütün spektri üzrə möhkəmlənir. Bu, siyasi, iqtisadi-ticari, sərmayə, enerji, nəqliyyat-logistika sahələrini, rəqəmsal iqtisadiyyatın, elm və texnologiyanın, təhsil və mədəniyyətin inkişafını ehtiva edir. Bu ilin iyul ayından bəri hər iki ölkənin vətəndaşları üçün vizasız rejim tətbiq olunur ki, bu da turizmin inkişafına təkan verir.

Azərbaycan regionda Çinin etibarlı tərəfdaşdır. Biz beynəlxalq və regional sülhün və təhlükəsizliyin qorunmasına töhfə veririk, genişmiqyaslı iqtisadi, nəqliyyat və enerji layihələri həyata keçiririk. Azərbaycan Çin Xalq Respublikasının Sədri tərəfindən irəli sürülmüş "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü ilk dəstəkləyən ölkələrdən biridir. Bu istiqamətdə ciddi praktiki layihələr reallaşdırırıq.

Azərbaycan Avrasiyanın nəqliyyat-logistika mərkəzlərindən biridir. Biz beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərini fəal şəkildə inkişaf etdirir, müasir infrastruktur yaradıırıq. Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizləri yeni iqtisadi və nəqliyyat perspektivləri yaradıb.

Azərbaycan Ölet Beynəlxalq Dəniz Limanının buraxılış qabiliyyətini ildə 15 milyon tondan 25 milyon tona çatdırmaq niyyətindədir.

Orta Dəhliz Azərbaycan vasitəsilə Çin və Mərkəzi Asiyayı Avropa ilə birləşdirən etibarlı və təhlükəsiz marşrutdur. 2022-ci ildən bəri Orta Dəhliz üzrə Azərbaycan vasitəsilə yükdaşımaların həcmi təxminən 90 faiz artıb. Yüklərin bu dəhliz üzrə keçid müddəti əhəmiyyətli dərəcədə azalıb.

Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında bağlantının yaradılması üzrə bu yaxınlarda əldə olunmuş razılaşmalar beynəlxalq yükdaşımalar üçün tranzit imkanlarının genişlənməsinə xidmət edəcək.

Əminəm ki, yaxın gələcəkdə Zəngəzur dəhlizi həm Orta Dəhlizin, həm də Şimal-Cənub dəhlizinin növbəti mühüm seqmentinə çevriləcək, sülhü, çoxtərəfli tərəfdaşlığı möhkəmləndirəcək və Azərbaycan sərhədinin şərqində, qərbində, şimalında və cənubunda yerləşən yaxın və uzaq qonşularımıza fayda gətirəcək.

Sonda hörmətli Sədr Si Cinpinə dəvətə görə bir daha təşəkkürümü bildirir, Sammit iştirakçılarına səmərəli iş arzulayıram.

Sahibə Qafarova Fələstinin Azərbaycandakı səfiri ilə görüşüb

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova sentyabrın 3-də Fələstin Dövlətinin ölkəmizdə fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Əhməd Metani ilə görüşüb.

Bu barədə Adalet.az-a MM-in Mətbuat xidmətindən məlumat verilib. Görüşdə spiker Sahibə Qafarova səfiri ölkəmizdə fəaliyyətə başlaması münasibətilə təbrik edərək, ona uğurlar arzulayıb.

Söhbət zamanı xalqlarımız arasında ortaq dəyərlər əsasında qurulmuş dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin mövcud olduğu qeyd edilib. Ötən dövr ərzində iki ölkə arasında əlaqələrin əhəmiyyəti, beynəlxalq çərçivədə qarşılıqlı dəstəyin önəmi vurğulanıb.

Səfir Əhməd Metani Fələstin xalqına dəstəyi, həmçinin münəqişənin həllində göstərdiyi səylərə görə Azərbaycana təşəkkürünü bildirib. O, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə görüşünü xüsusi qeyd edərək, müsbət təəssüratlarını bölüşüb.

Görüşdə həmçinin parlamentlərarası münasibətlər, o cümlədən, beynəlxalq parlament təşkilatları çərçivəsində birgə əməkdaşlıqla bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Qeyd olunub ki, qanunvericilik orqanlarımız xüsusilə Qoşulmama Hərəkatı Parlament Şəbəkəsi, Asiya Parlament Assambleyası və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyası kimi təşkilatlarda uğurla əməkdaşlıq edirlər.

Söhbət zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə də fikir mübadiləsi aparılıb.

ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının fəaliyyətinə xitam verildi

1 sentyabr 2025-ci il tarixində ATƏT Nazirlər Şurası tərəfindən ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanması barədə qərar qəbul olunub.

Bu barədə Adalet.az-a Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Qərara əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının Baş nazirinin ABŞ Prezidentinin dəvəti və iştirakı ilə 8 avqust 2025-ci il tarixində Vaşinqton şəhərində baş tutmuş görüşü çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Fəaliyyətə

yətdə olan Sədrinə ünvanlanmış birgə müraciət məktubuna uyğun olaraq, ATƏT-in Minsk Prosesinin, ATƏT-in Fəaliyyətə olan Sədrinin ATƏT-in Minsk Konfransının məşğul olduğu münaqişə üzrə Şəxsi Nümayəndəsinin və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun fəaliyyətinə 1 sentyabr tarixindən etibarən xitam verilib.

Sözügedən strukturların bağlanmasından irəli gələn təşkilatı və texniki məsələlərin 1 dekabr 2025-ci il tarixindən gec olmayaraq yekunlaşdırılması ATƏT Katibliyinə tapşırılıb.

Qərarla həmçinin keçmiş Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı ATƏT çərçivəsində vaxtilə qəbul edilmiş bütün qərarlar qüvvədən düşmüş və etibarsız elan edilib.

Beləliklə, vaxtilə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin nizama salınması məqsədilə təsis edilmiş sözügedən institutların münaqişənin həlli nəticəsində yaranmış yeni şəraitdə lüzumsuz olması bütün ATƏT iştirakçı dövlətləri tərəfindən qəbul edilərək, həmin institutların bağlanması rəsmiləşdirilib.

Sözügedən qərarın qəbulu, Azərbaycan Respublikasının vaxtilə işğal edilmiş əraziləri üzərində suveren nəzarətini və ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi və bununla da Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə son qoyulması ilə bağlı reallığın və Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş sülh gündəliyinin beynəlxalq müstəvidə qəbul edilməsinin göstəricisi olmaqla yanaşı, 8 avqust 2025-ci il tarixli Vaşinqton görüşündə Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesi ilə əlaqədar əldə edilmiş razılıqların praktiki icrası istiqamətində mühüm addımdır.

Azərbaycan Respublikası bundan sonra da regionda sülhün və sabitliyin gücləndirilməsi istiqamətində beynəlxalq hüquqa əsaslanan prinsiplə və ardıcıl mövqeyini davam etdirəcəkdir.

AQIL ABBAS

ŞUŞAYA BAYRAQ SANCAN OĞLANI AĞDAMA BURAXMADILAR

Bu gün Ağdama ilk dəfə Bakı-Ağdam sərhəsinin qatırı rey-si istifadəyə verildi. Və dövlətlər ağdamlılar, müharibə iştirakçıları, ziyalılar, qeyri ağdamlılar idi. İlk dəfə Bakı-Ağdam sərhəsinin qatırı ilə Ağdama yola düşdülər. O cümlədən Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı Yaşar Hüseynov da dövlətlər arasında idi. Sonradan məlum oldu ki, Yaşarın adı portala düşməyib. Gəldilər ki, qatardan düşün, siz Ağdama gedə bilməzsiz, adınız portalda yoxdur.

Bir anlıq hamı çaşdı qaldı. Nə isə pərtlik oldu. O da getmək istəyirdi. Yaşarı qatardan enməyə qoymadım, dedim, dayan hələ. Bildirdim ki, bu, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanıdır, Şuşaya ilk bayrağı o sancıb. Azərbaycanda 83 Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı var, onun 34 -ü şəhid olub, 49-u sağdı - bu da onlardan biridir. Dedilər xeyri yoxdur, gedə bilməz. Dedim ki, necə olur, Şuşaya icazəsiz gedə bilər, Şuşada bayraq sancı bilər, amma özünün doğulduğu Ağdama gedə bilməz?.

Nə isə, Yaşar Hüseynov da enmək istəyir. Çox uzun müddət portala salmaq istədilər, bildirdilər ki, əgər portala qeydiyyatsız olmasa getməyəcəksiniz. Axırda dedik ki, heç olmasa Bərdədə düşər, Ağdama keçməz. O vaxta qədər də portaldan qeydiyyat məsələsini həll edərək. Yəni belə bir şey olmaz axı...

Olmaq ki, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı azad elədiyi torpaqlara portalsız keçsin?... Nə isə, axırı yaxşı qurtardı.

Azərbaycan Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına qoşulacaq?

"Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin Prezident İlham Əliyevlə görüşü zamanı Azərbaycanın Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatına (ŞƏT) üzv olmasını dəstəklədiyini bəyan edib".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, çoxvektorlu xarici siyasət həyata keçirən Azərbaycan əksər aparıcı beynəlxalq qurumlar, o cümlədən ŞƏT və təşkilata üzv olan əksər dövlətlər ilə tərəfdaşlığı gücləndirir:

"Qərb və Şərqlə əməkdaşlığını dərinləşdirən Azərbaycanın regional təhlükəsizliyin qorunmasında rolu daha da artmaqdadır. ŞƏT ilə tərəfdaşlıq coğrafi paylaşımına və əhalisinə görə dünyanın ən böyük təşkilatı ilə əməkdaşlıq deməkdir. Avrasiyanın 65, dünya ərazisinin 24 faizini əhatə edən təşkilata üzv dövlətlərdə dünya əhalisinin 42 faizi yaşayır. Bu eyni zamanda, global nominal ÜDM-in 23, real iqtisadiyyatın isə 36 faizinin həmin dövlətlərdə formalaşması deməkdir.

Azərbaycan təşkilatı ilə dialoq tərəfdaşlığı olan 14 dövlətdən biridir. 10 üzvü olan təşkilatda 2 dövlət müşahidəçi kimi təmsil olunur. Hazırda ŞƏT-də dialoq üzrə tərəfdaş statusuna malik olan Azərbaycan müşahidəçi ölkə statusu almaq üçün rəsmi müraciət edib. Azərbaycan dialoq tərəfdaş kimi bu qurumla sıx əməkdaşlıq edir. ŞƏT ilə əməkdaşlığın güclənməsi fonunda Azərbaycan üçün ABŞ daxil olmaqla Qərb dövlətləri ilə tərəfdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi prioritet olaraq qalmaqdadır. Çoxvektorlu xarici siyasət Azərbaycanın geo-siyasi mövqeyini daha da gücləndirir".

MİLLİ MƏCLİS BƏYANAT VERDİ

Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası Prezident İlham Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanının "Əl-Ərəbiyyə" telekanalına müsahibəsindən sonra Rusiyadan Azərbaycana qarşı kütləvi informasiya kampaniyası ilə bağlı bəyanat yayıb.

Adalet.az bəyanatı təqdim edir:

"Milli Məclisin Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiyası bildirir ki, avqustun 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Səudiyyə Ərəbistanının "Əl-Ərəbiyyə" telekanalına müsahibəsi yayılandan dərhal sonra Rusiya Federasiyası ərazisindən ölkəmizə qarşı kütləvi surətdə informasiya kampaniyasına start verilib.

Monitoring zamanı müəyyən olunub ki, aparıcının Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı

sualına Azərbaycan Prezidentinin tarixi faktlara əsaslanan cavabı kontekstdən çıxarılaraq saxtalaşdırılmış və ya təhrif olunmuş formada rus oxucusuna təqdim edilir.

Rusiya cəmiyyətində anti-Azərbaycan təbliğatını alovlandırmaq məqsədilə təşkil edilən kampaniya televiziya kanalları və xəbər saytları, sosial media platformaları və müəyyən təsiretmə roluna malik radikal mövqeli şəxslər

vasitəsilə aparılır. Kampaniyada Rusiya ərazisində fəaliyyəti qadağan edilmiş və məhdudlaşdırılmış feysbuk, instaqram və "X" kimi platformalardan, habelə digər ölkə vətəndaşlarının adından yaradılan sosial media profilərindən və botlardan da geniş istifadə olunduğu müşahidə edilib.

Kampaniyada diqqət çəkən digər bir element isə Azərbaycanın sosial media

seqmentinin hədəfli reklamlar vasitəsi seçilməsi və orada ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyünə qarşı təhdidedicilik fikirlərinin yer almasıdır.

Onu da qeyd etməliyəm ki, bu cür ikrah doğuran kampaniyaların Azərbaycanda ictimai rəyə heç bir təsiri yoxdur.

Bu cür fəaliyyətlər yalnız Rusiya cəmiyyətini yalan faktlara söykənərək qızıqsdırmağa, qonşu dövlətlərlə əsassız düşmənçiliyə sürükləyir.

Rusiyanı narahat edən "rusofobiya" sindromunun köklərini "Z" blogerlərin fəaliyyətində axtarmaq lazımdır.

Xarici müdaxilələrə və hibrid təhdidlərə qarşı komissiya aidiyyəti dövlət qurumları ilə birgə dövlətimizə qarşı aparılan bu qeyri-dost hərəkətləri yaxından izləyir və müvafiq qabaqlayıcı tədbirləri davam etdirir".

Səxavət Məmməd

Paşinyan hakimiyyətini hansı "alverlərlə" QORUYUR?

Görünməz plan İFŞA OLDU

Böyük dövlətlər Cənubi Qafqazda maraqlarını təmin etmək, region dövlətləri və hakimiyyətləri isə varlığını qorumaq üçün mübarizə aparır, addımlar atır.

44 günlük müharibənin nəticəsi olaraq regionda söz sahibi kimi Rusiya görünürdü. Çünki Azərbaycanla Ermənistan arasındakı atəşkəsi Rusiya təmin etdi və bunun mükafatı olaraq da 10 noyabr bəyanatına əsasən, sülhməramlı adı altında Qarabağa yerləşdi, sözügedən bəyanatın 9-cu bəndinə əsasən isə "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin Zəngəzurdan keçən hissəsində nəzarəti Ermənistandan aldı.

Rusiyanın Azərbaycana və Qarabağa münasibəti tamamilə fərqli idi. Rusiya Azərbaycanla müsbət əlaqələr qursa da, Qarabağa tamamilə fərqli yanaşırdı. Azərbaycanın ən böyük uğurlarından biri də Rusiyanın Azərbaycana başqa, Qarabağa başqa baxışını dəyişdirdi. Rusiya nə zaman ki Qarabağa Azərbaycanla eyni gözlə baxmağa başladı, o zaman Azərbaycan Qarabağ məsələsini kökündən həll etdi.

Ermənistan - konkretləşdirsək, Paşinyan hakimiyyətini qorunmaq üçün Qərbin dəstəyini aldı. Avropa İttifaqının mülki missiyası Azərbaycan Ermənistan sərhədinə gətirərək, əslində, ola biləcək yeni münaqişə ocağının qarşısını aldı. 8 avqust ABŞ, Azərbaycan, Ermənistan arasında imzalanmış birgə bəyannamə ilə vəziyyət bir qədər də dəyişdi. Paşinyan nəinki Azərbaycanı, eləcə də Rusiyanı, İrəni və ABŞ-ni də razı saldı. Necə?

İran dəfələrlə bəyanat verirdi ki, regionda sərhədlərin dəyişdirilməsi onların "qırmızı xətti"dir. Çünki İran düşüncəsinə görə, hətta əmin idi ki, Ermənistanla Azərbaycan arasında toqquşma ola və Azərbaycan güc yolu ilə Zəngəzur istiqamətini götürə bilərdi. Bəs bunun üçün müəyyən hərəkətilik var idi? Nəinki hərəkətilik vardı, hətta addımlar da atılmaq üzrə idi. 10 noyabr bəyanatında dəhlizin olmayacağı qeyd olunmuşdu və 8 avqust bəyannaməsi ilə bu məsələ qatılşdı. Dolayısı ilə Paşinyan İrəni də razı saldı. Nə sərhədlər dəyişdirildi, nə də dəhliz açıldı. Düzdür, İranda məsələnin mahiyyətini anlamayan bəzi məmurlar baş verənlərin əleyhinə çıxsada da, sonradan İran rəsmi olaraq bu razılaşmadan razılığını dilə gətirdi. Paşinyan Azərbaycanı da iki dəfə razı saldı. Həm 10 noyabr, həm də 8 avqust bəyannaməsində Naxçıvana "maneəsiz" quru yolu öhdəliyini götürmüş oldu.

Paşinyanın qarşısında duran əsas məsələlərdən biri də Rusiyanı razı salmaq idi. Çünki Paşinyan da bilir ki, ya 10 noyabr bəyanatından çıxmaqlarını bəyan etməlidir, ya da Rusiyaya boyun olduğunu verməlidir. Azərbaycanda bəzi özünü dahi hesab edən varlıqlar 10 noyabr bəyanatı ratifikasiya olunmayıb, keçərlə deyil deyirlər. Adamların hüquqdan azca anlayışları olsaydı, bilərdilər ki, beynəlxalq müqavilələr ratifikasiya olunur, bəyanat və bəyannamələr ratifikasiya olunmur. Bəyanat və bəyannamələrdən çıxılır. Paşinyan bir neçə gün öncə açıqladı ki, ABŞ şirkəti Ermənistan ərazisindən keçəcək beynəlxalq ticarət yolunun təhlükəsizliyinə cavabdeh olmayacaq. ABŞ şirkəti yalnız marşrutda biznes idarəetməsi həyata keçirəcək. Beləliklə, Paşinyan həm Azərbaycanı, həm İrəni, həm də ABŞ-ni razı salıb. Qalıb Paşinyanın yola təhlükəsizlik nəzarətini kimə verəcəyi. Paşinyan, əgər bunu Rusiyaya versə, - hansı ki böyük ehtimalla da vermək məcburiyyətində qalacaq, çünki bunun üçün həm də öhdəliyi var. Ancaq Paşinyan bunu asanlıqla etməyəcək. O, hakimiyyətini qorumaq qərarını alacağı təqdirdə, bu addımı da atacaq. Ona görə də artıq 102-ci hərbi baza ilə bağlı fəaliyyətə başlayıb. 102-ci hərbi baza ilə bağlı aksiyalar hesab edirəm ki, Paşinyan üçün alver predmetidir. Paşinyan da bilir ki, əgər Rusiyanı bir formada razı salmasa, onun üçün hakimiyyətini qoruyub saxlamaq çətin olacaq.

Təhlükəsizliklə bağlı Türkiyənin iddiaları da mövcuddur. Ancaq sənədlərə baxsaq, bu iddianın olacağı inandırıcı deyil. Ən azı "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin böyük hissəsi Türkiyə ərazisindən keçəcək. Yəni, Türkiyə onsuzda layihənin bir parçasıdır, ona görə də Türkiyənin prosesi ləngitmək, çətinləşdirmək riskinə gedəcəyi inandırıcı deyil. Etiraf etmək lazımdır ki, prosesdən Ermənistan da qazanclı çıxdı. Çünki yol üzərində hüquq və suverenlik məsələsini qoruyub, sənədləşdirə bildi. Bura qədər insana elə gəlir ki, regionda hər şey qaydasındadır. Ancaq regionda hər şey bir göz qırpmında dəyişər. Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi bütün daşları yerindən oynada bilər. Düzdür, hazırda Paşinyanın reytingi rəqiblərinə nisbətə yüksək olsa da, əvvəlki reytingindən xeyli gerilədiyi də məlumdur. Prosesin sonu olaraq ən qazanclı çıxan tərəf Azərbaycandır. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin edib. Anklavlarla bağlı məsələdə heç bir dəyişiklik yoxdur. Ermənistan öhdəliyini yerinə yetirəcəyini bir daha açıqladı. Yolla bağlı da rəsmi Bakının qazanclı çıxdığını deyə bilərik. Çünki rəsmi Bakı həm 10 noyabr bəyanatına, həm də 8 avqust bəyannaməsinə "maneəsiz" sözünü yazdırıb. Son olaraq, hesab edirəm ki, bundan sonrakı mərhələ Xəzər dünününün həlləməsi yönündə olacaq.

Ali Məhkəmədən ad, soyad və ata adının dəyişdirilməsi ilə bağlı mühüm qərar

Yalnız şəxsi zövq, sadə emosional bağlılıq və ya adi sosial-mədəni səbəblərə istinad yetərli deyil, dəyişiklik üçün şəxsin qarşılaşdığı real, ciddi və əsaslandırılmış məhrumiyyətlərin olması tələb olunur.

Adalet.az xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati kollegiyası ad, soyad və ata adının dəyişdirilməsi ilə bağlı mübahisəyə dair vahid məhkəmə təcrübəsini müəyyən edən qərar qəbul edib.

İşin hallarına görə, iddiaçı adının daha yaxşı səsləndiyini düşündüyü başqa adla, soyad və ata adının isə onun həyatında, təhsilində, tərbibəsində, böyüməsində və inkişafında daha çox rolu olmuş nəvəsinin və anasının adlarına uyğun dəyişdirilməsini istəyib, cavabdeh inzibati orqanın imtinasından sonra isə məhkəməyə müraciət edib. Birinci və apellyasiya instansiyası məhkəmələri iddianı təmin etməyib.

Bundan sonra iddiaçı kassasiya şikayəti ilə Ali Məhkəməyə müraciət edib.

Ali Məhkəmə qəbul etdiyi qərarında göstərib ki, şəxsi ad, soyad və ata adı fərdin özünü müəyyən etməsinin fundamental amillərindən biridir, onun başqalarından fərqləndirilməsi məqsədlərinə xidmət edir və şəxsiyyətin fərdiləşdirilməsinin əsas təzahürlərindən biri olaraq şəxsi həyat sahəsinə daxildir. Ad hüququ həm də ona görə əhəmiyyətlidir ki, insan öz adı ilə ictimai münasibətlərdə iştirak edir və onun olmaması şəxsiyyəti hüquq və vəzifələri əldə etmə və həyata keçirmək imkanından məhrum edə bilər. Digər tərəfdən, ad hüququnun təzahürü kimi ad, ata adı və soyadın verilməsi və dəyişdiril-

məsi hüququ mütləq deyil və məhdudlaşdırıla bilər. Bu hüququn məhdudlaşdırılması qanunçuluğun tələbinə cavab verməli, ictimai maraqlara xidmət etməklə başqa şəxslərin hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi məqsədilə tətbiq edilməli, mütenasib olmalı və bu konstitusiyaya hüquqlarının mahiyyətini dəyişməməlidir. Adın, ata adının

cə də milli adqoyma ənənələrinin qorunmasının təmin olunması və bu kimi digər məqsədlər başa düşülür. Məhkəmələr və inzibati orqanlar ictimai maraqlar nəminə məhdudiyyətlər tətbiq edərkən ictimai maraqlar ilə fərdin maraqları arasında ədalətli tarazlığın qorunmasına diqqət yetirməlidir. İctimai maraqlar nəminə məhdudiyyətlər

və soyadın verilməsi və dəyişdirilməsi hüququnun məhdudlaşdırılması ilə bağlı aşağıdakı meyarlar müəyyən edilir:

- uşağın mənafeyinə xələf gətirə biləcək, habelə şəxsin cinsinə uyğun gəlməyən və ya gülünc adın verilməsinə yol verilmir;
- ictimai (ümumi) maraqların qorunması məqsədi ilə adın, ata adının və soyadın verilməsi və dəyişdirilməsinə məhdudiyyətlər tətbiq edilə bilər.

İctimai maraqlar dedikdə, əhalinin qeydiyyatının dəqiq şəkildə aparılması, şəxsin kimliyinin müəyyən olunması üsullarının və hər hansı bir adın (soyadın) daşıyıcısının müəyyən bir ailə və nəsil ilə əlaqələndirilməsi vasitələrinin qorunması, dövlət dilinin işlənməsinə və qorunmasına dair ümumi maraqların, elə-

yətlər o zaman tətbiq oluna bilər ki, konkret mübahisənin halları baxımından ictimai maraqları fərdin maraqlarından üstün tutmaq mümkün olsun.

Fərdi maraqlar dedikdə, uşağın və şəxsin mənafeyinin təmin edilməsi, şəxsin öz kimliyini formalaşdırmaq və ifadə etmək hüququ, özünü emosional və mənəvi cəhətdən tanıdığı və qəbul etdiyi şəkildə adlandırmaq hüququ, keçmiş və ailə üzvləri ilə bağlılığın simvolik olaraq ifadəsi və bu kimi digər məqsədlər başa düşülür. Məhkəmələr və inzibati orqanlar fərdin maraqlarının (mənafeininin) aydınlaşdırılması və qiymətləndirilməsi zamanı şəxsin istinad etdiyi konkret əsaslandırılmaları nəzərə almalı, xüsusən də onun məhrumiyyətlərinin nədən ibarət olmasına və iddia edilən məhrumiyyətlərin təsdiq olu-

nub-olunmadığına diqqət yetirməlidir.

Ad və soyadla bağlı dəyişiklik tələbi zamanı şəxsin qarşılaşdığı real, ciddi və əsaslandırılmış məhrumiyyətlərin olması vacibdir. Yalnız şəxsi zövq, sadə emosional bağlılıq və ya adi sosial-mədəni səbəblərə istinad etmək fərdi hüquqların üstünlüyü təmin etmək üçün kifayət deyil. Şəxsin adını (soyadını) dəyişdirməyə sövq edən gerçək səbəblər mövcud olmalı, həmin səbəblərin mövcudluğunun davam etməsi onun həyatında real məhrumiyyətlər yaratmalıdır.

Həmçinin adın, ata adının və soyadın verilməsi ilə müqayisədə dəyişdirilməsi zamanı dövlətin dəyişiklikləri həyata keçirmək və izləmək üçün müəyyən resursları sərf etdiyi, buna görə də, daha real, ciddi və əsaslandırılmış səbəblər tələb oluna biləcəyi nəzərə alınmalıdır.

Ali Məhkəmə qərarında qeyd edib ki, iddiaçının fərdi marağı onun şəxsi kimliyinin, emosional və psixoloji rahatlığının təmin olunmasına yönəlib və cavabdeh imtinası ilə onun şəxsi həyatına müdaxilə etmişdir.

Lakin hazırkı işin halları baxımından cavabdehin imtinası zəruri və legitim ictimai maraqlara mütenasib olmuşdur. İddiaçının sadəcə simvolik və emosional motivasiyalara əsaslanan ad-soyadını dəyişməkdən ibarət olan fərdi marağı ictimai maraqlardan üstün tutulması üçün yetərli deyil.

Yuxarıda şərh edilənlərə əsasən, Ali Məhkəmə iddiaçının şikayətini təmin etməyib, apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarı qüvvədə saxlanılıb.

Rüstəm Hacıyev

Avropa Rusiyanın hücumuna qarşı hazırlaşır..?

Avropa 2030-cu ilədək Rusiyanın mümkün hücumlarına hazırlaşır. Hazırda Polşa-Belarusiya sərhədlərində səfərdə olan Avrokommisyanın sədri Ursula fon der Lya-yen Bolqariyanın sursat zavodunda olub.

Avropa KİV-ləri ard-arda Rusiyanın Ukraynadan sonra, sərhəd ölkələrinə basqın edəcəyi barədə həyəcanlı xəbərlər yaymaqdadır.

NATO-nun şərq sərhədlərində müdafiə güclü sistemləri qurulur. 3 metrlik hasarlar çəkilir, səngərlər qazılır, Estoniya, Litva və Latviyada hər biri 600 ədəd olmaqla ümumilikdə 1800 bunkerlək hazırlanır, ətraf tikanlı məfil-lərlə hörülür. Polşa 800 km-lək səngərlər və minalanmış sahələr yaratmaqla bir növ "Şərq qalxanı" yaradılır.

Avrokommisyanın sədri hesab edir ki, Putinə qarşı müqavimət tədbirləri zaman gözləməməlidir. Ursula fon der Lya-yne bildirir ki, rusların 2030- cu ilədək hücumu-nun qarşısının alınması üçün bütün hərbi boşluqlar ara-dan qaldırılmalıdır. Bunun üçün 150 milyard avro vəsait xərclənəcək. Avrokommiszar bəyan edir ki, hərbi xərclər 5, həttə 10 dəfə artırılmalıdır.

Avropanın həyəcanını hardasa başa düşmək olar. Ru-siya prezidenti Vladimir Putinin çökmüş imperiyanı qal-dırmaq cəhdləri ilə bağlı coxsaylı bəyənətləri onları təş-vişə salıb.

Avropa liderləri Rusiya təhlükəsi fonunda tez-tez Uk-rayna müharibəsinin dayandırılması məsələsi müzakirə etmək üçün bir yere toplaşırlar. lakin, Avropa liderlərin-dən fərqli olaraq, avrokommiszar 2030-cu ilədək vaxt qazınılması üçün Ukrayna münaqişəsinin uzanmasını istə-yir.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi isə, üç il yarımdır ki, da-vam edir. ABŞ artıq Ukraynaya bir başa hərbi yardım göstərməkdən imtina edir, bu yardımları Avropa dövlər-lərinin hesabına etmək istəyir. Avropa dövlətləri isə, artıq açıq şəkildə müharibənin uzanmasından beziblər. Almaniya, Fransa, Polşa və digərləri demək olar ki, hər-bi ehtiyatlarını Ukraynaya daşımaqdan tükənirlər.

Düzdür, Rusiya da üzücü müharibədən cana do-yub, üzücü müharibədə hərbi ptensialını kifayət qədər zəiflə-diblər. "Əməkdaşlıq"etdikləri ölkələrdən yalnız KXDR-ın hərbi köməyinin ümidinə qalıblar. lakin, Putinin imperiya hikkələri rusların atəşi dayandırılmağa, ABŞ prezidenti Donald Trampın da, onların danışığılar masasına oturmaq təklifini qəbul etməsinə mane olur. Bu da, Rusiya prezidentinin ən azı atəşin dayandırılması və tərəflərin danışıqlar masasına oturmasının qarşısını alır.

Görünən odur ki, baş verən hadisələr fonunda, dün-yada gərginlik hələ uzun müddət davam edəcək...

Dövlət qurumlarının domenlərinə bənzədilmiş 2 saxta domen aşkarlanaraq bloklandı

Xüsusi Rabitə və in-formasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti (XRİTDX) tərəfindən dövlət infor-masiya ehtiyatlarının ki-bertəhdidlərdən mütə-madi və kompleks şək-il-də qorunması istiqamə-tində fəaliyyət ardıcıl olaraq davam etdirilir.

Dövlət Xidmətindən Adalet.az-a verilən məlumata görə, cari ilin avqust ayı ərzində XRİTDX tərəfindən aparılan mo-nitorinq və analizlər nəticəsində 39 kiberhücum indikatoru müəyyən edilib.

Bildirilib ki, sözügedən kiberhücum indikatorlarının blok-lanması nəticəsində dövlət qurumlarına qarşı hazırlanmış və xüsusi hədəflənmiş APT ("Advanced Persistent Threat") ki-berhücumların qarşısı alınıb.

Avqust ayı ərzində XRİTDX tərəfindən görülmüş tədbirlər nəticəsində "AzStateNet" şəbəkəsi üzrə 31,759,074 zərərli keçid, "Sandbox" mühafizə sistemi vasitəsilə 8,408 zərərve-rici tərkibli elektron sənəd, həmçinin dövlət qurumlarının son istifadəçilərinin qoşulduğu mərkəzləşdirilmiş təhlükə-sizlik həlli üzrə 2,850,500zərərli fəaliyyət bloklandı.

Bununla yanaşı kiberkəşfiyyat imkanlarından istifadə et-məklə avqust ayı ərzində dövlət qurumlarının domenlərinə bənzədilmiş 2 saxta domen aşkarlanaraq bloklanması həya-ta keçirilib.

Qeyd edilib ki, XRİTDX informasiya təhlükəsizliyi sahə-sində davamlı və qabaqlayıcı tədbirlər həyata keçirməklə dövlət qurumlarının rəqəmsal mühitdə fasiləsiz və təhlükə-siz fəaliyyətini etibarlı şəkildə təmin etmək istiqamətində iş-ləri davam etdirir.

Deputat: "Bu görüşlər Azərbaycana daha çox sərmayə cəlb edəcək"

"Prezident İlham Əliyevin Çinə səfəri çərçivəsində aparıcı şirkət rəhbərləri ilə keçirilən görüşlər Azərbaycana daha çox sərmayənin cəlb edilməsinə töhvə verəcək".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı deputat Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, yeni dövrün yeni hədəflərindən biri də məhz qeyri-neft sektoruna daha çox xarici investisiyanın cəlbidir:

"Aparıcı dövlətlərin şirkətləri ilə aparılan müzakirələr neftdən kənar sektorlar üçün yeni sərmayə imkanları deməkdir. Təbii ki, Prezidentin keçirdiyi görüşlərdə də mü-

zakirə olunan məsələlər sırasında Çin investisiyalarının Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilməsi, qarşılıqlı layihələr, texnologiya transferi və digər həm Azərbaycan, həm də region üçün mühüm məqamlar xüsusi yer tutur. Gözlənilir ki, Prezidentin keçirdiyi görüşlər nəticəsində xüsusən qeyri-neft sektoruna daha çox sərmayə qoyuluşuna şərait yaranacaq. Bu isə ilk növbədə "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir. Çünki Azərbaycan Çinlə məhz bu istiqamətdə əməkdaşlığı dərinləşdir-mək niyyətindədir".

Deputat qeyd edib ki, son görüşlər və imzalanan anlaşmalar əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün yeni imkanlar açıb: "Azərbaycan regionda, xüsusilə Cənubi Qafqazda "yaşıl enerji" sahəsinə böyük diqqət ayıran ölkədir. Digər tərəfdən, ölkəmiz

2030-cu ilədək "yaşıl enerji"nin ümumi enerji balansındakı payını 35 faizə çatdırmağı, karbon emissiyalarını isə 40 faiz azaltmağı hədəfləyir.

Bu baxımdan aparılan təhlillər göstərir ki, Çinlə "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlıq bir tərəfdən istehsal gücünün artmasına şərait yaradacaq, digər tərəfdən isə Azərbaycanın ixrac imkanlarını genişləndirəcək. Gözlənilir ki, bu əməkdaşlıq nəticəsində uzun müddətdir planlaşdırılan və müzakirə olunan "yaşıl enerji" ixracının reallaşdırılması mümkün ola-caq".

Avtobus marşrutlarına onlayn biletlə satış 2 dəfə artıb

Bu ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycanda şəhərlərarası və rayonlararası müntəzəm avtobus marşrutlarına onlayn biletlə satışını təmin edən "biletim.az" portalı vasitəsilə onlayn qaydada 513 095 biletlə əldə edilib.

Bu barədə Adalet.az Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinə (AYNA) istinadən xəbər verir.

Bildirilib ki, bu, 2024-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 dəfə çoxdur.

Ötən ilin yanvar-avqust aylarında qabaqcıdan satış üzrə biletlərin xüsusi çəkisi 18,6 % idisə, bu ilin müvafiq dövründə bu rəqəm 33,2 %-ə çatıb. Bu da onu göstərir ki, səmərəliliyin avtovağzal xidmətlərinə inamı artmaqdadır və sə-

fərlərini reallaşdıran zaman onlayn biletlə alışına daha çox üstünlük verirlər.

Qeyd edək ki, "biletim.az" portalında 53 şəhər və rayona, 84 istiqamət üzrə biletlə almaq mümkündür. Sistemə 336 reys olmaqla 382 nəqliyyat vasitəsi qo-

şulub. Onlayn biletlə satış sistemi mərhələli şəkildə sərnişindaşıma sahəsində xidmət göstərən bütün daşıyıcı və avtovağzalları əhatə edəcək. Vətəndaşlara daha rahat və təhlükəsiz qaydada mənzil başına çatmaq üçün biletləri onlayn qaydada "biletim.az" portalı vasitəsilə əldə etmələri tövsiyə olunur.

Xatırladaq ki, "biletim.az" portalı və ya mobil tətbiqi üzərindən işğaldan azad edilmiş ərazilərə biletlə əldə edərək Azərbaycan vətəndaşlarına buraxılış üçün icazələr avtomatik qaydada təqdim olunur.

"CNN": "Titanik" in axtarışları ABŞ HDQ-nin əməliyyatını gizlətmək məqsədi daşıyır

1985-ci ildə batmış "Titanik" in axtarışları, SSRİ-dən gizlətməyə çalışdıkları "Thresher" və "Scorpion" adlı iki atom sualtı qayığının ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələri tərəfindən yoxlanılması missiyasını gizlətmək məqsədi daşıyır.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu "CNN" telekanalına müsahibəsində axtarış ekspedisiyasının aparıcı tədqiqatçısı Robert Ballard bildirib.

"O vaxt insanların çoxu, "Titanik" in axtarışlarının hərbi kəşfiyyət zabiti kimi apardığı son dərəcə məxfi hərbi əməliyyatını gizlətmək məqsədi daşdığını bilmirdilər. Biz SSRİ-nin sualtı qayığımızın harada olduğunu bilməsini istəmir-dik", - deyir o qeyd edib.

Ballardın sözlərinə görə, ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələri "Argo" adlı sistemin hazırlanması ideyasını dəstəkləyib ki, bu da tədqiqat gəmisinə video ötürə bilən uzaqdan idarə olunan sualtı aparatların yaradılmasını nəzərdə tutub. Hərbi dəniz qüvvələrinin məqsədi bundan, o cümlədən iki sualtı qayığın batma səbəblərini aydınlaşdırmaq və kəşfiyyət məlumatları toplamaq üçün istifadə etmək olub. Ballard öz növbəsində "Titanik" in axtarışları üçün "vaxt ayırmağa" inandırır ki, bu da ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələrinin missiyasını gizlətmək məqsədi daşıyır.

Bir neçə min insanın göyertəsində olduğu "Titanik" in suya endirilməsi 31 may 1911-ci ildə baş tutub. Laynerin konstrukturu irlandiyalı biznesmen və gəmi inşaatçısı, "Harland & Wolff" un icraçı direktoru Tomas Endryus idi. O, 15 aprel 1912-ci ildə gəminin qezaya uğraması nəticəsində həlak olub.

"Titanik" sərnişin layneri həmçinin ABŞ-yə məktub və bağlamaların çatdırılması vəzifəsini yerinə yetirən poçt gəmisi funksiyasını da yerinə yetirməli idi. Gəmi 10 aprel 1912-ci ildə İngiltərənin Sauthampton şəhərindən ilk və son səfərinə çıxıb. Aprelin 14-dən 15-ə keçən gecə o, Şimali Atlantika sularında aysberqlə toqquşub və 2 saat 40 dəqiqə sonra batıb. Qəza nəticəsində təxminən 1 500 insan həlak olub, 712 sərnişin və ekipaj üzvü xilas ola bilib.

Komitə: Erkən evlilik cəhdinin qarşısı alınıb, valideynlər cərimə olunub

Xəbər verdiyimiz kimi, Zərdabda şadlıq saraylarından birində yetkinlik yaşına çatmayan qızın toy mərasiminin keçirilməsinin qarşısı alınıb.

Adalet.az xəbər verir ki, polis əməkdaşları dərhal şadlıq sarayına gedərək qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görüblər.

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat katibi Teymur Mərdanoğlu bildirib ki, bəyin 32, gəlinin isə 17 yaşı var. Hər iki tərəfin valideynləri ilə söhbət aparılıb və erkən evliliyin qanunla qadağan olunduğu izah edilib. Məclisin keçirilməsi təxirə salınıb.

Valideynlər 1000 manat, erkən evliliyin baş tutmasına şərait yaradan şadlıq sarayının sahibi isə 1500 manat cərimə olunub.

T.Mərdanoğlu əlavə edib ki, Zərdab rayonunda "Natiq" şadlıq sarayında erkən evlilik cəhdinə dair məlumat daxil olduğu kimi, aidiyyəti qurumlar tərəfindən araşdırmalara başlanılıb.

Qazaxın 122 ha ərazisi minalardan təmizlənilib

Qazax rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində bu ilin yanvar-avqust aylarında 122 ha ərazi minalardan təmizlənilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyindən (ANAMA) məlumat verilib. Bildirilib ki, sözügedən dövrdə 309 ədəd mina və partlama-mış hərbi sursat aşkar edilərək zərərsizləşdirilib.

Qeyd edək ki, Qazax rayonunun işğaldan azad edilmiş ərazilərində 2024-cü ilin aprel ayından etibarən minatəmizləmə fəaliyyəti icra edilir. İcra edilən əməliyyatlar zamanı 180,8 ha ərazi təmizlənilib, 1,038 ədəd piyada əleyhinə mina, 98 ədəd tank əleyhinə mina və 48 ədəd partlamamış hərbi sursat aşkar edilərək zərərsizləşdirilib.

"Qeyd edilmiş ərazilərdə həm relief çətinliyi, həm də minalarla yüksək səviyyədə çirkənləmə mövcuddur. Təmizləmə əməliyyatları zamanı daha çox piyada əleyhinə minalara rast gəlinir. Partlayış nəticəsində əsasən aşağı ətrafların amputasiyası və partlayış dalğasının təsirindən bədənə müxtəlif hissələrə xəsarətlər yetirir", - məlumatdan qeyd olunub.

Azərbaycan və türk alimlərinin birgə işi

“Ortaq kimlik və fəlsəfi irs: türk mədəniyyətində düşüncə tarixi” haqqında yeni monoqrafiya

Türk düşüncəsinin xəzinəsi dünyaya açılır. Azərbaycan və türk alimlərinin hazırladığı “Ortaq kimlik və fəlsəfi irs: türk mədəniyyətində düşüncə tarixi” haqqında yeni monoqrafiya işiq üzü görüb.

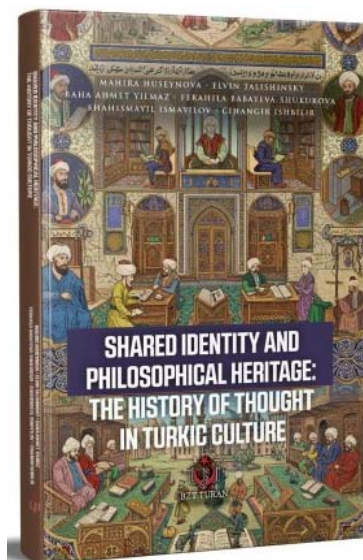
Adalet.az-ın məlumatına görə, iki qardaş ölkənin tanınmış alimləri - professor Mahira Hüseynova, dosent Elvin Talışinski, fəlsəfə doktorları Baha Ahmet Yılmaz, Fərahilə Babayeva-Şükürova, Şahismayıl İsmayılov və Cihangir İşbilir tərəfindən hazırlanmış ingilis dilində “Ortaq kimlik və fəlsəfi irs: türk mədəniyyətində düşüncə tarixi” adlı monoqrafiya Türkiyədə nəşr olunub. Əsər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik İsa Həbibbəylinin elmi redaktorluğu ilə ərsəyə gətirilib ki, bu da onun elmi etibarlılığını və strateji əhəmiyyətini daha da artırır.

Monoqrafiya türk xalqlarının milliliklər boyu inkişaf etmiş fəlsəfə tarixini, əsas intellektual meyilləri və görkəmli filosoflarını sistemli şəkildə təqdim edən ilk fundamental

araşdırmalardan biridir. Əsər qədim dövrlərdən başlayaraq türk cəmiyyətlərində formalaşmış ilkin fəlsəfi baxışların, kainat, həyat, ölüm, təbiət və insan haqqında təsəvvürlərin elmi təhlilini verir. Şamanizm, Tengrizm və animistik inancların fəlsəfi əsaslarının sistemləşdirilmiş şəkildə işıqlandırılması isə türk düşüncəsinin mənəvi köklərini dərinliklə üzə çıxarır.

Kitabda türk filosoflarının portret-esselərinin təqdim olunması, onların ideyalarının və elmi xidmətlərinin geniş şəkildə şərh edilməsi əsərin həm elmi, həm də maarifləndirici dəyərini artırır. Bu yanaşma türk dünyasının ortaqlıq intellektual irsinin yalnız tarixi fakt kimi deyil, həm də müasir elmi diskursun bir parçası kimi öyrənilməsinə imkan yaradır.

Monoqrafiyanın tarixi əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, əsər türk xalqlarının birgə keçmişinə, ortaqlıq mədəniyyətinə və intellektual irsinə nəzər salmaqla onların tarixi yaddaşını möhkəmləndirir. Bu kitab həm də milli kimliyin formalaşmasında fəlsəfi düşüncənin rolunu aydın şəkildə ortaya qoyur və türk xalqlarının ortaqlıq köklərinin sistemləşdirilməsinə mühüm töhfə verir.

Əsərin siyasi əhəmiyyəti isə müasir dövrdə daha qabarıq görünür.

nür. Azərbaycanın müstəqillik dövründə türk dünyası ilə elmi və mədəni əlaqələrin güclənməsi, Prezident İlham Əliyevin türk dövlətlərinin birliyi istiqamətində həyata keçirdiyi strateji siyasət və Qarabağ Zəfəri sonrası türk kimliyində baş verən milli oyanış bu monoqrafiyanın meydana gəlməsində əsas ilham mənbələrindən biri olmuşdur. Kitabın məhz Türkiyədə nəşr olunması isə onun həm elmi nüfuzunu artırır, həm də türk dünyasının intellektual inteqrasiyasına xidmət edən simvolik bir hadisə kimi dəyərləndirilir. Bu, iki qardaş ölkənin elm və mədəniyyət sahəsindəki birliyinin bariz göstəricisidir.

Xüsusilə vurğulamaq lazımdır ki, monoqrafiyanın ingilis dilində hazırlanması həm onun beynəlxalq elmi mühitə çıxışını təmin edir, həm də türk fəlsəfi irsinin global miqyasda tanınmasına imkan yaradır. Beləliklə, əsər yalnız türk dünyasının daxilində deyil, Avropa, Amerika və Asiya akademik dairələrində də maraq doğuracaq, müqayisəli fəlsə-

fə, mədəniyyətlərarası dialoq və sivilizasiyalararası münasibətlər sahəsində mühüm istinad mənbəyinə çevriləcəkdir. Bu, həm də türk xalqlarının zəngin fəlsəfi və mədəni irsinin dünyada obyektiv təqdim olunmasına xidmət edir.

Monoqrafiya yalnız elmi çevrələr üçün deyil, həm də geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulmuş fundamental mənbədir. O, türk fəlsəfi irsinin sistemli şəkildə öyrənilməsi ilə yanaşı, ortaqlıq türk mədəniyyətinin, etnik və intellektual köklərinin anlaşılması və gələcək nəsillərə ötürülməsi üçün mühüm bir vasitədir. Bu əsər, həm akademik tədqiqatlarda, həm də türk dünyasının ortaqlıq kimliyinin ideoloji əsaslarının möhkəmlənməsində strateji dəyər daşıyır.

Nəticə etibarilə, “Ortaq kimlik və fəlsəfi irs: türk mədəniyyətində düşüncə tarixi” monoqrafiyası yalnız elmi araşdırma deyil, həm də türk dünyasının mədəni və intellektual birliyini möhkəmləndirən mühüm hadisədir.

Avrasiya Təhsil İşçiləri Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Birliyinin (UAESEB) XVII Forumu işə başlayıb

Türkiyənin Ankara şəhərində Avrasiya Təhsil İşçiləri Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Birliyinin (UAESEB) “Türk dünyasının təhsil qurultayı” mövzusunda XVII Forumu keçirilir.

Adalet.az xəbər verir ki, tədbirdə Elm və Təhsil İşçiləri Həmkarlar İttifaqı (ETİHİ) Respublika Komitəsinin sədri Araz Paşayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iştirak edir.

UAESEB-in və Türk Eğitim-Sen-in sədri Talip Geylan iştirakçıları salamlayaraq iclası rəsmi olaraq açıq elan edib.

Türk dünyasının müxtəlif ölkələrindən dəvət olunan həmkarlar ittifaqlarının rəhbərləri, professor-müəllim heyəti, hökumət və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri elm və təhsil sahəsində əməkdaşlığın əhəmiyyətindən söz açıblar. Sonra “XXI əsrdə türk təhsil vizyonu”, “Təhsildə rəqəmsal transformasiya və süni intellekt əsaslı ortaqlıq layihələrin təşkili” və “Türk dünyasında təhsil işçiləri həmkarlar ittifaqlarının gələcəyi və hüquqi mübarizə” mövzularında plenar sessiyalar öz işinə başlayıb.

Elm və Təhsil İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin sədri Araz Paşayev “Türk dünyasında təhsil işçiləri həmkarlar ittifaqlarının gələcəyi və hüquqi mübarizə” mövzusunda keçirilən plenar sessiyada çıxış edib.

Çıxışı zamanı o, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri, Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının vitse-prezidenti cənab Sahib Məmmədovun səmimi salamlarını tədbir iştirakçılarına çatdırıb və qeyd edib ki, Konfederasiya rəhbərliyi UAESEB ailəsi ilə əməkdaşlığa xüsusi önəm verir.

Araz Paşayev bildirib ki,

Forum digər qonaqların çıxışları və müzakirələrlə davam edib. Avrasiya Təhsil İşçiləri Beynəlxalq Həmkarlar İttifaqları Birliyinin (UAESEB) XVII Forumu sabah, sentyabrın 3-ü işini yekunlaşdıracaq.

Qeyd edək ki, UAESEB 2006-cı ildə Türkiyə, Azərbaycan, Qazaxıstan və Qırğızıstan elm və təhsil işçiləri həmkarlar ittifaqları təşkilatlarının birgə təşəbbüsü ilə təsis edilib. Bu qurum 10 təhsil işçiləri həmkarlar ittifaqı təşkilatını özündə birləşdirir. ETİHİ Respublika Komitəsinin sədri Araz Paşayev bu Birliyin İdarə Heyətinin üzvüdür.

Türk Dünyası Sığorta Birliyinin ilk Assambleyası bu il Şuşada keçiriləcək

Türk Dünyası Sığorta Birliyinin ilk Assambleyası Azərbaycan Mərkəzi Bankının strateji dəstəyi, “Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyası” İctimai Birliyinin təşkilatçılığı və Türk Dövlətləri Təşkilatının iştirakı ilə sentyabrın 14-də Şuşada keçiriləcək.

Adalet.az Assosiasiyaya istinadən xəbər verir ki, Assambleyada Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə, Özbəkistan, Macarıstan, Türkmənistan və Şimali Kiprin dövlət rəsmiləri, maliyyə rəqulyatorları, sığorta assosiasiyalarının, o cümlədən, Türk Dövlətləri Təşkilatının rəhbərliyinin iştirakı nəzərdə tutulub.

Tədbir rəsmi açılış hissəsi, türk dövlətlərinin maliyyə rəqulyatorlarının və sığorta assosiasiyalarının 2 ayrı müzakirə panelindən ibarət olacaq. Assambleya çərçivəsində Türk Dünyası Sığorta Birliyinin Türk Dövlətləri Təşkilatının məqsəd və prinsiplərinə əsaslanaraq yenidən formalaşdırılmasına dair “Proklamasiya sənədi” imzalanacaq.

Türk Dünyası Sığorta Birliyi 24 may 2022-ci ildə Azərbaycan ilə Türkiyənin sığorta assosiasiyalarının ortaqlıq razılığı və birgə təşəbbüsü ilə Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə və Özbəkistanın sığorta assosiasiyalarının iştirakı ilə İstanbul şəhərində təsis edilib. Birliyə daha sonra Macarıstan, Türkmənistan və Şimali Kiprin sığorta assosiasiyaları müşahidəçi təşkilat olaraq qoşulublar.

Türk Dünyası Sığorta Birliyinin birinci Assambleyası Birliyin “Yol xəritəsi”nə əsasən, alfabətik ardıcılığa görə, Azərbaycanda təşkil olunur.

Yəməndə saxlanılan BMT əməkdaşlarının sayı 20-yə çatıb

BMT-nin azı 19 əməkdaşı Yəmən hüsusi üsyançıları tərəfindən saxlanılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə “The Times of Israel” BMT baş katibinin mətbuat katibi Stefan Dyujarrikin bəyanatına istinadən məlumat yayıb. Onun sözlərinə görə, saxlanılanlardan 18-i BMT-nin yəmənli əməkdaşları, biri isə əcnəbidir.

S.Dyujarrik bütün saxlanılanların dərhal azad edilməsinə çağırıb.

Qeyd edək ki, avqustun 31-i hüsulər İsrail tərəfindən bir neçə yüksək vəzifəli hökumət rəsmisinin öldürülməsinə cavab olaraq Səna şəhərində BMT-nin ərzaq, tibbi və uşaq təşkilatlarının ofislərinə reydlər keçirilib.

Xankəndidə qondarma rejimin "XİN"inin binası sökülür

Sentyabrın 2-də Xankəndidə uzun müddət qondarma rejimin əsas simvolu və atributu kimi təqdim edilən qondarma rejimin “Xarici İşlər Nazirliyi”nin binasının söküntüsünə başlanılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, binanın söküntü işlərinə məhz bu gün başlanılması Azərbaycan üçün rəmzi mənə daşıyır.

Çünki məhz sentyabrın 2-si tarixi Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qondarma rejimin elan olunması

nin ildönümü kimi qeyd edilirdi.

Qeyd edək ki, vaxtilə işğal olunmuş ərazilərə səfər edən xarici ermənipərəst siyasətçilərlə bu binada görüşlər keçirilirdi.

Bu binanın sökülməsi yalnız rəmzi mənə daşımır, həm də şəhərsalma baxımından əhəmiyyətlidir. Çünki tamamilə yondəmsiz və şəhər arxitekturasına zidd olan bu binanın Xankəndidə müasir urban planlaşdırmasının bütün parametrləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilən şəhərsalma siyasəti və şəhərin gözəlləşməsi prosesi çərçivəsində sökülməsinə ciddi zərurət yaranmışdı.

Hətta bu gün hərbi cına-yətlərdə ittiham olunan və hazırda Bakıda məhkəməsi keçirilən Babayan və digərləri bu binada oturaraq Qarabağda Azərbaycan Bayrağı

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Bir Xalaoğlu Tərhan vardı...

...Bu dünyada hər cür insan var; qaraqabaq, acidil, şən, gülərlər, bal kimi şirin. Və bizim kənddə də belə insanlar olub, elə bu gün də var! Xalaoğlu Tərhanın lətifələrindən, Cəmal kişinin zarafatlarından doymaq olmurdu.

Onların hər ikisi bizim qohum idi. Və həmişə də xeyir-şərimizdə bizdə olublar. Çox yaxşı adamlarıydı. Allah hər ikisinə rəhmət eləsin! Xalaoğlu Tərhan oxuduğumuz məktəbdə qarovulçu işləyirdi. Yeni axşam məktəbə gələr, səhər açılanda da evinə gedərdi. Ortaboy, ariq adam idi. Elə ki, söhbətə başlayardı, hamı diqqətlə ona qulaq asardı. Bircə biz dəcəl uşaqlar onu incidərdik. Məktəbin direktoru həddindən artıq zəhmli, ağayana olan, nəinki şagirdlərin, müəllimlərin də qorxduğu Əvəz müəllim idi. Əvəz müəllimdən bircə Xalaoğlu Tərhan qorxmurdu. Xalaoğlu Tərhan Əvəz müəllimdən ona görə qorxmurdu ki, məktəbə göz bəbəyi kimi baxırdı.

O, məktəbi öz balası kimi istəyirdi. Elə bilirdi məktəbin şagirdləri də, partası da, pəncərəsi də, hətta ərik ağacları da onun balasıdır. Bax ona görə Xalaoğlu Tərhanı da Əvəz müəllim çox istəyirdi. Hamını danlayan Əvəz müəllim onun qəlbinə bir dəfə olsun belə dəyməzdi. Bir gün Xalaoğlu Tərhanı Əvəz müəllimgilin həyatında traktor yer şumlayan sonra o da bellə iri, yekə kəsəkləri əzirmiş. Sabahı günü deyir ki, o günü getmişdim Əvəz müəllimgilə kəsəkləri əzirdim. Bu vaxt qatar gəlib keçirmiş. Deyir ki, kəsəklərin hər biri bax, o teplovoz boyda idi...

Xalaoğlu Tərhan hər səhər dərs başlamazdan əvvəl Qədir Rüstəmovun "Son bülülləri"nə qulaq asırdı. Bunu səhər hamıdan tez məktəbə gəldiyimə görə, mən eşidirdim. Və onda Xalaoğlu Tərhan heç nə hiss etməzdi, gəlib məktəbi dağıtsalar da xəbəri olmazdı. Çünki həmin anlar Xalaoğlu Tərhan Yer üzündə deyil, göyün yeddinci qatındaydı. Və göyün yeddinci qatında olan Xalaoğlu Tərhan öz dünyasında idi.

Və o vaxt özünə gələrdi ki, "Sona bülüllər" bitirdi. Onda o, gözünü açır və özünü Yerdə görürdü. Bax onda da qanı qaralırdı. Gərək onda bütün günü "Sona bülüllər"ə qulaq asaydı. Bəs onda məktəbin işlərini kim görməliydə? Bir də görürdün ki, səhər saat səkkizdir, Əvəz müəllim hamıdan tez gəlib və Xalaoğlu Tərhan da Əvəz müəllimlə zarafatlaşır. Amma bunu heç kim görməzdi. Çünki heç bir adam, heç bir müəllim Əvəz müəllimlə zarafatlaşa bilməzdi... Xalaoğlu Tərhan məktəbdəki ərik ağaclarını da balası kimi çox istəyirdi.

Özü də o ağaclarda bal kimi şirin əriklər olurdu. Və bu bal kimi şirin ərikdə Xalaoğlu Tərhanın heç vaxt gözü olmazdı və onun birini də yeməzdi. Amma biz bal kimi şirin ərikləri gözümüzə təpərdik...

Bir dəfə Məhər müəllim bizi Şuşaya aparırdı. Səhər yola düşməliydik. Ona görə axşam məktəbdə gecələdik! Biz bir neçə dəcəl uşaqlar axşam ərik ağaclarına hücum çəkdik... Yediyimizi yedik, yemədiyimizi budaqlarını sındırıdık. Sınan ağacların budağının səsinə Xalaoğlu Tərhan gəldi. Aşağıdan yuxarı bir neçə daş atdı. Amma heç biri bizə dəymədi.

Dedi ki, köpək uşaqları sabah Əvəz müəllimə deyəcəm. Əvəz müəllimin adını eşidən kimi ərik ağaclarından düşdük və Xalaoğlu Tərhan yalvarmağa başladıq. Ancaq yumşalmadı. Dedi ki, Şuşaya gəlməyinizi burnunuzdan tökəcəyəm! Lakin kişi kimi Əvəz müəllimə bir söz demədi və Şuşaya gedib-qayıtmağımız da burnumuzdan tökülmədi. Hələ də 1972-ci ildə Şuşaya gətirdiyimiz gün yadımızdan çıxmayıb. Və yadımızdan çıxmayan həm də Xalaoğlu Tərhan, məktəbin direktoru Əvəz müəllim və biz oraya aparın Məhər müəllimdi...

Əhmədbəyli - Şuşa yox, Bəhmənli- Şuşa!

Azərbaycan öz zəngin keçmişi və tarixi ilə həmişə digər xalqlardan fərqlənib.Özü də bizim millətdə olan böyük ürək, səxavət, səmimiyyət heç də hər millətdə yoxdu...

Və xalqın həm də tarix yazan böyük şəxsiyyətlər də var! O tarix yazan böyük şəxsiyyətlərdən biri də Pənahəli xandır. O Pənahəli xan ki, 1750- ci ildə Şuşanın əsasın qoyub və ora tikdirib. Və bunu heç kim inkar edə bilməz, hətta ermənilər belə Şuşanın Pənahəli xan tikdirdiyini inkar etmir.

Tarixdən o da , bəllidir ki, Bəhmənli oymağında anadan olub.Bu barədə tarixi mənbələrdə və konkret olaraq " Qarabağ-namədə" ətraflı yazılıb.Bizim sözüümüzün canı Pənahəli xanın haralı olması deyil! Çünki Pənahəli xan türk oğlu türkdür. Və onun damarlarından tər-təmiz türk qanı axır! Bizim sözüümüzün canı odur ki, Əhmədbəyli- Şuşa yolu elə deyil , belə adlandırılmalıdır: Bəhmənli - Şuşa yolu! Bu ideyanı və təklifi böyük ziyalı, Füzuli rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri, Pənahəli xanın nəslindən olan Zülfüqar Əliyev səsləndirib. Çox orijinal və gözəl ideyadır. Zülfüqar həkim deyir ki, əgər bu möhtəşəm yol Bəhmənli-Şuşa adlandırılırsa, bax onda böyük Pənahəli xanın da ruhu sevinər, şad olar! Nə gözəl! Bizdən deməkdir! Onu gerçəkləşdirmək isə aidiyyəti qurumların işidir...

EMİL FAİQOĞLU

Yol polisi valideynlərə çağırış etdi...

Son vaxtlar motosiklet, moped, velosiped və sukuderlətin iştirakı ilə respublikanın avtomobil yollarında və Bakıda ölüm-lə nəticələnən ağır yol-nəqliyyat hadisələri baş verib.

Aydındır ki, bu faktlar cəmiyyəti narahat etməyə bilməz. Görünən odur ki, həmin nəqliyyat hadisələrinin sürücüləri yol hərəkəti qaydalarına əməl etmirlər . Bəzi gənclər və yeniyetmələr isə motosiklet, velosiped, moped və sukuderlərdən əyləncə vasitəsi kimi istifadə edirlər.

Belə ki, onlar Bakıda yollara çıxır, təhlükəli manevrlər edir, hətta həmin nəqliyyat vasitələrində şou göstərirlər.Hələ bu da hamısı deyil. Bir çox gənclər isə motosikletin arxa oturacağında dostlarını əyləşdirir və bir - biri ilə ötürürlər. Bu isə birmənalı olaraq ölüm deməkdir.

Ona görə də Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi həmin sürücülərin valideynlərinə müraciət edərək belə hərəkətlərdən çəkindirmələrini xahiş edib. Hadisələr göstərir ki, bəzi gənclərin və yeniyetmələrin belə xoşgəlməz hərəkətləri cəmiyyət tərəfindən də qınanmalıdır. Çünki ictimai qınaq onları pis yoldan çəkəndirə bilər!!!

“Tərəkəmə” vergidən yayınır!

Heç kimə sirr deyil ki, bir çox kababxanalar, yeməxanalar və marketlər vergidən yayınırlar.

Bu da dövlətin büdcəsinə böyük ziyan vurur.Bakının Suraxanı rayonunun Yeni Günəşli qəsəbəsində " Tərəkəmə"

adlı bir yeməxana(kababxana) var. Həmin obyekt bir ildən çoxdur ki, fəaliyyət göstərir.İnsaf naminə deyək ki, həmin yeməxana çox keyfiyyətli yeməklər, o cümlədən dadı kabablar bişirir.

Heç şübhəsiz müstərilər də yeməklərin keyfiyyətlərindən razılıq edirlər. Amma insanlar bir şeydən narazıdılar- satılan yeməklərin qəbzini vermirlər. Biz də bir neçə dəfə həmin kababxanadan kabab almışıq, heç birində satıcılar bizə qəbz verməyiblər.

Avqust 24- də yenə " Tərəkəmə" den altı şiş lülə kabab, bir şiş də tikə kabab aldıq. Kabablar çox dadlı idi , lakin həmişə olduğu kimi, bu dəfə də satıcılar bizə aladığımız kababların qəbzini vermədi. Və biz də bir söz demədik. Sözüümüzü yazı qələmə almaqla deyirik.

Deyirik ki, Bakı Şəhər Vergilər Departamenti qoy " Tərəkəmə" də monitoring keçirsin və bundan sonra aydınlaşacaq ki, o kababxana vergidən yayınır, ya yox!

Hərəkət etmək bütün dərdlərin dərmanıdır...

Bu gün dünyada çox şey dəyişib. Və nəyin dəyişdiyinə biz hər an , hər vaxt görürük. Təbii ki, dəyişən bir də bizi müalicə edən həkimlərin insanları müxtəlif müalicə metodu ilə sağlamlıqlarını bərpa etməlidir.

Elə həkim var ki, yanına gedirsən , sənə uzun bir resept yazır. Və uzun reseptdə də altı - yeddi dərman olur. O dərmanların da xeyiri ilə yanaşı, ziyanı da var. Amma bu gün dünyada hər şey dəyişir. Bir dostum var , deyir ki, müalicə üçün Türkiyəyə getmişdim. Müayinədən keçdim, böyrəklərimlə bağlı müəyyən problemlər çıxdı.

Həkim bir dərman yazdı və sonra da dedi ki, hər gün yeyin yeri! Orada hansı həkimə getdim bu sözləri eşitdim. Ürəyin ağrayır- yeri,şəkərin var- yeri, belində yırtıq var- yeri, prostatın, ayağın ağrayır- yenə yerə! Bax türk həkimləri belə deyir.

Bizimkilərsə , deyir ki, bu dərmanları iç! İndi Türkiyədən gələndən hər gün yeri-yirəm və bəhrəsində görürəm! Bax belə! Dostlar, sağlam qalmaq istəyirsinizsə, hər gün yeri-yin və onda özünü çox yaxşı hiss edəcəksiniz!!!

Kəndli niyə mal-qara saxlamaq istəmir?

Gələn onunla razılaşaq ki, ölkəmizdə kənd adamlarının mal- qara və qoyun- quzu saxlamağa bir o qədər də marağı, həvəsi yoxdu. Bəs niyə? Niyəsi odur ki, indi əvvəlki kimi örüs, otlaq sahələri yoxdur.

Bununla yanaşı, artıq kəndli məcbur olub, o heyvanlara həyatı sahələrdə saxlayır. Bu isə birmənalı olaraq həmin adamlar üçün əlverişli deyil.

Əgər otlaq sahələri , örüşlər yoxsa, hansı mal- qaranı, qoyun- quzunu saxlamaqdan söhbət gedə bilər. Örüş yeri olmayanda qışa yem də toplamaq çətinləşir. Hər rayonda min hektarla torpaq sahəsi, otlaqlar hansısa, pullu adamlar tərəfindən ələ keçirilib.

Onların min hektarla torpaq sahəsi var, amma kəndlinin beş hektar torpağı yoxdur. Belə olanda hansı, ədalətdən, haqdan danışmaq olar? Bax ona görə də , kənd adamları imkansızlıq üzündən mal- qara saxlamırlar. Sonra da deyirik ki, bəs mal- qoyun eti niyə bahalaşır! Bax , sadaladığımız səbəblər üzündən bahalaşma baş alıb gedir.

Əgər kəndliyə belə ögey münasibət bəslənilsə, mal və qoyun etinin qiyməti bundan sonra da bahalaşacaq və onun qarşısını almaq mümkün olmayacaq!

Bir qatar gedirdi...

Sovet dönməmində bizim kənddən üç sənişin qatarı keçirdi. Onun biri İrəvana, biri Naxçıvana, biri də Qafana gedirdi. Və hər üç qatardan biz istifadə edirdik. Ən çox Bakı- İrəvan qatarında sıxlıq olardı.

Biz tələbələr də o sənişin qatarına biletlər alırdıq, axşam minər , səhər saatlarında Bəhməniyə çatardıq. Yeni axşam yatıb, səhər oyanırdıq ki, artıq kəndimizdəyik. Özü də tələb olduğumuza görə, biletlər 50 faiz güzəştə satılırdı. Belə ki, kupeyə10 manata olan bileti 5 manata alırdıq.

O biri iki sənişin qatarına nadir hallarda minirdik, çünki bizə sərf etməirdi, amma o qatarlarda sıxlıq yox idi. Birinci Qarabağ savaşında erməni faşistləri Horadiz stansiyasından Ağbədə qədər bütün dəmiryol rəlslərini sökmüşdülər. İkinci Qarabağ savaşında möhtəşəm qələbəmizlə başa çatandan sonra həmin dəmiryolu yenidən əsaslı surətdə çəkilməyə başlayıb.

Allah qoysa , həmin yol tezliklə istifadəyə veriləcək. Və biz yenidən həmin qatarlarla İrəvana, Naxçıvana, Qafana gedəcəyik. O gün uzaqda deyil!

Xalça yuma, biz yuyarıq!

İndi əvvəllər olduğu kimi, əksər insanlar xalçaları özləri yumor, hər hansı başqa bir şirkətə, yaxud da, bu işlə məşğul olan kiməsə yudurdur.

Təbii ki, burada heç bir nöqsan, qüsur yoxdur.Deməli, kim istəsə, xalçanı arzuladığı yerdə yudurda bilər. Amma mənim bir qonşum var, xalçalarını bir şirkətə verib və həmin şirkətin əməkdaşları da , xalçaları yuyanda dəlmə- deşik ediblər.

Hansı ki, onların xidməti maşının üstündə iri hərflərlə yazılıb:" Xalça yuma, biz yuyarıq!" Elə qonşum da bu sözləri inanıb və indi də çıxılmaz vəziyyətə düşüb.

Deyir ki, belə bilsəydim, o pulu qonşumuza verib , xalçalarımı yudurdardım! Nə isə sonrakı peşmançılıq fayda verməz! Bax , bu da şirkət əməkdaşlarının yarıtması işi!

EMİL FAİQOĞLU

Bakıda İƏT Mədəniyyət Festivalı keçiriləcək

6-12 oktyabr tarixlərində İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) və Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə paytaxtımızda "İƏT Mədəniyyət Festivalı: Bakı Yaradıcı Həftə - 2025" keçiriləcək.

Adalet.az xəbər verir ki, İƏT tərəfindən 2019-cu ildən müxtəlif övz ölkələrdə təşkil olunan festival mədəniyyət və yaradıcı sənaye sahələrində əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, xalqlar arasında qarşılıqlı anlaşmanın və dostluq münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi məqsədi daşıyır.

Azərbaycanın ilk dəfə ev sahibliyi edəcəyi tədbir ölkəmizin beynəlxalq mədəniyyət platformasında artan rolunu və regionda multikulturalizm, dialoq və əməkdaşlıq ənənələrinin təşviqinə verdiyi töhfəni bir daha nümayiş etdirmək.

Festivalda mədəniyyətlərarası dialoqun inkişaf etdirilməsi, İslam dəyərlərinin - tolerantlıq, sülh və müxtəlifliyə hörmətin təbliği əsas istiqamətlərdən olacaq. Bununla yanaşı, iqtisadiyyat, təhsil, elm və turizm sahələrində birgə layihələrin təşviqi, övz dövlətlər arasında dayanıqlı tərəfdaşlıqların qurulması və yaradıcı sənayelərin qlobal iqtisadiyyata inteqrasiyasının gücləndirilməsi nəzərdə tutulur.

Tədbirdə 50-dən çox ölkədən 300-dən artıq qonağın - dövlət rəsmiləri, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, eləcə də yaradıcı sənaye üzrə mütəxəssislərin iştirakı gözlənilir. Ümumilikdə festival çərçivəsində beş mindən çox iştirakçı bir araya gələcək.

Festival çərçivəsində İƏT övz dövlətləri mədəniyyət nazirlərinin yüksək səviyyəli görüşü, "Mədəni və yaradıcı sənayələr forumu" (MYFORUM), "Creative Village": mədəni və yaradıcı sənayələr sərgisi" (MYEXPO), "Baku Cinema Breeze - 2025" beynəlxalq kino proqramı, "Şərq moda nümayişi" - İƏT ölkələrinin gənc və tanınmış dizaynerlərinin təqdimatları, oyun texnologiyaları üzrə beynəlxalq sammit (G-HUB), eləcə də teatr, musiqi, rəqs və animasiya sahələri ilə bağlı müxtəlif səpkili mədəni layihələr planlaşdırılır.

Tokayevdən Xəzərlə bağlı həyəcan təbili: Fəlakət yaxınlaşır!

Xəzər dənizi ilə bağlı vəziyyət acınacaqlıdır. Ekoloji fəlakətə yaxınlaşır.

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayev "Çoxtərəfliliyin həyata keçirilməsi, regional təhlükəsizliyin təmin edilməsi və davamlı inkişafın təşviqi" şüarı ilə "ŞƏT Plus" formatında keçirilən sammitdə çıxışında deyib.

"Bu problem Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı (ŞƏT) çərçivəsində uzunmüddətli məsləhətləşmələr üçün prioritet ola bilərdi. Ona görə də bu gün təklif etdim ki, ŞƏT-in himayəsi altında Astanada Su Problemlərinin Təhlili Mərkəzi yaradılsın. Bu yaxınlarda BMT Baş katibinin iştirakı ilə Almatıda BMT-nin Mərkəzi Asiya ölkələri və Əfqanıstanda Davamlı İnkişaf Mərkəzi açılıb. Bu, bizim çoxtərəfli diplomatiya prinsiplərinə möhkəm sadiqliyimizi təsdiqləyir. Fürsətdən istifadə edərək, 2026-cı ilin aprelində BMT-nin tərəfdaşlığı ilə Astanada Regional Ekoloji Sammitinin keçirilməsi ilə bağlı qərar barədə bütün tərəfdaşları məlumatlandırıram", - deyə Tokayev bildirib.

Zelenski: Payızda mövqelərimizi möhkəmləndirmək üçün mümkün olan hər şeyi etməliyik

Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski NATO Baş katibi Mark Rutte ilə telefonla danışib.

Adalet.az xəbər verir ki, o, bu barədə "X" də yazıb.

"Biz sözlərimizi yaxından əlaqələndiririk. Praktiki baxımdan Rusiya bu ilin çox hissəsini talan edərək sülhdən oğurladı. Bu payız biz öz mövqelərimizi möhkəmləndirmək üçün mümkün olan hər şeyi etməliyik", - Zelenski bildirib.

O, həmçinin dəstəyə görə NATO Baş katibinə təşəkkür edib.

Rusiyanın Ermənistan vasitəsilə yayındığı beynəlxalq sanksiyalar Ukraynada müharibəni dərinləşdirir

2025-ci il sentyabrın 3-də Azərbaycanın "Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi Ermənistanın idxal-ixrac əməliyyatlarının iqtisadi təhlili ilə əlaqədar xeyli müddətdir apardığı tədqiqatın bir hissəsinin nəticələrini açıqlayıb.

Ermənistanın şübhəli idxal-ixrac əməliyyatlarının təftişi

İctimai Birliyin sədri Fikrət Yusifov keçirdiyi brifinqdə bəyan edib ki, Rusiyaya Ukrayna müharibəsi ilə əlaqədar tətbiq edilən beynəlxalq sanksiyalardan sonra Ermənistanın xarici ticarət döviyyəsinə qəfil "yerindən oynama və sıçrayışla yüksəliş" qeydə alınmaqdadır: "Ermənistan Dövlət Statistika Komitəsinin və digər rəsmi qurumlarının açıqladığı məlumatların təhlili üzə çıxarır ki, ötən 5 ildə Ermənistanın xarici ticarət döviyyəsi 4,2 dəfə artaraq 7 milyard 101 milyon ABŞ dollarından 30 milyard 202 milyon ABŞ dollarına çatıb. Bir ölkənin idxalının həcmi ilk növbədə daxili tələbatı ödəmək üçün artırıla bilər. Nə baş verdi ki, Ermənistan idxalın həcmi bu qədər artırma bildi? Ermənistanın rəsmi dövlət statistikasının məlumatlarına əsaslanaraq, 2021-ci illə müqayisədə 2024-cü ildə Ermənistanın idxalında ən çox təbii və ya mədəni mirvarilər, qiymətli və ya yarı qiymətli daşlar, qiymətli metallar kimi məhsulların artdığını görmək mümkündür. Bu məhsulların idxalının həcmi 2021-ci ildə cəmi 248,4 milyon ABŞ dolları təşkil edirdisə, 2024-cü ildə bu rəqəm 7,4 milyard

ABŞ dollarından çox olub, başqa sözlə, 4 il ərzində onların idxalının həcmi 30 dəfə artıb. 44 günlük müharibədə ağır məğlubiyyət yaşamış və əhalisi daha acınacaqlı sosial duruma düşmüş bir ölkə

dövlətin beynəlxalq hüquqazidd əməl törətməsinə şərait yaradan dövlət də beynəlxalq məsuliyyət daşıyır. Burada Rusiya və Ermənistanın hərəkətlərinə bu prizmadan yanaşılmalıdır.

nin bu qədər zinet məhsulları idxal etməsi pərdələnmiş əməliyyatların aparılmasına dəlalət edir".

"Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyinin iqtisadçı-eksperti Malik Həsənov qeyd edib ki, Ukraynaya qarşı müharibədən sonra Ermənistanda rusiyalı iş adamlarının adlarına açılmış yüzrlə şirkət peyda olub. Bu şirkətlərin qaranlıq əməliyyatların aparılması üçün yaradılmasına dair şübhələr var: "Birdən-birə Rusiyadan Ermənistana ixracın 75%-dən çoxunun mirvarilər, qiymətli və ya yarıqiymətli daşlar, qiymətli metallar kimi məhsullar təşkil etməsinə heç kim cavab vermirdi".

Hüquqşünas-ekspert Bayram Sadıqov isə diqqət çəkib ki, BMT Baş Assambleyasının müvafiq qətnamələri beynəlxalq hüquqa zidd hərəkətlərə görə dövlətlərin məsuliyyətini müəyyən edib, başqa

Rusiyaya qarşı artan sanksiyalar və Ermənistanın Rusiyaya artan ixracı

"Ekonomiks" Beynəlxalq İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyinin sədri Fikrət Yusifov bildirib ki, bu "idxal-ixrac sxemləri" göstərir ki, Ermənistan məhsulların idxal və ixracı adı altında əslində, Rusiyanın Ukraynadakı hərbi əməliyyatları üçün zəruri olan məhsulları digər ölkələrdən idxal edərək, sonradan onları başqa məhsul adları altında Rusiyaya ixrac edir.

Rusiya Ukraynaya qarşı apardığı işğalçı müharibədə üzvləşdiyi sanksiyalardan yayınmaq üçün Ermənistandan bir yol, alət kimi istifadə edir. Avropa İttifaqı, xüsusilə Fransa və onların təşkilatçılığı ilə Ermənistanla Azərbaycanın şərti sərhədinə gətirilən

miş "müşahidəçilər", beynəlxalq qurumlar bu faktlara niyə göz yumurlar? Ukrayna üzərində vurulmuş Rusiya pilotsuz uçuş aparatlarından Avropada, ilk növbədə Fransa və Kanadada 2022-2024-cü illərdə istehsal olunmuş elementlər aşkar edilirsə, bu nə deməkdir? Beynəlxalq sanksiyalar altında Rusiya bunları necə əldə edib?".

Dinc əhaliyə qarşı müharibənin maliyyələşdirilməsi

Xatırladaq ki, bir neçə dəfə Azərbaycan QHT-ləri Rusiyaya qarşı sanksiyaların tətbiqi və icrasına nəzarət üzrə əsas məsul qurumların rəhbərlərinə açıq məktublar ünvanlayaraq, Ermənistanın idxal-ixrac əməliyyatlarını təftiş etməyə çağırıb. Bu çağırışlarda Rusiya ilə Ukrayna arasında başlayan müharibədən sonra Cənubi Qafqazda ən kiçik xarici ticarət döviyyəsinə malik olan Ermənistanın həm idxalında, həm də ixracında iqtisadi potensialına uyğun olmayan kəskin artım müşahidə edilməyə başlandığı, Rusiya Federasiyasına tətbiq edilən sanksiya paketinin əhatə dairəsi genişləndikcə, paralel olaraq, Ermənistanın Rusiya ilə xarici ticarət döviyyəsinin dəfələrlə yüksəlməsi xüsusi vurğulanır.

Toplantıda qeyd edilib ki, dolayısı ilə Ermənistan Rusiyaya xarici ticarətdə "nəfəslik" verməklə, həm də bu ölkənin Ukraynadakı müharibəsinə maliyyələşdirir. Bu isə Ukraynada sülh və sabitliyin bərpasına yönəlmiş global səyləri zəiflədir və beynəlxalq hüququn pozulmasını təşviq edir.

Rusiyada əmək miqrantları ilə bağlı yeni eksperimentə başlanılır

Sentyabrın 1-dən Moskvada və Moskva vilayətində Rusiyaya işləmək üçün gələn əcnəbilərin yaşadığı yerin "Amina" tətbiqi vasitəsilə uçuotu üzrə eksperiment başlayır, məqsəd mövcud miqrasiya uçuotu qaydasının dəyişdirilməsidir.

Bu barədə Adalet.az-a Moskvanın Çoxfunksiyalı Miqrasiya Mərkəzinə (ÇMM) istinadən məlumat verir. "Moskva və Moskva vilayətinə işləmək üçün gələn Özbəkistan, Tacikistan, Qırğızistan, Ermənistan, Qazaxıstan, Gürcüstan, Azərbaycan, Moldova və Ukrayna vətəndaşları xüsusi "Amina" mobil tətbiqini mütləq şəkildə quraşdırmalıdır", - məlumatda qeyd olunur. Tətbiq xarici vətəndaşların qeydiyyatı alınması prosesini sadələşdirir. "Amina" Çoxfunksiyalı Miqrasiya Mərkəzinin ünvanı üzrə qeydiyyatdan keçməyə və tətbiq vasitəsilə daxili işlər orqanlarına yaşayış yeri və onun dəyişdirilməsi barədə məsafədən məlumat verməyə imkan verəcək. Xarici vətəndaşlar tətbiqi özləri quraşdırmalıdır, avtorizasiya üçün xarici vətəndaş kartı qüvvədə olmalıdır. Kart itirildikdə, avtorizasiyanı pasport məlumatları əsasında mümkündür. Mobil tətbiq vasitəsilə geolokasiya məlumatları Rusiya DİN-ə ötürüləcək. "Əgər tətbiq bir neçə gün ərzində məlumatların ötürülmədiyini qeydə alarsa, xarici vətəndaşa yaşadığı ünvanı təsdiqləmək və ya DİN-i onun dəyişdirilməsi barədə məlumatlandırmaq zərurəti barədə bildiriş daxil olacaq", - mərkəzdə qeyd olunub. Son monitorinq tarixindən etibarən üç iş günündən artıq müddətdə geolokasiya məlumatları daxil olmadığı təqdirdə, xarici vətəndaş ÇMM ünvanı üzrə uçuotdan çıxarılır.

Xarici vətəndaş eksperimentin aparıldığı regiondan kənarda miqrasiya uçuotuna alındığı və ya ölkədən çıxdığı halda ÇMM-in uçuotundan çıxarılır.

Qazaxıstan və Çin 15 milyard dollarlıq müqavilələr imzalayib

Qazaxıstan və Çin 15 milyard dollar məbləğində kommersiya sazişləri imzalayıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Akorda məlumat yayıb. Qeyd olunur ki, yüzdən çox qazaxıstanlı və çinli şirkət işğuzar Şuranın iclasının yekunları üzrə 70-dən çox kommersiya müqaviləsi imzalayıblar.

Sazişlər enerji, rəqəmsallaşdırma, tikinti, metallurgiya, telekommunikasiya, nəqliyyat və logistika kimi sahələri əhatə edir.

"Bu, çox yaxşı göstəricidir və əminəm daha da artacaq. Qazaxıstanda CNPC, CITIC, SINOPEC, HUAWEI kimi dünya miqyasında güclü korporasiyalar da daxil olmaqla, 6 mindən çox Çin kapitalı müəssisə uqurla fəaliyyət göstərir. Burada təkə iri deyil, həm də orta biznes geniş təmsil olunur", - Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Şuranın iclasında çıxışı zamanı bildirib.

O, həmçinin vurğulayıb ki, Çin artıq Qazaxıstan iqtisadiyyatına 27 milyard dollar sərmayə qoyub.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

O mənə ÜMİD olduğunu bilsin...

Bütün hallarda insanı yönəldən, onun məramını, məqsədini diri tutan, ayaqda saxlayan daxili inamdı, yəni Ümid. Bu mənada sənə üz-üzə dayanan, səni bərkə-boşa çəkən, bəzən haqlı, bəzən haqsız qınayan hər kəsin içində həmin o Ümid onun öz istəyinə, öz daxili aurasına görə formalaşır. Yəni kim necədirsə, əxlaqı, dünyagörüşü, mənaviyyəti hansı nüanslarla cıllanıbsa elə Ümid də ona bab gəlir, onun oxşarı, lap bir az da kobud desəm tayı olur. Çox təəs-süf ki, bəzən bu ölçülər bir-birinə elə sarmaşığı kimi sarılır ki, dayanıb təəccüb etməkdən, təəssüf etməkdən başqa əlindən heç nə gəlmir. Deməli, Allahın yaratdığı bəndə özünün içində yaratdığı ilə bir harmoniya təşkil edir və sonda da əlini dizinə çırpıb gileylənməyə üzü də qalmır. Nə isə

Gerçek olan budur ki, normal, müsbət auralı Allah bəndəsi hər yerdə və hər zaman işıq kimi, nur kimi görünür, duyulur, hiss edilir. Ona görə də həmin adamların alını qırışanda, gözlərinə bulud gələndə çevrədəkilər dərhal duyurlar, hiss edirlər. Ona təsəlli verməyə can atırlar. Hətta yol göstərərək məsləhətlərini də əsirgəmir. Burda da bir səbəb var. O da həmin insanın haqq etdiyi və Allahın da ona mükafat olaraq alın yazısında işarələdiyi işıq olmaq qismətidi. Məhz həmin o qismət onun Ümidə doğru gedən yoluna da işıq salır. Nəticədə tarazlıq yaranır...

Mən bu fikirləri bilgisayara bir az qarmaqarışıq, xaoslu şəkildə diktə elədim. Çünki yazımı başqa aurada yazmağa kökləmişdim özümü. Lakin bir an içimdə elə bilgisayar yazarının özünün də əhvalında qanqaraçılıq yarandı. Necə deyirlər, bir milçək bir könül bulandırdı. Nəticədə fikir haçalandı. Sözlər pəren-pəren düşdü. Elə o zaman kəsiyində dilimin ucundan "nə isə"... fikiri uçub getdi. Demək səbrimi cilovlamaq, sözümün əvvəlinə qayıtmaq üçün bir pauza etmək istəyi özünü büruzə verdi. Mən də həmin istəkdən sonra yenidən qayıtdım fikirlərimin başlanğıcına...

Bu, bir həqiqətdir ki, insan ümidlə yaşayır. Ona görə də min illərin bir deyimi hər zaman təkrarlanır. O fikiri kimin ifadə etdiyini, kimin ilk dəfə dediyini bilmirəm. Amma bu gün bildiyim odur ki, "Sonuncu ölən ümidli". Bax, elə mənim də istəyim, məramım, lap açıq can atdığım həmin o pir bildiyim, and yeri bildiyim Ümid yeridi, Ümid evidi, Ümid ocağıdı. Bütün varlığımı o yerə, o evə, o ocağa pərvanəyəm. Bilirəm ki, qanadları güclü, qaməti şax olan sevginin Ümid də dayanatlıdı, güclüdü və o, insanın ruhunu da, ürəyini də özü ilə çəkib aparır, götürüb gedir öz evinə, öz yerinə, öz ocağına. Bax, bu məqamda özün də hiss etmədən bütün yaşantılarını gözünün önündən keçirirsən. Ağrıları da, intihar cəhdini də, sevindiğin məqamı da, hətta gördüyün yuxunu da təkrar çözürsən. Düşünürsən ki, bütün bunlar sənə Ümidlə arandakı məsafəni qısaldacaq. Sənə dözümlü, inadın, Ümidin əlini sənə tərəf bir az da uzadacaq. Nəhayətdə sən rolunu tamaşaçısı oynayan aktyor kimi çətin duruma düşməyəcəksən. Sənə tamaşaçının Ümid olacaq...səni səsləyən Ümid. Elə bu məqamın da içindəkilər sözə çevriləcək, şeir olacaq:

*Qəflətən bir udum su -
kəsdə nəfəs yolunu...
Ölüm səhnəsidi bu -
O, oynayır rolunu -
Alqışsız...*

*Tamaşa bir pərdəli...
Mövzu isə intihar...
Baş qəhrəman bir dəli -*

*coşar, özün unudar -
Alqışsız...*

*Həsətin dırnaqları
qartal caynağından sərt...
Çək köhnə qarmaqları -
Ürəyi bir yolluq çərt -
Alqışsız!..*

*Əlində quru ləçək
Yaşı on il əvvəl on!..
Səhnəyə atdın əlcək -
Pərdə enir...bu da SON!..
Alqışlar...*

Bəli, heç bir alqışa ehtiyac duymasam da, gerçəklik özü səni o alqışlara bükəcək, kipriklərini yaşa büküdü kimi, yanaqlarını təbəssümə büküdü kimi. Bir də görəcəksən ki, sənə dünyanın öz rəngarəngliyi ilə, öz istisi ilə nə qədər doğmadı və sənənin dünyanda sənə qonağın da, sığındığın da, oxşadığın, baxışlarınla öpdüyün o varlıq həm də sənə Ümidindi. Sən onun külək dağıdan saçını küləyin əlindən almaq üçün az qala təbiətə, yəni küləyə üsyan etməyə də hazır olursan. İstəmirsən ki, sənənin baxışından, sənənin nəfəsindən başqa ona toxunan, onu seyr edən, onu oxşayan başqa bir nəfəs, başqa bir nəfəs olsun. Bu, nə qısqanclıqdı, nə xudbəxənlik, nə də özündən razılıq. Bu heç bədgümanlıq da deyil. Yeni Ümidə güvənin, inamın yerdən göyə qədərdir. Onun barəsində yalnız yaxşı, gözəl nə varsa onları düşünüb və onları Ümidə aid edirsən. Ancaq nə edəsən ki, bir aşiq dəliliyi də var. Bax, küləklə vuruşmaq istəyən də, gözləri ilə saçını siğallayan da, baxışları ilə üz-gözündən öpən də həmin o dəli aşiqdi. Deməli, bu dəliliyi də hər gün alovlandıran, onu hər gün yenidən dünyaya gətirən, mənim inancım və məntiqimə görə təbii ki, Ümid. Deyə bilərsiniz ki, Ümid elə belə yaranmır. Onu kimsə nə iləsə, necəsə ortaya qoyur, ona stimül verir. Müəyyən mənada sizinlə razıyam. Çünki hətta qarşılıqsız sevgi də ümid yaradır. Çünki sevdinin var. Onun yerişi, duruşu, varlığı, lap deyək dönüb sənə öləri baxmağı da Ümid. Elə bu qarşılıqlı və qarşılıqsız məqamların bəhrəsi olan Ümid də özü-özlüyündə yeni xəyalların, yeni düşüncələrin, yeni pıçıltıların rüseyminə çevrilərək həmin o dəli aşiqi yerlə, göylə, dörd divarla, ağacla, güllə, bir sözlə, hamı ilə və hər kəs ilə elə özünü özünə də həmsöhbət edir. O məqama, o ana qədər ki, sən Ümid qığılcımı görürsən və onda:

*Bir ocaq közərir, bir tüstü qalxır
Köklənib diqqətim baş verənlərə...
Ürəyim susaraq kənardan baxır -
Qəmin divarına, daş verənlərə!..*

*Titredir ruhumu həzin bir avaz,
Gözümün kökündə sular lillənir...
Kədərim dərin, ümidim dayaz -
Dilim tərənəmliş ağrı dillənir...*

*Baxıb, vərəq- vərəq yaddaş dəftərin,
Kiprik ucu ilə siğallayram...
Üzüme oxunan ömrün səhflərin-
Qəbul eləmirəm - ciğallayram...*

*Nədənsə bənzətdim dar ağacına -
Közəren ocağın tüstü dirəyin....
Səni and verirəm, gülüm, saçına -
Ovut, səni sevirən şair ürəyin!*

İnsanın iç dünyasının bir istəyi də olub həmişə. Bu istək isə umacaq deyil, tələb deyil... Sadəcə bir ülfət, bir səmimiyyət, bir diqqət, lap elə bir iynə ucu boyda təbəss

sümdü. Bunu ona görə xüsusi vurğulayıram ki, dünyada elə adam yoxdur ki, onun ovunmağa, onun təsəlliye ehtiyacı olmasın. Şəxsən mən az qala bütün gecə və gündüzü həmin o məni ovudacaq anı gözləyirəm, arzulayıram. Ona ehtiyacımı gizlədə bilmirəm. Çünki ovunanda hiss edirəm ki, yaşamaq həvəsim, yaşamaq istəyim Ümidə çevrilir, olan Ümidimi artırır. Deməli, məni ovudacaq həmin o nəsnə, yəni söz, hərəkət, kimlər üçünsə mənasız, gereksiz ola bilər. Heç ağıllarının ucundan da gəlib keçməz. Mən səsinə eşidəndə, addımlarının yaratdığı səsi duyanda, baxışını görəndə, lap elə şəkilinlə göz-gözü gələndə ovunuram. Həmin an mənə elə gəlir ki, o səsi də sən özün göndərdin, o şəkildə də mənimlə birbaşa danışdın. Özünəməxsus addım səsinlə özün içimdən, ürəyimdən, olduğun məkandan gəlib getdin. Və bütün bunları ona görə etdin ki, ayaqda qalım, yıxılmayım. Məncə bu, xoşbəxtlik dərmanıdır. Məncə bu xilas-karlıq missiyasıdır. Məncə bu həmin o yazı boyu vurğuladığım Ümidin diktəsidir. Cəm halında götürəndə bu Allahımın Sənə, qəlbinə, ruhuna mələklər vasitəsilə çatdırdığı mesajdır. O sənə xilaskar mələk olduğunu sənə xatırladır. O sənə Ümid olduğunu yadına salır. Ona görə də sən mənim gözlədiyim, axtardığım, aradığım, səsinlə, özünlə, bütövlükdə mənim ürəyimi bir anlıq da olsa ovudursan. Mənim ruhumu bir anlıq da olsa Ümid qapısından içeri keçirirsən.

Kimse bu hisləri, bu duyğuları müxtəlif yerə yoza bilər. Kimse bunu öləri bir yazı kimi, gündəmin içində olmaq istəyi kimi də dəyərləndirə bilər. Amma bütün bu dediklərə və verilən qiymətlərə baxmayaraq, mən hər kəsin bildiyi kimi, yalnız Allahdan və Səndən yazıram. Və yalnız Allahın və Sənənin mənim həyatımda Ümid olmanızı təkrar-təkrar vurğuladığımı bilənlər bilir, bilməyənlərin də nə zamansa biləcəyinə şübhəm yoxdur. Ən azından ona görə ki, istəyimin adı Ümidli Sevgidi. Həmin sevgi ovutmağa da, yaşatmağa da qadırdı. Yəqin ki, bununla bağlı kimsə mübahisə etməyəcək. Çünki hər kəsin qəlbində öz sevgisi, öz ümidi var və mən də hər kəsə öz sevgisi, öz ümidi ilə baş-başa qalmağı, əl-ələ tutub könülləri rahat olan, ruqları sevinən Ümid evinə doğru yol getməyi arzu edirəm. Və nəhayət:

*Gecikdim bu axşam, deyəsən bir az
Bəlkə də yubandım, ya da ləngidim...
Amma düşünməki edib sənə naz -
Dalğalı dəniz tək indi səngidim!..*

*Fikrim də, ruhum da həmişəki tək,
Qoşa izimizlə gəzib bu gün də!..
Yaddaşında canlat - xəlvət şəklin çək -
Məni o şəkildə göstər bu gündə!*

*Bir az da yorulmuş, bir az da küsgün -
Üzüme təbəssüm mehi dəyməyən...
Sənin dediyin tək, şükürsüz, üzgün -
Elə həmənküyəm - özün təkləyən!..*

*Tanrı sərhəddin də aşibdi sevgim-
Çünki inadım da ölçüsüz olub!
Düşünmə, mən dünən səni az sevdim -
Bu gün Yer kürəsi sevgimlə dolub!*

Hə, mən yazımın sonuna gəlib çıxana qədər yəqin ki, sizlərə nə demək istədiyimi çatdırı bədim. Və çatdırı bilmədiklərimin də fərqi yoxdur. Amma gəlin birlikdə etiraf edək ki, mən Sevgidən və Ümiddən yazdım. İstədim ki, gözümün önündə olan və ürəyimdə yaşayan, ruhumda mənimlə hər yeri dolaşan O mənə ÜMİD olduğunu bilsin!.

ETX: "Telegram"
üzərindən yeni
dələduzluq halları
müşahidə olunur

"Telegram" platforması üzərindən yeni dələduzluq halları müşahidə olunur.

Adalet.az bu barədə Elektron Təhlükəsizlik Xidmətinə (ETX) istinadən xəbər verir. Məlumatla görə, platforma istifadəçilərinə "Hi, şəkilləriniz " tipli mesajlar göndərilir və həmin mesajların davamında şübhəli keçidlər paylaşılır. İstifadəçi həmin keçidə daxil olduqda, müvafiq ölkəni seçmək, telefon nömrəsini daxil etmək və gələn təsdiqləmə kodunu yazmaq tələb olunur. Bu üsulla istifadəçilərin "Telegram" hesabları ələ keçirilir. Daha sonra isə ələ keçirilmiş hesablar vasitəsilə başqa şəxslərə qarşı da eyni dələduzluq halları davam edir.

ETX vətəndaşlara belə hallara qarşı diqqətli olmağı, şübhəli keçidlərə daxil olmamağı, telefon nömrəsi və təsdiqləmə kodlarını paylaşmamağı, hesablarda təhlükəsizliyi təmin etmək üçün ikimərhələli təsdiqləmə funksiyasını aktiv etməyi tövsiyə edir.

"iPhone 17"
SIM kartlardan
imtina edə bilər

"Apple iPhone" 17-də fiziki SIM kartlardan imtina edə bilər Avropa İttifaqı ölkələrindəki "Apple Store" əməkdaşları eSIM texnologiyası üzrə xüsusi təlimlərə cəlb olunublar.

Adalet.az "TechManiacs" portalına istinadən xəbər verir ki, bu addım "iPhone 17" seriyasının bəzi modellərində fiziki SIM kart slotunun ləğv olunacağına işarədir. Məlumatlara əsasən, bu dəyişiklik xüsusilə ultra nazik "iPhone 17 Air" modeli ilə bağlıdır. Cihazın korpus qalınlığının minimuma endirilməsi səbəbindən nano-SIM üçün nəzərdə tutulmuş slotun yerləşdirilməsi mümkün olmayıb. Nəticədə yeni model yalnız eSIM dəstəkləyəcək. Əgər iddialar təsdiqlənsə, yeniliklərdə Avropa bazarı ilə məhdudlaşmayacaq, bütün dünyada tətbiq ediləcək.

Qeyd edək ki, "Apple" ABŞ bazarında artıq bir neçə ildir yalnız eSIM versiyalı "iPhone"lar təqdim edir. Digər regionlarda isə həm nano-SIM, həm də eSIM dəstəyi mövcuddur.

Zakir Məmməd

Qarabağdan biz də yazmışıq

Şeir sənəti ona görə yaşayır ki, onu yadranların dili, istedadı, ifadə imkanları müxtəlifdir. Bu müxtəlifliyi doğuran səbəblər ədəbiyyatın, poeziyanın ömrünü şərtləndirir, Füzuli demişken, bədii sözü həmişə diri saxlayır. Bu üzdən, dünyaya - şeirə Sabir gəlir, Cavid, Puşkin, Nazim Hikmət gəlir, ədəbiyyat tərəqqi edir, yeni üslub və yazı metodikasına həssas ədəbi sürəc formalaşır. Həyatın nəbzini yoxlamağa, şüura nəzarət etməyə, dünyanı "ovcunun içində" görməyə, gözdən keçirməyə və "acların" qarnını doyurmağa yeni siyasi, ekonomik proqramların işlənilib hazırlanması üzrə uzmanların görə biləcəyi işləri sosial platformada ədəbiyyatın iştirakı ilə həyata keçirmək keçmişin təcrübəsi olaraq bu gün də aktualdır. Şüura elmlə birlikdə sənətə aid olan bilgiler əlavə edilə gərək ki, toplum "cızığından çıxmasın". Ədəbi düşüncə və problemə poetik yanaşma siyasi-iqtisadi nəzarətin özünə nəzarəti həyata keçirmək üçün cəmiyyətə həmişə lazımdır. Bir şərtlə ki, sözümün əvvəlində yazdığım kimi, bu işi istedadlı adamlar görməlidirlər. Şair Ayaz Arabacı demişken:

"Hər uçuq divara pəncərə salma, Ovunu şir kimi pəncələ, salma, Başını boş yerə cəncələ salma, Adamin dili var, dilin adamı".

Yeni dil dediyimiz nəsnə adamladır, ya adam deyilən şey dillədir. Burada "dil" də, "adam" da çoxmənalı anlayış kimi və konkret olaraq üslub, sənətkarlıq problemi kimi oxuna, qəbul edilə bilər. Elə Ayaz Arabacı da konseptual bir dilin, estetikanın adamlarından biri kimi, bu söhbətimizin mövzusu ola gərək. Ayaz bəy, necə ki bu məqalənin giriş hissəsində vurğuladım, üzərinə düşənləri namusla yerinə yetirən sənət adamıdır. Ayrı cür desək, dilin adamıdır. Bu adamın dili var deyər cəsəreti də var. Cəsəreti var deyər qələmi var. Yazarın seçilən, heç kəsə bənzəməyən dili həm də onun cəsəretdir. Mən cəsəret deyərək, M.Arazın bir sözünü xatırlatmaq istəyirəm: "Anamdan, bacımdan gizlətdiyimi Kağızdan, qələmdən gizlətməmişəm". Professor Yaşar Qarayevin təbircə desək, "cəsəret sərvətidir". Ayaz Arabacının poeziyası heç zaman tükənməyən sərvətimizdir. O, ictimai poeziyanın miqyasını genişləndirib, hecda satirik təfəkkürün səviyyəsini yüksəltdi. A.Arabacının "2?2=" şeiri ən gözəl vətən şeiridir və "Əhsən bize! Həm tirzəniz, həm hədəfiz biz!!! Öz qövümümüzün başına əngəlkələfiz biz!" misralarının müəllifi böyük M.Ə.Sabirin "Fəxriyyə"si ilə eyni siyasi-poetik çəkiyə malikdir.

"Arxivində qalaq-qalaq paxırlar, Bulaqların hansı səmtə axırlar, Sənə sağmal inək kimi baxırlar, Bax bu adım Ayaz haqqı, ay vətən".

Ayaz bəyin şeiriyətinin dadlılığı-duzluluğu onun qələminin ümumxalq dilinin genişliyindən calaq olmağıdır. Onun hər kəlməsi necə deyər, iti selbə tutan kimi tutur. Onun topluma mesajları sızılıtlı, ah-uflu deyil, ağayadır. Onun üslubunda daxili kübarlıq, təmkin və ləyaqət kök salıbdır. Onun ironiyasında nifrət hissi yox, şəfa diləyi var. Olaya ümumi yanaşmaqla xırda duyğudan, qrup marağından uzaq qalmaq mümkündür. Bizim milli ədəbiyyatda tək-tək adamlardan qisas almaq üçün mətninin bir neçə abzasını, bəzən daha çox vaxtını bu işə sərf edən yazıçılarla rastlaşmaq olur. Bu baxımdan, Ayaz Arabacı vaxtın fəvqündə yer alır, gələcəyin, bəşəri dialoqun, tarixi gerçəkliyin şairi olmağı bacarır. Adlar, şöhrətlər belə şairlərin dizindən aşıdır. Bir şeirində o yazır:

"Allah imkan versə, yaxşı tərəfdən Bu il mən olacam ilin adamı".

Bu misraların yazılmasından xeyli vaxt keçsə də, ədəbi prosesi körükləmək üçün, əslində, təltif kimi düşünülen "ilin adamı" olmağa, fikrimcə, yenə Ayaz Arabacı layıqdır. Hərçənd misal çəkdiyim nümunədə fikrin alt qat

tındakı çoxmənalılıq da diqqətdən yayınmır. Çünki indi iki misrasını yazdığım həmin şeirdə şair ədəbi aləmdə vurnuxanların, şöhrətə uyanların, özünü "zil" sanıb "bəmdə zığıldayanlar"ın halı ilə də ilgilənir. Bu illər ərzində ölkədə böyük olaylar baş verib, Şuşa düşmənin işğalından azad edilib, qırxdörd günlük hərbi zamanı ədəbiyyatımız öz "cəbbəxanası" ilə böyük ehtiyatlara malik olduğunu göstərmiş. İgidin yaraşığı olan həmin ehtiyatı ikinci Qa-

rabağ savaşında, o ərəfədə Lələtəpə uğrunda döyüşlərdə sərf edən ən birinci şairimiz Ayaz Arabacı olubdur. Bu qanlı, şanlı döyüşlərdən xeyli əvvəl Ayaz Arabacı yazırdı:

"Şair gərək şərəf kimi baxsın həyata, Qılınc olsun, nizə olsun qələm əlində. Şair gərək tamam dönsün mənəviyyətə, Həm işində, həm sözündə, həm əməlində".

Azərbaycanın ərazisini işğaldan azad ediyimiz həmin döyüşlərin iştirakçısı olmaq üçün şairin hər hansı mücadiləyə, mübarizəyə təvəllüdünə hazır olması lazımdır. Bu misraların mahiyyətində sənət adamının ən vacib göstəriciləri əks olunubdur. Yazar Arabacının yazdıqları hər zaman ona görə yeni səslənir ki, onun qələminin məqsədlərində şərəf, borc məsələləri başda gəlir. Bax buna görə A.Arabacı kimi şairlərin qələmi üçün xalq, toplum kamerton rolunu oynayır. Zətən keçmişdə də, indi də xalqı, oxucunu ayaqda saxlayan, ona ruh və güncə gətirən xalqın "halına mizrabən olan" ədəbiyyatdır. Yoxsa Vətən müharibəsi zamanı aşağıdakı misralara ehtiyac duymazdıq:

"Burnu ovulubdu ermənilərin, Qoy yazsın bunu da" Təbəri", Vətən. Torpağa can verən yağış kimidi, Bu günkü qələbə xəbəri, Vətən".

Burada böyük sənətə xas ilhamla ölkənin, dövlətin halını ifadə edən fikirlər poetik vüsət qazanıbdır. Birinci iki misrada sorunun ciddiliyi, sonrakı misralarda insanın durumu əks olunubdur. "Təbəri" kəlməsi milli mücadiləni, özgürlük savaşını, böyük cihadı yada salmaq üçün, indi baş verənlərin tarixin ən səs-küylü hərəkətləri ilə müqayisəsi məqsədilə işlədilmişdir. Şairin doğurduğu hiss hər bir azərbaycanlının duyduqları ilə üst-üstə düşür və adamı razı salır. Ümumilikdə ikinci Qarabağ savaşı zamanında və otuz illik işğal ərzində Qarabağın - Azərbaycanın əhvalını şairlərin necə qələmə alması tarixin problemi kimi qəbul edilməlidir. Çünki siyasi tarixin bir qolu həmişə şairin çiyindədir və vaxtilə Q.Zakirin yazdıqlarından da Qarabağın əhvalı haqqında ən səhih bilgiler əldə olunubdur. Fəqət bu işi o şəxslər gərək görə ki, orden, medal gözləntisi ona yad olsun. "Nə yağlıq, nə ballıq heç nə yazmıram, Ordenlik-medallıq heç nə yazmıram". Bir də ki, şairin o sözü yazmağa qüdrəti çatmalıdır. Bu baxımdan, A.Arabacı Qarabağın əhvalını hər dəfə düzgün anladır və zövqlə anladır.

"Mən susmuşam söz tapmıram deməyə, Acılarım gözyaşlı danışır. Qarabağda adam kimi dil açıb,

Vətən bu gün dağlı-daşlı danışır. Çox ağırdı, təslimçilik şərtləri, Dərd götürüb, şir biləkli mərdləri, Qarabağın qara-qara dərdləri, Qaragözlü, qaraqaşlı danışır".

Qarabağ probleminin həllinə məsul beynəlxalq siyasi qüvvələr bizi hər zaman dağdaşa salmaqla məşğul olublar. Metonimik üsullarla çalışan şair "problem" dalınca gəlib-gedən "beş düşüyü"ün (A.A.) qara gözümlüzə, qara qaşımıza "aşıqlılığın" dərin səbəblərinə işarə edir. Hər halda ön xətdə olaylar necə çalxanıb-bulansa da, bir gün sular durulur, "təmas xətləri" ayrı səmtdə müəyyənləşir. Lakin tarix təkcə tarix kitablarında deyil, ədəbi mətnlərdə qorunub saxlanır. Bədii söz təkcə təsvir etmir, müqayisələr, bənzətmələrdən ötrü baş sındırmır, bədii söz hissə, duyğuya çökür və yaddaşı bütövləşdirir. Şair illərlə süründürülən problemin həlli konsepsiyasını daha anlaşıqlı fəhm edir. Çünki bədii sözün gücündə el gücü, el müdrikliyi, uzaqqörənliyi var.

"Çatmır, kimsəyə çatmır səsi-ünü, harayı, Ağırdı, çox ağırdı bu millətin şələsi. Birləşməsə Arazın bu tayıyla, o tayı, Yüz il də uzanacaq Qarabağ məsələsi..."

Şair Qarabağ məsələsini doğuran əsas səbəbdən bəhs edir. O, Aprel döyüşləri zamanı böyük ümidlər ifadə edərək yazırdı:

"Ordayıq aslan kimi, harda zəfər zəngi var, Ruhumuzda baharın çox gözəl ahəngi var, Kökləyin silahları, Qarabağda cəngi var... Qələbəyə az qalıb. Alov saçır cəbhədə, dəmir döşlü Qırıtlar, İtiribdi başını zəhərli həşəratlar, Susqun-susqun qeyd edir, mənzərəni"brat"lar, Qələbəyə az qalıb".

Nəhayət, qələbə əldə edildi. Gileylə-güzar etməyi xoşlamasam da, bir şeyə təəssüf edirəm ki, Aprel döyüşləri gətirdiyi vaxt bizim media qurumlarında sovet dövründə yazılmış müharibə şeirləri nəşr olunurdu. Məsələn, A.Arabacının bu mövzuda yazdığı silsilə şeirlərinə müraciət etmək olardı. Həmin döyüşlər gedən vaxt o yazırdı:

"Nurlu çıraq tutub bir əli haqqın, Bir də bayrağın tutub bir əli Bu saat bizimçün tək bircə söz var, İrəli, irəli, ancaq irəli! Toplarla dindirir "Rast", "Şüşteri", Duam getdiyiniz yolları qucsun. Şuşanın, Laçının qızıqlaşın Göylərin ən uca qatında ucsun. Eheyy igidlərim dəli nərəli, İrəli, irəli, ancaq irəli!"

Bu cür şeirlərin müasir texniki yayım imkanlarının bol olduğu indiki şəraitdə efirdən, ekrandan səsləndirilməsi gərəkdir ki, bunu da bizim media "nəzərdən qaçır" bildi. Hətta toplum qarşısında obyektiv mövqə sərgiləyən bir sıra intellektual yazı-poza adamları da S.Vurğunun, S.Rüstəmin ikinci cahan savaşına həsr etdiyi şeirlərini saytlarda paylaşıaraq müasir ədəbiyyatımızın yaxşı nümunələrinə göz yumdular. Ayaz Arabacı isə sosial media-da yazırdı:

"Şükür Tanrım, çox şükür ki, əridi bu buz, Danışanda qısılmırıq,səsimiz doyrur. Neçə gündü, Qarabağda Milli Ordumuz, Məsələni ciddi-ciddi yoluna qoyur. Yolu yoxdu bu millətin geriyyə kəsin! Erməniyə dil verənin yuxusu qaçsın. Durub elə peysərini günə verməsin, Dünya bir az gözlərini qoy geniş açsın. Dayanmışıq şərifində yenilməz gücün, Bir ocağın alovuna hoy eləyirik. Biz cəbhədə şəhid olan hər oğul üçün, Yas tutmuruq sazlı-sözlü toy eləyirik. Hansı qüvvə zəiflədi buyunu sıxmış, Birdən-birə dəlləllərin batıb səsi də. Rədd edirik alt çənəsi qabağa çıxmış, illərdi ki, mamır basmış atəşkəsi də. Sona yetdi, allı-güllü nağıllarımız,

Cəbrayıldə, Zəngilanda saxlasın qatar. Şir biləkli, od nəfəsli oğullarımız Bu gedişlə iki günə Şuşaya çatar".

Şair haqlı idi, müharibə cəmi qırxdörd gün çəkdi, düşməni basıldı, Şuşa azad oldu. Babalarımız nağıl yazıb siqleti ağır yüklərin aşırılmasına qırxdörd gün möhlət verir. Əsgərimiz buna əməl etdi. Ədəbiyyatın gücü dar gündə təkcə ümid, ruh vermək deyil, həm də tale yüklü sərərlərdə anons verməkdir. Şeirdə yol, infrastruktura, daha rahat yaşayış bərədə qabaqcadan xəbər verilir. Bu minvalla bizim qatarların Qarabağın bütün yaşayış məntəqələrində "posadka" eleməsinə şairin təbircə az qalıb.

Ayaz Arabacı ədəbi təfəkkürün "ictimai poeziya" deyilən sütunlarını inşa etmiş sənətkarlarımızdan biridir. Haqqsevər poeziyanın Xaqani, Səhənd, Hadi, Sabir kimi nümayəndələri ilə bir sırada durmağa Ayaz Arabacının haqqı çatır. Təkcə torpaq, ərəzi deyil, uzun illər ərzində itirilən çox nəsənləri ədəbiyyatsız xatırlamaq, yada salmaq çətindir. Çünki ədəbiyyat ümumiləşdirir və bundan dərs çıxarmağa məcbur edir: "Heyif ki, pas atmış tapança kimi Qızıl günlərimiz qoburda keçdi".

Bugünkü publisistikanın çox hallarda hıqqana-hıqqana dediklərini, ya deyər bilmədiklərini poeziya daha "mənzilli" (S.Vurğun) ifadə edə bilər. Şairin fərdi üslubunda çox mətləblərin üzə çıxması mümkündür. Bədii pafos hər zaman işə yarayır, necə deyər, "adamın atasını yandırmağa" kifayət edir. Dünya bina olunandan insan həmişə cızığından çıxır. Onun burnundan vurub qaytarmaq üslubu şair yazmaqdır. A.Arabacının şeiri bu üzdən də bircə çox lazımdır.

"Nə qara gözlərə baxan tapılar, Nə qara qaşların zamanəsidi. Xonçaya bəzəyib mədh eləyirlər, Dayərsiz başların zamanəsidi. Bu tarix nə yaman qısa fırlanır, Əlində çəliyi Musa fırlanır, Qıbləməz təzədən rusa fırlanır, Yenə yoldaşların zamanəsidi.

Bu iki bəndin ümumiləşdirmə gücü yalnız orada əks olunan fikirlə bağlı deyil, məzmunun çatdırılmasında tipik söz və ifadələrin, hətta əhvalatların, tarixi bilgilərin bədii improvizasiyası ilə bağlıdır. Şüura bu şəkildə "həmlə etmək" mümkündür. Onsuz da siyaset adamları belə məzmunlu şərhilərlə hər gün çıxış edirlər. Məsələ burasındadır ki, hər cür siyasi şərhin sonunda belə aforistik sitatlara, problemin kökündən çözülməsi üçün şeirə istinad etməyə ehtiyac yaranır. Bu cür sitatlar, əlbəttə, hər zaman tapılır, defisitdir desəm, yanlışdır. Bu yazı metodikası yazardan xüsusi qabiliyyət tələb edir. Çətin olsa da, A.Arabacı bu mövqeyi - şair və vətəndaş mövqeyini heç nəyə dəyişməmək əzmindədir.

"Qurd kimi uladıq qələmim və mən, Amma ki sapmadıq heç yolumuzdan".

Başqa bir yerdə şair məqamını daha poetik bəyan edir:

"Mənim əllərimdə siqardan da çox Qələm tustülənib bu yaşa kimi".

Hesab edirəm ki, Ayaz Arabacı sənətinə baxış üçün bura qədər yazdığımı da kifayət edər. Ancaq yazının sonunda bir məsələni qeyd etmək istəyirəm ki, şair hər hansı mövzunun aktuallığı ilə ağ günə çıxıb bilməz. Şeir yazmağa mövzu çox olsa da, onun qələmə alınması yollarının axtarılıb tapılması müəllifin üzərinə düşən işdir. Onsuz da bütün qələm adamlarının əbədi qərarlaşacağı məkən sosial platformadır. Güldən, bülbüləndən yazılma da belədir, xalqdan, mənəlikətdən yazılma da belədir. Ədəbiyyatda haqq anlayışı yaxşı yazmaq anlayışı ilə üst-üstə düşür. Ona görə də:

"Hər şair qələmi haqqı hayqıran, Silaha dönməsə sonu süqutdur. Şərəflə qorumaq öhdəliyim var, Qələm də papaqtək bir atributdur".

yazan şair haqlıdır.

Əli Şirin Şükürlü

Ədəbi suprematizm: Substansiya

(şeir-esse)

Vəfatından sonra qələmə aldığım ilk bədii mətni ədəbi biliyinə və istedadına hörmətlə yanaşdığım, şair dostum Kəramətin xatirəsinə ithaf edirəm.

Dalğalar və dalğanın səsi. Oyanır yaddaşım:
Hər şeyin bir əsası var. Kainatın təsadüfən yaranma ehtimalı sıfıra yaxın.
Hər şeyin yaddaşı var həm də, oyada bilsən əgər.
Yaddaş - üst-üstə yığılmış keçmiş və hər keçmiş sonrakının indisi;
bir-birinin içində, ayrılması müşkül.

Onunçun deyirəm: dünyanın da yaddaşı var, həm də altyaddaşı, üstyaddaşı həm də.
Dəniz yaddaşı dünyanın, daha doğrusu, yaddaşının bir parçası,
səma və torpaq kimi. Amma dəniz, məncə, daha şəffaf qoruyar hadisələri - unudulan və unudulmayan, nə vaxtsa xatırlanması mümkün, bəlkə də mümkün.

Dalğanın səsi. Təsəvvür edin və ya xatırlayın bu, cürbəcür səslərin harmoniyası.
Onunçun deyirəm dəniz yaddaşı dünyanın, yaddaşın altqatıdı amma, oynansa... Məsələn: 14-cü əsrdə qasırğa nəticəsində dənizə hopan Bayıl qəsri -
bilinən və bilinməyən nələr gizləni yaddaşın altqatında.

Dalğa və səs. Cürbəcür səs harmoniyası ilə dönə-dönə çırpılar sahilə.
İndi yaddaşa çevrilən torpaq. Üstündə yüzillərin Qız qalası - nə vaxtsa gün kimi aydın həqiqətin indi bizə çatan cürbəcür taixi versiyası.

Dalğa(lar) - səslərin harmoniyası. Yaddaşın üst qatında səma.
İşıqı indi bizə çatan dənizdə ikiölçülü təsviri üzən ulduzlar
həmin ulduzlar deyil bəlkə, bəlkə də özüdür seyr edirik uzaqdan
hər biri bir dünya.

Onunçun deyirəm: var olan nə varsa "toplanmış keçmiş".
Yaddaşa köçən yalnız yaşanan hadisələr, bəlkə ona görədir zamanın gerçək üzü keçmişdir elə.

Dalğalar çırpılır sahilə və qayıdır geri.
Bəlkə bu kainat özü yaddaşdı elə; neçə-neçə qatı, hər biri bir dünya -
səma, torpaq, dəniz... şəklində, bəlkə də başqa ölçü və formalarda -
xatırlanması mümkün və mümkünəz hadisələrlə dolu.

Dalğalar. Səslərin harmoniyası. Çırpılır sahilə. Geri dönür.
Və elə hey gəlir-gedir. Yaşanan hər an süzülür keçmişə.

01.09.2025

Faiq Şükürbəyli,
tədqiqatçı-etnoqraf

Pənəhabad, Qala, Şişə, nəhayət, Şuşa

XVIII yüzilliyin ortalarında (1756-cı ildə) Qarabağın uzaqgörən, tədbirli xanı-Pənəhəli Xan Cavanşir tərəfindən xanın öz vəsaiti hesabına Şuşa şəhərinin bünövrəsi qoyuldu. Yaradıcısının adı ilə Pənəhabad adlandı. Xan şəhərin ətrafına uca və alınmaz müdafiə səddi çəkdi. Şəhər qalalaşdı, alınmaz, basılmaz oldu. Qarabağ xanlığının paytaxtına çevrildi. Abadlıq, quruculuq işləri geniş vüsət aldı.

Mirzə Camal Cavanşir "Qarabağname" əsərində yazır: "Pənəh xanın işgüzar və bacarıqlı adamları xanın əmrinə görə yığılıb dedilər: "...Biz gerek dağların içində, möhkəm və keçilməz yerdə elə bir əbədi və sarsılmaz qala tikək ki, onu güclü düşmən belə mühasirə edə bilməsin. Qalanın bir tərəfi dağlarda olan ellərin üzünə daima açıq olmalı və mahallarla rabitəmiz, əlaqəmiz (bir an belə) kəsilməməlidir". ("Qarabağnamələr", birinci kitab, B., Yazıçı, 1989, səh.115)

Bu məsləhətləşmədən sonra xanın bir neçə nəfər başlıb, tədbirli və məlumatlı adamları Qarabağ xanlığının ərazisini yenidən gözədən keçirdi, belə bir qalanın yeri və ətrafı yoxlanıldı.

Mirzə Camal Cavanşir yazır ki, bu xəbəri mərhum Pənəh xana çatdırdılar, xan sevinərək bir neçə nəfər öz yaxın adamı ilə buraya gəldi, yerlə tanış olub, əzmlə qalanın binasını qoydu. İslam tarixi ilə 1170, xristian tarixi ilə 1754-cü ildə (hicri 1170-ci il miladi 1756-1757-ci ilə bərabərdir) Şahbulağlı qalasının sakinləri olan bütün rəiyyətləri -əyanın, müləkilərin, müləzimlərin, ellərin və bir para kəndlərin kəndxudalarının ailələrini köçürüb bu qalanın içində yerləşdirdi.

O vaxta qədər burada yaşayış evləri yox idi. Bura, şərq tərəfdə, qalanın altı verstliyində yaşayan Şuşa kəndi əhalisinin əkin yeri və otlağı idi. Xalqı yerləşdirib, hamıya, xüsusilə özü üçün yurd və imarət müəyyən etdikdən sonra mahir ustalar, ağıllı işgüzar adamlarla qalanın hasarını çəkdi.

Qarabağ xanlığı iki məsələyə böyük önəm verirdi-bunun biri zərxbananın, digəri isə zorxananın tikilməsi idi. Şəhər zərxbanasında Pənəhəli xanın adına "Pənəhabad" gümüş sik-kələr kəsilir, zorxanada isə güləşçilər, idmançılar yetişirdi. Pənəhabad gündən-günə, ildən-ilə inkişaf edərək abadlaşır, döyüşə-döyüşə böyüyürdü. "Pənəh xanın qalası", "Pənəhabad qalası" da gələ-gələ xalq dilində ixtisarlaşıb yalnız "Qala" şəklini alırdı. Qala Şuşa şəhərinin xalq arasında iş-

lənən adıdır. Bəzən buna Qələ də deyirdilər. Şuşa şəhərinin ətrafına çəkilmiş qala divarlarına görə şəhər belə adlanırdı. Bu qalanın hündürlüyü bəzi yerlərdə 10-15 metrə çatırdı. Müdafiə məqsədilə tikilmiş bu qalanın divarlarında mağzallar da düzəldilmişdir. Qalanın müdafiəçiləri şəhərə hücum edənlərə qarşı müqavimət göstərirdilər.

Qarabağ tarixçisi Mirzə Camal Ca-

vanşirin yazdığına görə İbrahimxəlil xan qalanı möhkəmləndirmək üçün onun ətrafına 3,7 km uzunluğunda müdafiə hasarı çəkirmişdir. Üç tərəf təbii sərhəd olduğuna görə həmin yerlərdə müdafiə divarları tikmək lazım gəlməmişdir. Qala divarlarında hər 50 metrə bir iri və əzəmətli döyüş bürcləri ucaldılmışdı. Qalanın baş girəcəyində-şimal tərəfdə Gəncə qapısı, qərb tərəfdə isə İrəvan qapısı açılırdı. Sonralar İbrahimxəlil xan şəhəri böyütmək üçün qalanın şərq hissəsində yeni yaşayış və sənətkarlıq məhəllələri də saldırdı.

Qalanın mühafizəsinin böyüyü qalabəyi adlanırdı. Xanlıqlar dövründə qalanın reisinə-qalabəyiyə komendant da deyirdilər. Şuşada qalabəyinin ixtiyarında papaqçı və başmaqçı dükənləri də var idi. Qalanın indiki adı onun coğrafi mövqeyi və mənzərəsi ilə bağlı olaraq yaranıb.

Pənəhabad qalası xalq arasında sadəcə olaraq "Qala" şəklində işlənirdi:

-Hara gedirsən?
-Qalaya!
-Hardan gəlirsən?
-Qaladan.
-Keçən həftə Qalada idim.
-Sən öləsən, Qalada yaman bazar var və s.

Bunula belə, bəzən qala sözünü "Şuşa qalası" şəklində də deyirdilər. Az sonra "Şuşa qalası" "Şəhri Şişə", yaxud "Şişə" şəklində işlənməyə başlandı. Şəhər şişuclu, nəhəng bir sal qaya-otuz dörd kvadratkilometrlik bir sahədə yerləşdiyinə görə əvvəllər "Şişə" adlanmış, sonralar isə bu söz Şuşa kimi formalaşmışdır.

Dövrün görkəmli şair və yazıçıları əsərlərində Şişə haqqında bilgi veriblər:

*Fisqu-ficr həddən aşıb Şişədə,
Erkəyi, dişisi yaman peşədə*

Q.Zakir

*Arazi-ali Qarabağın güli-sirabıdır,
Şişə şəhərinə gəlmədir bu pərvər erməni...*

S.Ə.Şirvani.

*...Şəhri-Şişə ki, əcəb abi-havayı barad,
Xürrəm onki, bəsəri-kuyi o, cayı-darəd...*

Mehdiquluxan Vəfa

...Şişədə-Şirvanda vurur tək səbir...

M. Ə. Sabir

Şuşada 17 məhəllə olub: Qurdlar, Seyidli, Culfalar, Quyuluq, Çuxur, Dördlər, Qurdu, Hacı yusifli, Dördçinar, Çöl Qala, Mərdinli, Saatlı, Köçərli, Mamayı, Xoca Mərcanlı, Dəmirçi, Hamam qabağı, Təzə məhəllə. Hər məhəllənin də öz hamamı, öz məscidi və öz bulağı vardı.

XIX yüzilin sonunda Şuşada 17 məscid fəaliyyət göstərirdi. Bunlar Yuxarı Gövhərağa məscidi, Aşağı Gövhərağa məscidi, Təzə məhəllənin məscidi, eləcə də Malibəyli, Gülablı, Şelli, Yusifcanlı, Mərzəli, Xəzərstan, Lembran, Ağcabədi, Xəlil Fəxrəddinli, Xunaşın kənd məscidləri idi. Şuşa ərazisində Hacıyusifli, Heydəri, Hamam, Culfa, Məriyanlı, Rahatlı, Dəmirçi, Hacı Mərcanlı, Çoluçağa, Məhəlli, Çuxur, Quyuluq, Dördlər qurdu, Qapan kəndlərində də məscid var idi. Şuşa şəhəri məşhur ədiblərin, şairlərin görkəmli bəstəkarların, incə səslə-xoş avazlı xanəndələrin vətəni-dir. Şuşa sağlamlıq şəhəri, istedadlar məskənidir. Bu bir həqiqətdir ki, Şuşanın Azərbaycana verdiyi istedadları heç bir şəhər verməmişdir. Təkcə XIX əsrdə Şuşada 95 şair, 22 musiqişünas, 38 xanəndə, 19 xəttat, 16 nəqqaş, 22 nüsxəbənd, 5 astronom, 18 memar, 16 həkim, 42-yə qədər müəllim və şairə olmuşdur. Bu böyük ziyalı dəstəsi Şuşa şəhərini mədəniyyət mərkəzinə çevirməkdə və burada mədəniyyəti inkişaf etdirməkdə böyük rol oynamışdır. Bu istedadların təşəbbüsü və yaxından iştirakı ilə Şuşada ona qədər ədəbi, elmi və ayrı-ayrı sənətləri əhatə edən məclislər yaradılmışdır.

Xatırladıriq ki, Şuşa kəndinin əhalisi yalnız müsəlmanlardan ibarət idi. Müxtəlif tarixi kəsimlərdə burada məqsədli şəkildə erməni ailələri yerləşdirilmişdir.

Kolleclərin boş qalan plan yerlərinə ixtisas seçimi başa çatır

Ümumi (9 illik) orta təhsil bazasında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin boş qalan yerləri üzrə ixtisas seçimi bu gün saat 23:59-da başa çatacaq.

Bu barədə Adalet.az-a DİM-dən məlumat verilib. İxtisas seçmək hüququ olan abituriyentlər <https://eservices.dim.gov.az/erizetex/ixtisas2/> internet ünvanında yerləşən "Abituriyentin elektron ixtisas seçimi ərizəsi"ni doldurmalı və təsdiqləməlidirlər.

Müsabiqədə yalnız ərizəsini təsdiq etmiş abituriyentlər iştirak edə bilərlər.

Boş qalan yerlərin siyahısı "Abituriyent" jurnalının xüsusi buraxılışında təqdim olunub. Jurnalı DİM-in əsas inzibati binasından (Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Akademik Həsən Əliyev küçəsi, 299), "Abituriyent" satış məntəqəsindən (Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Davud Aslan küçəsi, 2A), həmçinin kitab mağazalarından almaq,

?www.abiturient.az?saytında və Wolt tətbiqində sifariş etmək mümkündür.? <https://shorturl.at/B4g0M>. Jurnalın elektron versiyasını (PDF formatda)?www.abiturient.az?saytında və ya DİM-in internet saytının "Elektron xidmətlər" bölməsində "DİM nəşrlərinin elektron versiyalarının onlayn satışı" xidməti vasitəsilə ödəniş etməklə əldə etmək olar. Xidmətə keçid:?http://eservices.dim.gov.az/ejurnal

Adilə Səfərova,
teatrşünas

C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Milli Dram Teatrı daha bir yeniliyə imza atacaq.

Bu, monotamaşa müsabiqəsidir ki, teatrda çalışan aktyorların istedad və qabiliyyətlərinin daha dolğun ifadəsi, yaradıcılıq potensiallarının təkmilləşməsi baxımından da təqdirəlayiq hadisədir. Teatrın direktoru Mir Qabil Əkbərovun təbirincə desək, monotamaşa müsabiqəsinin təşkil edilməsi vacib və müasir sənət dünyasında aktual, son dərəcə gərəli tədbirdir. Belə ki, müasir dövrümüzlə səsləşən əsərlərin səhnə həllində mövzu, janr və üslub axtarışları prinsipial ideya-estetik səciyyə daşıyır. Milli teatr ənənələri ilə yanaşı, qabaqcıl dünya təcrübəsindən bəhrələnmələr səmərəli nəticələrə, sənət uğurlarına vəsilə olur.

Teatrda hazırlanan tamaşalarda üslub müxtəlifliyi hər şeydən əvvəl rejissor yozumunda və aktyor ifaçılığında, səhnə obrazlarının bədi-estetik təcəssümündə öz əksini tapır. Belə bir müsabiqəni təşkil etməkdə məqsəd də aktyorların həm potensialını aşkara çıxarmaq, sağlam rəqabət yaratmaq, həm də onlarda sənət vərdişlərini inkişaf etdirməkdən ibarətdir. Qeyd edək ki, bu yaradıcılıq müsabiqəsində göstərilən monotamaşalar pesəkar sənət adamlarından ibarət münisiflər heyəti tərəfindən qiymətləndiriləcək. 1, 2 və 3-cü yerlər üçün qaliblər müəyyən ediləcək, onlar müvafiq məbləğdə pulla mükafatlandırılacaq. Müsabiqənin şərtlərinə görə monotamaşaların xronometrajı 1 saatdan yuxarı, 50 dəqiqədən aşağı olmamalıdır.

Buna uyğun olaraq teatrın 7 aktyoru müxtəlif mövzularda monotamaşa hazırlıqlarını tamamlayıblar. Artıq tamaşalara münisiflər heyəti tərəfindən daxili baxış keçirilir. Teatrın istedadlı, təcrübəli və professional aktyorlarından əməkdar artist Səməd Canbaxşiyevin müsabiqə üçün hazırladığı monotamaşanın məşq prosesini izləməyimsə anidən oldu. Onun fitri istedadına, peşəkar, usta oyunçuluq bacarığına yaxşı bələdəm. Və inanıram ki, Səmədin peşəkarlığı, gərgin zəhməti, ən başlıcası, sənət sevgisi öz bəhrəsini yenə verəcək. Yeri gəlmişkən de-

Monotamaşa: həyatın acı reallıqları və sənətkar həqiqəti

yim ki, bu vaxtacan, o, teatr səhnəsində onlarla obraz yaradıb, çox halda da baş rolları ifa edən aktyorun güclü plastikasi, jestləri həmişə diqqətimi çəkib və ifasını həvəslə, maraqla izləmişəm.

Budur, eşidəndə ki, onun hazırladığı monotamaşanın son məşqləri gədir, məşqə baxmağa tələsdim. Çünki, qarşımdakı aktyorun qeyri-adi yaradıcılıq dünyası, çoxşaxəli oyun tərzı və rejissor təxəyyülü məni düşüncələrə qər q edir. Səhnəyə

ma taleyin çətin dövrləri ilə başbaşa qalan sakit təbiətli müəllim- dənizçi yaşca özündən böyük və kiçik olan insanların hədəfinə çevrilir, ələ salınır. Təbii ki, belə bir obrazın iç dünyasına girib onu canlandırmaq olduqca çətinidir. Axı ağıllı tamaşaçını heç nə ilə aldatmaq mümkün deyil?!

Monotamaşa insanı düşündürən məqamlarla zəngindir. Bu məqamlar isə məhz aktyorun fərdi yanaşması, səhnəyə gətirdiyi həyat yükü və psi-

çatdırır. Onun ifasında sanki həm qoca bir dəniz, həm də cəmiyyətin gözündən düşmüş, amma içində ziyalılıq daşıyan bir insan canlanır.

Bu monotamaşada aktyor ustalıq, sənətə sevgisi, ifa etdiyi obraza zaman və məkan anlamında yaradıcı yanaşmasının bariz nümunəsi görünür. Aktyor sanki rol oynamır - o, bir insan taleyini ən incə məqamlarınacan yaşayır, yaşadır. Monotamaşa insanı düşündürən məqamlarla zəngindir. Bu məqamlar isə məhz aktyorun fərdi yanaşması, səhnəyə gətirdiyi həyat yükü və psixoloji dərinlik sayəsində ətə-qana dolur. Hiss edirsən ki, təqdim olunan obrazlar təkcə səhnə hadisəsi deyil, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrində yaşanan səssiz faciələrin bir növ səhnə ifadəsidir. Belə mürəkkəb, çoxqatlı bir obrazın daxili dünyasına enmək, onu dolğun şəkildə canlandırmaq, əlbəttə ki, hər aktyorun öhdəsindən gələ biləcəyi iş deyil. Xüsusilə də bu obrazda həm əzab, həm sükut, həm də ümidin izləri var.

Səməd Canbaxşiyev isə bu reallığı çox ustalıqla təqdim edir. O, müəyyən jest və mimikalarla dənizçinin sarsılmış ləyaqətini, miskin, lakin saf həyatını son dərəcə realist şəkildə tamaşaçıya çatdırır: "Adətən insan hənirtisini uzaqdan-uzağa hiss edib pərən-pərən düşən balaca balıq və molyusklar, sanki ölü olduğundan xəbərdar olmuş kimi quyruqlarını yelləyərək yelləyər, saymazlıq saymırdı... Mənə məhəl qoymurdurdu." Bu səhnə həm aktyorun sənətkarlığını, həm də tamaşanın fəlsəfi yükünü göstərir.

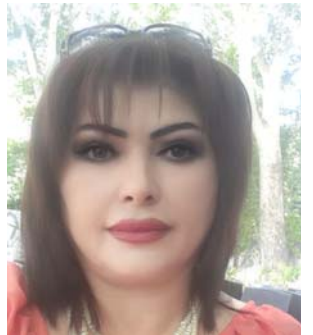
Ölümün qarşısında tək qalan insanın hekayəsi burada təbiətin biganəliyini, cəmiyyətin laqeydliyi və taleyin amansızlığı ilə vəhdətdə təqdim olunur. Səməd Canbaxşiyev bu səhnədə təkcə bir obrazı deyil, ümumiləşmiş bir insan ağrısını səhnəyə gətirir:

"Cəsəd dənizin dibində yellənir, qayğısız-qayğısız yırğalanırdı... Səhnə tədrisən sönür, işıqlar azalır. Tamaşa bitir, lakin tamaşaçının içində bir sual qalır: bu faciəvi sonluq təkcə bir obrazın taleyimi, yoxsa cəmiyyətin öz əlləri ilə batırdığı səssiz həyatların ümumi simvolu idi?"

Sualın cavabını tamaşaçılara buraxırıq. Aktyora isə tamaşaya baxış zamanı bol şans, tamaşaçı sevgisi arzulayıırıq.

Selbi Baxış

REDAKTOR SÖZÜ

Bu günlərdə tanınmış yazıçı Fazil Sənan "Unudulmaq qorxusu" adlı irihəcmli romanını redaktor kimi oxumaq üçün mənə verdi.

Romanı oxudum və ...Yaradıcılığına yaxından bələd olduğum yazıçı-publisist Fazil Sənanın "Bağışlanmış günah", "Məhəbbət nəğməsi", "Dünya səndə nəyim qaldı", "Dön geriye bax", "Qüruba enən günəş", "Gözlə qayıdacağam", "Gecikmiş etiraf", "Limit", "Dəniz sevgisi", "Gözəllik salonunda" və digər roman, povest və hekayələrini böyük maraqla oxumuşam. Zənnimcə onun yaradıcılığının uğurlu sirri sadə və anlaşılan dillə cəmiyyətimizdəki müsbət, həm də mənfi əxlaqi keyfiyyətləri, real həyat hadisələri əsasında ustalıqla təsdiq etməsindədir.

Yazıcının əsərləri doğmalıqlı ilə seçilir, buna görə də həm oxunaqlı həm də dərin tərbiyəvi əhəmiyyət daşıyır.

Bu mənada Fazil Sənanın "Unudulmaq qorxusu" adlı iri həcmli romanını oxumaq mənə xüsusi zövq verdi. Romanda gündəlik həyatımızda rast gəldiyimiz hadisələr təsirli bir dillə əks olunmuşdur. Müəllif bu əsərdə vicdanlı, işgüzar, savadlı Asim obrazı vasitəsilə gənc nəsə yüksək əxlaqi keyfiyyətləri aşılamağa çalışır. Bununla yanaşı Mərdan obrazı vasitəsilə də paxıllığı, deməqoqluğu, gözü götürməməzliyi pisləyərək bu xüsusiyyətlərin insanı necə uçuruma apardığını zərgər dəqiqliyi ilə təsvir etmişdir. Əsərin sonunda isə bu xüsusiyyətlərin gətirdiyi məhvolma öz təsdiqini tapır.

Fazil Sənanın yaradıcılığında milli mentalitetimizin qorunması həmişə ön planda olmuşdur. Şəhərlərin obrazı ilə qadın ləyaqətinin, namusunun və bəkirəliyinin insan taleyindəki həlledici rolunu ustalıqla çatdırmış, Könül obrazı ilə sevgən bir qadının daxili aləmini, uzaqgörənliyini bütün çıpaqlığı ilə oxucuya təqdim etmişdir. Fazil Sənanın bütün əsərləri bu baxımdan əsl nümunədir.

Romanda dövlət qulluqçularının vicdanlı və məsuliyyətli olmasının mühüm önəmləri vurğulanmaqla göstərilir ki, qanun ali olan cəmiyyətdə həmişə sağlam bir nəsil yetişir. Məktəb direktoru Zabil müəllim, Daxili İşlər Şöbəsinin rəisi Səbuhi Nərimanov, rayonun birinci katibi Fərid Süleymanov, iş adamı İdris Zakirov kimi obrazlar vasitəsilə yazıçı göstərir ki, dövlət işi savadlı və işini bilən insanların əlində olduqda, haqsızlıq üçün zəmin yaranmaz. Mərdanın əsl siması açıldıqdan sonra həyat yoldaşı Şəhla xanım belə bir şəərəfsizlə eyni yolda addımlamağı özünə rəva bilmir və ondan ayrılır. Bununla da yazıçı gənc nəsə bir daha çatdırır ki, ləyaqətsiz, əxlaqsız insanın həyatda yeri yoxdur. Fazil Sənan romanında 20 Yanvar hadisəsini işıqlandıraraq Moskvanın ikili siyasətini, qurduğu oyunları və vəhşilikləri incə detallarla qədər oxucuya təqdim edir. Birinci və ikinci Qarabağı müharibələrini təsvir etməklə müharibənin ağrı-acısını, vətən oğullarının qəhrəmanlığını və şücaətini gələcək nəsillərə ötürmüş olur. Əsərin sonunda isə Asimlə, Könülün çəkdiyi zəhmət hədəfə getmir. Ata bir ana ayrı olan ayrılıq yaşayan bacı-qardaş məhriban bir ailə kimi birləşir. Əminəm ki, yazıçı Fazil Sənan əsərlərinə gələcəkdə rejissorlarımız da müraciət edərək bədi filmlər və seriyalar çəkəcəklər. Fazil müəllimə yeni-yeni uğurlar arzu edirəm.

Bu qidalar xərçəng riskini azalda bilər

Heyvani mənşəli zülal tərkibli qidalar xərçəngə qarşı qoruyucu təsir göstərə bilər.

Adalat.az xəbər verir ki, bu barədə xarici KİV məlumatı yayıb. Tədqiqatda 19 yaşdan yuxarı təxminən 16 min nəfərin məlumatları analiz edilib. Alimlər onların rasionunda heyvani və bitki mənşəli zülalların miqdarını, həmçinin ürək-damar xəstəlikləri və xərçəng riski ilə əlaqəsini öyrəniblər. Nəticələr göstərib ki, daha çox ət istehlak edən insanlar arasında onkoloji xəstəliklərdən ölüm göstəricisi əhəmiyyətli dərəcədə aşağıdır. "Əgər bu müşahidə və klinik araşdırmaların nəticələrini nəzərə alsaq, aydın olur ki, həm heyvani, həm də bitki mənşəli zülal tərkibli məhsullar sağlamlığa və uzunömürlülüyə töhfə verir", - deyərək araşdırmada bildirilir.

Ələmdar MƏMMƏDOV

Mən bu zamana sığmazam

Zirvəyə doğru: İlyas - İlahi qüvvə, köməyə gələn

(əvvəli qəzetin
ötən saylarında)

Masallının Qodman sovetliyindən bir nəfər saç-saqqalını səliqəyə saldırıb çıxarkən, SƏDM əməkdaşları onu saxlayıb, xidmətə görə dəlлек Səfərin ondan nə qədər pul aldığı soruşduqda, - "Bir manat pul verdim, artığını da qaytarmadı", - deyə cavab verir. Toplanmış material üzrə CM-nin 154-cü maddəsinin 1-ci hissəsi ilə cinayət işi başlanır. Dəlлек Səfər zərərçəkmiş qiymətdə 35 qəpik aldatdığına görə, ona həmin maddə ilə ittiham elan olunmaqla, iş baxılması üçün məhkəməyə göndərilir və dəlлек Səfərin qapısı bağlı qalır

"Aktualıqı" nəzərə alınaraq dəlлек Səfərin CM-nin 154-cü maddəsinin 1-ci hissəsi ilə təqsirləndirilməsinə dair cinayət işinin məhkəmə baxışında dövlət ittihamının müdafiəsi rayon prokurorunun köməkçisi kimi, mənə tapşırılmışdı.

Məhkəmə iclasındaki ifadələr-dən:

SƏDM əməkdaşı:

- Daxil olmuş əməliyyat məlumatı əsasında Səfərin yanından çıxan zərərçəkmiş saxlayıb, xidmət üçün ondan nə qədər pul aldığı soruşduqda, 1 manat verdiyini bildirdi. Mütəxəssis rəyinə əsasən Səfər zərərçəkmiş qiymətdə 35 qəpik aldatmışdı.

Zərərçəkmiş:

- Mən saçma və üzümə qulluğa görə Səfərə 1 manat pul verdim. O, pulun artığını qaytarmadı.

Müttəhim Səfər:

- Mənim hesabım düz aparılmayıb. Zərərçəkmişin saçına və üzünə qulluq etdikdən sonra, onun bığını düzəldib, burun tüklərini də almışam. Bu da 8 qəpik edir.

Zərərçəkmiş:

- Sən yalan danışırısan. Mən bıyıqımı həmişə özüm düzəldirəm.

Müttəhim:

- Mən zərərçəkmişin üzünə "Krasnı Moskva" duxisi vurmuşam ki, bu da 6 qəpik edir.

Zərərçəkmiş:

- Yalan deyirsən, sən mənim üzümə 2 qəpiklik "Şipr" odekolonu vurmusan.

Müttəhim:

- Mən sənin üzünə və boynuna pudra da vurmuşam. Bu da 7 qəpik edir.

Zərərçəkmiş:

- Arvad deyiləm ki, üzümə pudra vurduram. Yalan deyirsən. Mən üzümə deyirəm ki, sən kiçik toylara da gedirsən və xidmət üçün pul alırsan.

Müttəhim:

- Doğrudur mən kiçik toylara gedirəm, lakin heç kimdən pul almıram.

Sədrlik edən:

- İttihamla əidiyyatı olmadığına görə bu sual-cavab çıxarılısın.

Dəlлек Səfərin bütün vəsatətləri təmin edildikdən sonra, üzərində 14 qəpik aldatma qaldı.

Mən çıxışımda, "humanistlik" göstərərək, dəlлек Səfərin cəzasının şərti hesab edilməsini xahiş etdim.

Məhkəmə heyəti "humanistlikdə" daha irəli gedərək, Səfəri bir il müddətinə bərbərliklə məşğulolma hüququndan məhrum etdi.

Səfər hakimə minnətdarlıq etmək əvəzinə dedi:

- Sudya, bağanı öldür ya arxası üstə çevir, fərqi yoxdur. Mən dəlleklik etməsəm, balalarım kim çörək verəcək? 6 ay həbs etsəydin bundan yaxşı olardı.

Bir aydan sonra dəlлек Səfərə iş yerini dəyişib, oğlunun adına rəsmiləşdirməklə, bərbərlik etməsinə icazə verildilər. Səfər "islah olunmuşdu". Az danışdı. İşlədiyi yerdə bir torba xır-

da pul və "hesabdar şökesi" var idi. Xidmət edib, qurtaran kimi, "şötkəyə" vurur və pulun artığını müştərilərə qaytarırdı. Təbii ki, heç kim ondan pulun qalığını almırdı.

Azərbaycan hüquq-mühafizə və məhkəmə orqanlarının bu ənənəsi Stalin repressiyasının davamını xatırladırdı.

İllər ötdü, İlyas İsmayilov Respublika Prokurorluqda, belə utancverici işlərə son qoymağı fəaliyyətinin əsas prinsipi elan etdi və böyük ölçüdə məqsədinə nail oldu.

O, kövrək qəlblə, canıyanan və qayğıkeş insan idi...

Xidməti işimlə əlaqədar Respublika Prokurorluquna getmişdim. İkinci mərtəbədə qara paltarlı bir qadın diqqətimi cəlb etdi. Diqqətlə baxdıqda tanıdım - Səmayə xanım idi. Səmayə xanım bizdən bir il sonra hüquq fakültəsini bitirmişdi. Qrup yoldaşı, ləyaqətli prokurorluq işçisi olan Yusif Muxtarovla ailə həyatı qurmuşdu. Üç uşaqları var idi. Yusif Muxtarov bir neçə ay əvvəl xidməti vəzifəsini icra edərkən avtomobil qəzası nəticəsində həlak olmuşdu. Səmayə xanım prokurorluqda işləmək üçün müraciət etdiyi dedi və "vakant yer yoxdur" - deyə, imtina edilməsi barədə kadrlar şöbəsi rəisinin imzası ilə olan məktubu mənə göstərdi. "İlyas müəllimə müraciət etmişəm?" - deyə, soruşduqda, - "Ona müraciət etməmişəm", - dedi.

Mən məsuliyyəti üzərimə alaraq Səmayə xanımı üçüncü mərtəbəyə, İlyas müəllimin qəbul otağına qaldırdım. "Burda gözlə", dedim, - "İlyas müəllim çıxarkən səni görəcək və kimliyilə maraqlanacaq". Səmayə xanımı orada qoyub, tez uzaqlaşdım. On beş gün sonra eşitdim ki, İlyas müəllim qapıdan çıxarkən Səmayə xanımı görmüş, kimliyi ilə maraqlanmış, onunla söhbət etmiş və bir neçə gün sonra Sumqayıt şəhərinə, prokuror köməkçisi vəzifəsinə təyin etmişdi. Sonradan eşitdim ki, İlyas müəllim Səmayə xanımın ev almasına da köməklik göstərmiş.

Qrup yoldaşım Əlizaman Dövlətov universiteti əla qiymətlərlə bitirmişdi. Rayonların birində müstəntiq işləyərkən, bir cinayət işinin istintaqı ilə əlaqədar ona şiddətli təhmil elan olunmuş və 6 ay sınaq müddəti təyin edilmiş, lakin 6 aydan sonra attestasiyadan keçməmişdi. Prokurorluq orqanlarından xaric olunmaq təhlükəsi var idi. Məsələ Respublika Prokurorunun yanında müzakirə olunmalı idi. Mənə telefon açdı. Vəziyyəti bildirdi. Mən ona məsləhət bildim ki, mübahisə etməsin. Təhsil illərindəki durumunu İlyas müəllimə çatdırsın (Əlizaman atasız böyümüşdü, tələbəlik illərində təqaüddü anası ona cüzi miqdarda pul göndərirdi, yalnız təqaüdlə dolanırdı). Bir neçə saatdan sonra Əlizaman Dövlətov mənə zəng vuraraq İlyas müəllimin onu orqanda saxladığını bildirdi.

Uzun illər rəhbər partiya vəzifələrində olmuş şəxsin faciəli vəfatından sonra prokurorluqda işləyən oğluna qarşı münasibət dəyişir, insanlar onunla bir yerdə olmaqdan belə çəkinirdilər. Yalnız Respublika prokurorunun müavini işləyən İlyas İsmayilov istisna təşkil edir, imkanı çatən səviyyədə ondan qayğısını əsirgəmir, ağır durumda olan əməkdaşa mənəvi

dəstək olurdu. İlyas müəllim Respublika prokuroru olandan sonra ona yüksək vəzifə verdi. Bu hadisə, başqaları kimi, həmin insanın özünü də təəccübləndirmişdi.

O, prokurorluğu bir ailə kimi görürdü...

İlyas İsmayilov insanlar arasında din, dil, irq, təbəqə, sosial status, vəzifə... kimi ayrışdırıcı heç vaxt yol vermirdi. Onun üçün yalnız Allahın yaratdığı ali varlıq - İnsan və həmin insanın həyata baxışı, yaşayış tərz, qanuna riayəti, haqqı-ədaləti qoruması... və s. kimi yüksək mənəvi key-

- İlyas müəllim, söz verirəm ki, bir daha xəstələnməyəcəyəm.

O, yerlibazlıq və qohumbazlıqdan uzaq idi...

Yuxarıda qeyd etdiyim "İlyas İsmayilov insanlar arasında din, dil, irq, təbəqə, sosial status, vəzifə... kimi ayrışdırıcı heç vaxt yol vermirdi" fikrini bir daha təkrarlayır və əlavə olaraq ziyalımızın nəcib bir keyfiyyətini də önə çıxarmaq istəyirəm. Bilirsiniz ki, əsrlər boyu ölkəmizin ən böyük beləsi sayılan yerliçilik və qohumbazlıq hissləri olub və daim də inkişaf edib. Bu hisslər, xüsusən də yüksək kürsülərdə əyləşənlərin sağlalmaz mərzinə çevrilib. Kürsü və söz sahibi olan kimi bəziləri ətrafına özünün yerililərini, qohumlarını toplayır, o vəzifələri haqq edənələr bir yana, bütöv bir ölkənin haqqına girmiş olurlar. Nəticədə, "yarımçıq papaqçılar" (Kamil bir palançı olsa da insan, Yaxşıdır yarımçıq papaqçılıqdan. N.Gəncəvi) yarımçıq müəllim, yarımçıq mühəndis, yarımçıq həkim, yarımçıq mühəsislər... yetişir və xalq, ölkə uçuruma yuvarlanır. İlyas İsmayilov Məhz bu yarımçıqların qarşısını almağa çalışır, yerlibazlıqdan, qohumbazlıqdan uzaq durur, ətrafını da bu mənfi xislətdən uzaq tutmağa çalışırdı. Onun bu yüksək insani keyfiyyəti barədə kitabıboyu həm mənim, həm də başqalarının dilindən eşidəcəksiniz.

Bilirik ki, İlyas müəllim Respublika prokuroru işlədiyi dövrlərdə ən yaxın ətrafının regional mənsubiyyəti çoxşəxəli idi. Heç bir zaman öz qohumları, yaxınları üçün (haqqı olmadığı halda) kiməsə ağız açmazdı, haqqı olan, savadlı, bacarıqlı kadr üçün əlindən gələni edərmişdi.

Bütün bu fikirlərimə dayaq kimi maraqlı bir hadisəni sizinlə bölüşürəm: Cəlilabad Rayon prokurorluğunun icraatında "spalər işi" (spalər - üzüm sahələrində istifadə olunan beton dirəklər) vardı. Məndən əvvəl başlanılmış cinayət işi üzrə 1982-1984-cü illərdə onlarla sürücü dövlət əmlakını talamaya görə CM-nin 86, həttə 88-1 (külli və xüsusi ilə külli miqdarda) maddəsi ilə məhkum edilmişdi. Mən işə başlayarkən 30-40 "qurbanlıq" öz növbəsini gözləyirdi. Müstəntiq Kərimağa Tağıyevə tapşırıdım ki, bu qədar insanı narahat etməyə dəyməz, hesabında daha çox çatışmazlıq olan bir nəfəri məhkəməyə verib, digərlərinin haqqında cinayət işinin icraatına xitam versin. İş elə getirdi ki, hesabında ən çox (6500 manat) çatışmazlığı olan sürücü tovuşlu çıxdı. Ona CM-nin 86-cı maddəsinin 3-cü hissəsi ilə ittiham elan olunmalı idi (6 ildən 15 ilədək azadlıqdan məhrum). Həmin şəxslə görüşüb dedim ki, sovxoz direktoru da kömək etmək şərti ilə ziyanı ödəyin, sənə, necə deyirlər, məcburi əmək tələb edə bilim. Adam mənim yanımdan narazı ayrıldı. İstintaq zamanı ziyan ödəndi. Məhkəmədə sürücünün cəzası iki il məcburi əməyə cəlb edilməklə şərti hesab edildi.

Məhkəmədən sonra həmin adam yanıma gəldi. Bildirdi ki, həyat yoldaşı tərəfdən İlyas İsmayilovun yaxın qohumudur. Bu iş üçün İlyas müəllimin yanına gedərək, məndən şikayət edib. İlyas müəllim eynilə mən deyini deyib. Adam xahiş edib ki, "bəlkə mənə ona tapşırırsınız". İlyas müəllim isə buna ehtiyac olmadığını, mənim ədalətli mövqe tutacağıma, verdiyim sözə tapşırıqsız da əməl edəcəyimə inandığını bildirib.

(ardı var)

Dünyanın ən böyük aysberqi parçalanıb

Dünyanın ən böyük aysberqi A23a üç ayda təxminən 36% kiçilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Arktika və Antarktika Tədqiqat İnstitutu (AARI) məlumat yayıb.

Alimlər bildiriblər ki, sahəsi 60 ilə 300 kvadrat kilometr arasında olan üç parça eyni anda aysberqdən qopub.

"Üç Antarktida qış ayı ərzində aysberq öz ərazisinin 36%-ni itirib. İyunun əvvəlində onun sahəsi 2730 kv.km təşkil edib ki, bu da Moskvanın ərazisi ilə müqayisə oluna bilər. Hazırda onun sahəsi 1750 kv.km təşkil edir - indi isə Sankt-Peterburqla müqayisə oluna bilər", - məlumatda deyilir.

İnstitutun məlumatına görə, aysberq Cənubi Corciya adasından 70 km şimala doğru sürüklənir.

Göz rənginiz hansı xəstəliklərə meyill olduğunuzu göstərir

Gözlərinizin rəngi hansı xəstəliklərə meyill olduğunuzu göstərə bilər.

Adalet.az Bizim.Media-ya istinadən xəbər verir ki, yeni elmi məlumatlara görə, gözün rəng dairəsinin çaları təkə genetikaya bağlı deyil, həm də müəyyən xəstəliklərin inkişaf riskiylə əlaqədirdir.

Həkimlər sağlamlıq vəziyyətinə diqqətlə yanaşmağı, bunu müəyyən qədər göz rəngi ilə də əlaqələndirməyi tövsiyə edirlər.

Mavi və açıq rəngli gözlər

Dəri xərçəngi riski daha yüksəkdir, buna görə də ultrabənövşəyi şüalardan qorunma vacibdir.

Araşdırmalara görə, açıqgözlü insanlarda alkoqolizm və yaşla bağlı xəstəliklərə meyillilik daha çoxdur.

Tor qışanın "sarı ləkə" (makula) degenerasiyası nəticəsində korluq inkişaf etmə ehtimalı təxminən 50% artmış olur.

Bununla yanaşı, belə insanlarda vitiligo (dərinin bəzi hissələrinin rəngini itirməsi) daha az rast gəlinir və doğuş zamanı daha az ağrı hiss edə bilərlər (Amerika Ağrı Cəmiyyəti məlumatına görə).

Qəhvəyi və tünd rəngli gözlər

Daha çox katarakta diaqnozu qoyulur, amma yaşla əlaqədar eşitmə itkisi onlara demək olar ki, təhlükə yaratmır.

Psixoloji maddələr və narkotiklərin qəbulu asılılıq riskini artırır, buna görə bu dərmanlardan xüsusilə ehtiyatla istifadə olunmalıdır.

Mütəxəssislər vurğulayırlar ki, bu tövsiyələr profilaktik xarakter daşıyır. Rəngdən asılı olmayaraq, sağlam həyat tərz və müntəzəm tibbi müayinələr hər cür riskin azaldılmasında əsas amildir.

ƏDALƏT •

5 sentyabr 2025-ci il

Axşam idi. Selinlə Baba eyvanda oturub söhbət edirdilər. Göy-də ulduzlar yenidən parıldamağa başlamışdı. Hava sakit idi, quşların səsi kəsilmiş, uzaqlardan yalnız cırcıramaların həzin sədası eşidilirdi.

Selin başını qaldırıb göyə baxdı və maraqla soruşdu:
- Baba, görsən göydə neçə ulduz var? Onların böyüyü topdan da kiçikdir?

Baba gülümsədi, Selini qucağına aldı və göyə baxaraq danışmağa başladı:

- Selinim, göydəki ulduzlar o qədər çoxdur ki, heç kəs onların sayını hələ dəqiq bilmir. Gördüyün Ay bizə yaxın olduğuna görə böyük görünür. Amma, əslində ulduzların çoxu Aydan qat-qat böyükdür. Onların içində hətta Yerdən yüzlərlə dəfə böyük olanları da var.

Heyrətdən Selinin gözləri bərəldi:
- Demək, göyün içərisi doludur?
- Elədir, balam. Planetlər də var. Hamısı Günəşin ətrafında fırlanır, necə ki, sən karuseldə oturub fırlanırsan. Bizim Yer də həmin planetlərdən biridir.

Selin maraqla yenə soruşdu:

Yer planeti haqqında

SELİNLƏ BABANIN TƏBİƏT HAQQINDA SÖHBƏTLƏRİNDƏN

- Bəs Yer planeti nədir, baba?

- Planet - çox-çox böyük, yuvarlaq daş və torpaq topuna bənzəyir. O, ucu-bucağı görünməyən boşluqda, yeni kainatda üzür. Bizim yaşadığımız Yer də belə bir planetdir. O, Günəşin ətrafında fırlanır. Yer-in üstündə dənizlər, dağlar, meşələr, çöllər var. İnsanlar, heyvanlar, quşlar və çiçəklər hamısı Yerdə yaşayır.

Selin babasının sözlərini maraqla dinləyirdi. Baba davam etdi:

- Bizə elə gəlir ki, Yer həmişə bu cür olub. Amma əslində, çox qədim zamanlarda o, tamam başqa görkəmdə idi. Onun səthi gah od kimi qızmış, gah da buzlarla örtülmüşdü. İnsanlar hələ yaranmamışdan çox əvvəl qəribə heyvanlar və bitkilər yaşamış, sonra isə yox olmuşdular.

Selin heyratlə dilləndi:
- Onlardan heç nə qalmayıb ki?
- Qalib, balam. Daşa dönmüş izləri - fosilləri - qayaların, dağların içində, hətta dənizlərin dibindən çıxan daşlarda tapırlar.

Bir qədər susdular Ulduzlar göydə daha da parlaq görünməyə başladı.

Selin soruşdu:
- Baba, bəs biz niyə başqa planetlərdə yaşamırıq?
- Çünki Yerdə həyat üçün lazım olan hər şey var: su, hava və Günəşin istiliyi. Başqa planetlərdə isə bu şərait yoxdur.

Selin başını yana əyib düşündü:
- Yer hərəkət edir deyirsən. Bəs biz niyə onun fırlandığını hiss etmirik?

Baba gülümsədi:
- Çünki Yer çox böyükdür. O, elə sakit və həzin fırlanır ki, biz bunu duymuruq. Elə bil böyük bir gəmiyə minmişən, kiçik dalğaları hiss etmirsən.

- Bəs ulduzlar niyə düşmür, baba?
- Çünki onlar çox uzaqdadır. Hər biri öz yerində möhkəm dayanır, Günəş kimi işıq saçır. Bizə yalnız onların işıqları çatır.

Selin babasının çiyinə söykəndi və pıçıldadı:

- Deməli, Yer bizim ən əziz evimizdir.
Baba mehribanlıqla başını tərpətdi:
- Elədir, Selincan. Biz Yerimizi qorumalıyıq. Suya, havaya, təbiətə qayğı ilə baxmalıyıq. Ağac əkməli, heyvanları incitməməliyik. Yer bizə baxırsa, biz də ona baxmalıyıq.

Selin sevincək dedi:
- Mən böyüyəndə çoxlu ağac ekəcəyəm!
Baba gülümseyib onu qucaqladı:
- Bax onda Yer də sənə kimi sevinəcək.

Onlar ikisi birlikdə ulduzlara baxaraq sakitcə Yer haqqında düşündülər.

Söhbəti qələmə aldı:
Selinin babası
Ağamahmud Səmədov

VAQİF YUSİFLİ
Filologiya elmləri doktoru

15-indən 71-ə çatanda

Rəfail İncəyürd Qazax ədəbi mühitində, konkret desək, İncə dərəsi kəndlilərinin saz-söz mühitində yetişən şairlərdən biridir. O ədəbi mühitdə Ağamalı Sadiq, Akif Səməd, Aslan Kəmərlı, Məmməd İlqar, İbrahim İlyaslı, Məhəmməd Astanbəyli, Avdı Qoşqar, Məmməd Dəmirçioğlu kimi tanınmış şairlərin adlarını çəke bilərik.

Rəfail İNCƏYURDUN müxtəlif illərdə çap olunan şeir kitabları onun bir şair kimi poetik inkişafını əks etdirir. Doğrudur, onun şeirlərində doğulub boya-başa çatdığı Qazaxın, İncə dərəsinin, Kəmərlı kəndinin özünəməxsus təbiətindən, etnoqrafiyasından tanıdığı doğma insanlardan tez-tez söz açılır, amma bunlar qətiyyəən məhəlləçiliyə aparıb çıxarmır. Nə fərqi varmış Azərbaycanın ayrı-ayrı bölgəsində yaşayan iki insanın istər etnoqrafik, istər təbii iqlim, istərsə də şeirə, musiqiyə qədimlik baxımından daha yaxın olmağının Doğmalıq şeirin, musiqinin, saz havalarının təsirindədir, yaxşı şeirin bölgəsi olmur. Akademik Nizami Cəfərov Rəfail İncəyurdun poeziyasını elmi cəhətdən çox düzgün və dəqiq mənalandırıb. Qısaca xülasə etsəm: xalq aşiq-şeyrindən gələn neosufizm istiqamətidir, bu istiqamət hələ mükəmməl bir nəzəri-fəlsəfi sistem səviyyəsində deyil, amma zərrə-zərrə olsa da, şeirlərində hiss ediləcək dərəcədə nəzərə çarpır. İkinci ideya-estetik istiqamət etnoqrafizmdir, sadəcə Kəmərlı-İncə dərəsi təəssüratlarını əks etdirmir. Üçüncü istiqamət türkçülük-turançılıq, dördüncüsü isə publisistik ruhdur. Nizami Cəfərov bütün bu istinamətləri Rəfail İncəyurdun şeirləri təmsalında çox maraqlı mülahizələrlə şərh edir.

Mən Rəfail İncəyurdu bir şair kimi ideya-sənətkarlıq baxımından səciyələndirmək istəyirəm.

Rəfail İncəyurd ekser şeirlərində lirik "mən"-in etirafları, onun ömür yolundakı müxtəlif hal və vəziyyətlərdən yaranan hiss və həyəcanlarını səsləndirir. Bu etiraflar bəzən coşqun, bəzən sakit, bəzən də adi formada nəzərə çarpır. Bu etiraflarda lirik "mən" öz avtobiografiyasını səsləndirməkdən daha çox yaşadığı dünyanın ona təsirindən söz açır.

*Gah gəzdim kor kimi, gah oldum naşı,
Gah da atəyimdən tökmədim daşı.
Tanrı hüsurunda axan göz yaşı,
Könlümün qəhrini yudu, hər nədi.*

Belə etiraflara çox rast gəlirik. Bunlar yaşantılardır. Rüstəm Kamal çox doğru buyurur ki: "Ömür ovqat tarixidir. Rəfail İncəyurdun dərində, ağrısında sakit bir şükranlıq havası hakimdir". Onun "dərldi" şeirlərində fiziki, bioloji ağrı deyil, bu ağrı-acı varsa, onun mənası, mahiyyəti, səbəbiyyəti açıqlanır.

*Açıldı gümanın bütün yolları,-
Allahım! Bu səhər niyə açılmır.
Üzümə durubdu, açılmır neynim,
Eşiyə açılmır, öyə açılmır.*

*Hardadır, görünmür üfünqün nazı,
Könlüm dan üzündə mehə tamarzı.
Bəs hanı kişinin səhər namazı,
Mübarək əlləri göyə açılmır.*

*Bir həzin təsəlli gətirib gələr,
Gözləyim birtəhər, dözüüm birtəhər,
Olusun ki, gecəni yənməyən səhər
Dərdim açılıbdı deyə açılmır.*

Bu şeir səhərin açılmasını gözləyən bir insanın duyğusudur. İzahı yox kimi görünür səhər niyə açılmır, amma

dərd varsa, demək gözə heç nə görünməz. Lap Füzulinin bir şeirinə -"Sübh" rədifli qəzəlinə oxşayır. "Aşiqi-sadiqdir, izhari-qəm eylər hər səhər, Ah ilə xəlqi yuxusundan qılır bidar sübh".

Qoşma və gəraylı aşiq şeirinin ən mütəhərrik və əsrlər keçdikcə sanbalını itirməyən, həmişə ehtiyaj duyulan formalarındandır. Nə keçən əsrin otuzuncu illərində (o zaman ki, klassik və xalq şeiri formalarına "daloy" deyən vaxtlar idi), nə də əsrin son rübündə (Qərbdən gələn "izm"lərin Azərbaycan

şeir ərazisinə daxil olduğu çağlarda) bu şeir formaları öz mövqeyini itirmədi. O səbəbdən ki, bu şeir formaları xalq ruhunu, xalq təfəkkürünü daha aydın və səlis, daha parlaq bədii boyalarla əks etdirmək baxımından misilsizdir. İkincisi, qoşmanı da, gəraylını da yadadan ayrı-ayrı gözəl şairlərimiz var. Burada Səməd Vurğundan, Hüseyn Arıfden, Bəxtiyar Vahabzadədən, Məstan Günərdən, Nəbi Xəzridən, Hüseyn Kürdoğludan, Məmməd Aslandan, Məmməd İsmayıldan, Zəlimxan Yaqubdan tutmuş.Məmməd İlqara, Məmməd Dəmirçioğluna, İslam Sadiqə, Zirəddin Qafarlıya, İbrahim İlyaslıya (burada iki mərhum şairimizin-Ağamalı Sadiqi, Akif Səmədi də unutmaq olmaz) qədər poeziya yolunun əzab-keşlərini xatırlayıram.

Qoşmanı, gəraylını əsrlər boyu yadadan nədir? Təkcə bu formalara xas olan poetik incəlik, zəriflikmi, hər saitin, samitin, hər sözün, hər misranın gözlerimiz qarşısında cilvələndirdiyi duyğular mənzərəsimi? İnsan qəlbinin, insan sevgisinin ən incə nyuanslarını sözlərin cazibəsinə, seyrinə bürüməsəndmi? Əlbəttə, bunların hamısı vacibdir. Amma ən başlıcası, qoşmanın və gəraylının oxucuya aşladığı qədersiz hissi-emosional ovqatın yaratdığı haldır. Qoşma da, gəraylı da üç, dörd, beş, altı bənddə həyatın, gerçəkliyin, insan qəlbə ərazisinin ən münis bir hekayətini, sənə də, mənə də, bir başqasına da çatajaq hisslərin hekayətidir. Bir "Olmur" hekayətini eşidək:

*Dünya, hər hökmünün ayaqlarına,
Gəlməyim neyləyim, gəlmək də olmur.
Tələyi dönüyün göz yaşlarını
Silməmək də olmur, silmək də olmur.*

*Eşqim qara geymiş könül yasında,
Ümid parasında, qəm parasında.
Çox qaldım od ilə su arasında
Ağlaya bilmədim, gülmək də olmur.*

*Altın da boyadı, üstün də boya,
Nə məndə hüner var, nə səndə həya.
Üzün yaman döndü, daha, a dünya,
Səndə yaşamaq da olmur, ölmək də olmur.*

R.İncəyurd bütün poetik duyumu ilə müasir şairdir. Bir ayağı əsrlərin o ta-

yında-, Ələsgər, Xəstə Qasım, Tufarqanlı, Qurbanı torpağındadı, bir ayağı doğulduğu İncə dərəsinin gülləri sayrışan, çiçəkləri qönçə bağlayan qoşmalı, gəraylılı, sazında bülbüllər ötən şeir bağçasında O, DÜNYA şeirlərində də Xəstə Qasım, Ələsgər havacatını ötür, amma bu havajatda həm də bu günün təfəkkürü duyulur.

*Gədə yiyələnr gədə yurduna,
Hardadı yurd oğlu gədə yurduna?
Ayağın dəymirsə dədə yurduna
Ölün də heç nədi, dirin də heç nə.*

*Dağları, gülləri, quşları sevdik,
Doğulduq hər yaznan, qışları sevdik.
Yanağı göynədən yaşları sevdik,
Nə qaldı bu eşqin yerində?- heç nə.*

Rəfail İncəyurdun Dünya ilə hesabı belə davam edir və biz Azərbaycanda poeziyasında Dünyanın namərdlərə, zalımlara rəhmdil, mərdlərə, həyat-sevərlərə zalım olduğunu çox-çox şeirlərdə izləsək də, Rəfailin qoşmasında bu motivin yeni çalvarlarını hiss edirik.

Rəfail İncəyurd Azərbaycanda baş verən ictimai-siyasi hadisələrə Qarabağ savaşına, şəhidlərimizə onlarla şeirlər həsr edib. Ən məçhur şeiri isə "Qarabağ Azərbaycandır" şeiridir.

*O müqəddəs, ali çıxış
Ümidlərə oldu naxış.
Həqiqətə şanlı baxış-
Of! Nə gözəl həyəcandır,
Qarabağ Azərbaycandır!*

*Şəhid olub, namus öyək,
Ruhdan ruha nur ələyək!
Şuşanı Başkənd ələyək-
Al bayrağı dalğalandır,
Qarabağ Azərbaycandır!*

Rəfail İncəyurdun təbiətlə, onun gözəllikləri ilə bağlı şeirləri bir ayrı mətləbdən xəbər verir. Onun şeirlərində təbiət vəsf və mədh olunmur, təbiətin özü şeirə gəli; dağlardan yazır : "Qılınc çalsa köhnə dərdim, Baxın dağlara, dağlara". "Yaylara xatirələri"ndə yurd yerinin ən gözəl, unudulmaz bir məkanı ilə bağlı xatirələr romantik bir lövhədə reallaşır, Bənövşə haqqında Qurbanidən üzü bəri yüzlərlə şeirlər yazılıb, çoxunda eyni motivlər təkrar olunub, Rəfail İncəyurd isə "kol dibini bəyənməyən" bənövşənin obrazını yaradır.

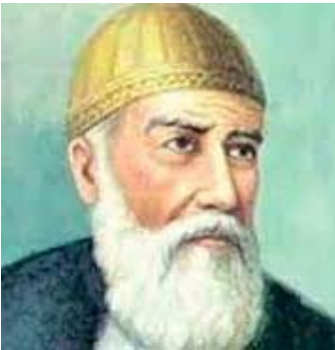
Rəfail İncəyurd həm də gözəl təcnislər müəllifidir. Dodaqləyməz təcnisləri də var və bu faktın özü onu göstərir ki, aşiq şeirinin ən çətin formalarında da məhərrətlə qələm işletmək olar. Təki sözə hakim kəsilsən, söz oyununu poetik inciyə çevirə biləsən.

*Ay vəfasız, özün düşdün günaha,
Sənən atəş külə döner, qaralar.
Çox dedilər gəl özünü ələ al,
Səni səndən xain alçaq aralar.*

*Dal xəyalə, dal a qeyrət, dal ay ar,
Cavanlığı dara çəkdi dala yar.
Xain keçər gülə-gülə dalayar,
Dost könlünə qış yeriyər, qar alar.*

*Könül döndü, daha yolu o yandı,
Yad sözüynən o ayrıldı, o yandı.
İncəyurdu yıxan gözəlr oyandı
Həsəratindən qan ələyər, qaralar.*

Rəfail İncəyurdun şeirləri dünyaya göz açdığı Kəmərlı kəndindən bu yurdun bütün bölgələrinə yayıldı. müəllifini müasir poeziyamızda tanıtdı, sevdirdi.

BƏYƏT

№ 53 (913)

QİSMƏT

Gözlərindən öpəmə, dodaqlarından sənin,
Şirin sözlər asaram qulaqlarından sənin,
Saçını oğurlayıb daraqlarından sənin,
Saxlayaram cibimdə, gizli-gizli qoxlaram,
Yandıraram gecələr, gəlırsənmi yoxlaram...

Əllərindən tutaram, biləyindən öpəmə,
Saçlarının gül qoxan küləyindən öpəmə,
Məni müqəddəs bilən ürəyindən öpəmə,
Öpəmə ki, biləsən mən müqəddəs deyiləm,
Nə var məndən qaçmağa, mən ki qəfəs deyiləm...

Qırmızı kəmturş şərab badələrə süzülər
Zarafatlar uzanar, ürəyimiz üzülər...
Barmaqlarım tələsər, düymələrin çözülər,
İçimə bir od düşər, titrəyər ayaqlarım,
Süd yolunda dincələr qurumuş dodaqlarım...

Ürəyimin parası, gözümün bir tikəsi,
Məni yaman qorxudur dınməmək təhlükəsi.
Mən özündənrazının, eqoistın yekəsi,
Sən zəriflik tanrısı, qadının ötəsisən
Bütün xoş şeylər kimi səndəmi bitəsisən?

Zaman haqqında efirə getməyənlər

İstəsəniz, montajda kəsərsiniz.
Keçmiş yaddaşımızda olan qədərdir,
bundan artığı...
Üzümüzü həmişə keçmişə tutduq deyə,
gələcəyə arxamızı çevirdik.
Amma sonraya saxlamasaydıq,
ışığı dirəklərinə qonan göyərçilərin səsinə,
körpələrin gülüşünə inansaydıq birinci gündən,
Bu Günü elə Bu gün yaşasaydıq,
onda Zaman axsaq addımlarla
yanımızdan ötüb keçməzdi...

Yağış yağdı, yağmadı,
günəş doğdu, doğmadı,
çay evlərinə tərəf ambulans tələskənliyi ilə
qaçır adamlar, dillərində eyni cümlə:
"Gedək vaxt öldürək".
Cəmi bircə şəklil olan qocanın dediyi kimi,
"sözlər də ikiüzlüdürsə..."
və həm də "insan öz dilinin altında gizlidirsə..." ,
demək,
hamımız qatilik bir az, ən azı dildə.
(Mikrofonunuz işləmirdi, lütfən təkrar...)

Mətbəxtlik

Bir qadın var hardasa
tələsir mətbəxə, dükana, işə
gözləri razılaşmaq dilində susur həmişə.
Metroda əlləri yaxasına,
çantası dizlərinə səngər...
Bir qadın var hardasa
xoşbəxtlikdən sinifdən qalan,
ciyəri qayğılara qurban
mətbəxə zəncirli Prometaya...
Bir qadın var hardasa
sevmədiyi kişiyə arvad,
sevdiiyinə çin səddi.
Bir qadın var hardasa
qara günlərin qırmızı diplomusunu,
iki uşaq anası.
Hər şeyi yerindədi
əri, uşaqları, şubası,
biş-düşü.

Bir qadın var hardasa
kibrit çöpündən tez sönmür gülüşü...
Bir qadın var hardasa
qadın deyirəm sizə
gecələr ağlar səssizcə
haram qatar yuxusuna.
Ağlar bir qırmızı qalstukun xorultusuna,
qara bir kostyumun bütün qoxusuna,
ağlar yatağındakı üzütərəşli HEÇ KİMƏ.
Bir qadın var hardasa
soruşsan xoşbəxtsənmi?
bədbəxtəm deməz
deyər: çox mətbəxtəm...

... Bir də var səssiz ağlamaq
durduğun yerdəcə.
Qapıları bağlamaq,
adamsız bir gecə.

... Bir də var eləcə susmaq,
susmaq eləcə.
Sükuta qulaq asmaq,
ev-ev, küçə-küçə.

... Bir də var it kimi darıxmaq,
Bir də var it kimi darıxmaq,
Bir də var it kimi darıxmaq,
Bir də var it kimi darıxmaq...

Sirenalər üçün

Əvvəlcə axşam düşər, sonra mənim ürəyim...
Küləklər dənizlərin üzünü qırışdırar.
Qapını cırmaqlayar səni görmək istəyim,
Səbrimin pişiyini divara dırmaşdırar.

Əllərimi yandırır soyuq, quru fotolar
Axtaram, tapmaram otağımda ölməyi...
Külqabıda dəfn olar siqaretlər, qutular,
Qədəhlərə boşalar şüşələrin ürəyi.

Mən bu sevgi testini istəmirəm yoxlayım,
Qorxuram üç doğrunu silər yanlışın biri.
Başın çiynimdə yoxdu, səni necə qoxlayım?
Əllərimdə darıxır əllərinin boş yeri...

Mən bir az öz-özümdən, bir az səndən gedirəm
Mən hamıdan gedirəm gəlib sənə çıxmağa...
Hər səhər darıxmağı parça-parça edirəm,
Hər gecə qandallanır ürəyim darıxmağa...
əvvəlcə axşam düşür, sonra mənim ürəyim...

Olmur

Daha son ümidə ümid qalmayıb,
Qalsa yollarına baxardım, olmur...
Soyuq əllərimi üzük yerinə,
Qaynar əllərinə taxardım, olmur...

Yanında, elə bil, yersiz qonağam,
Mən sənə günaham, suçam, yasağam.
Sən güllə deyilsən, mənə qorxağam...
Səni öz başıma sıxardım, olmur...

Neyləyərk olmadı, çatmadı gücüm,
Elə bil tutmadı bürcünlə bürcüm.
Səni ürəyimdən çıxarmaq üçün,
Gərək ürəyimi çıxardım, olmur...

Əlləri su damlası, boynu uzun
Yelena,
Səsin mənə mükafat, gözün hüzn
Yelena,
Şeir oxu soyuqda, sözlə qızın,
Yelena,
Qızınmasan yandır ki, qızınasan
birtəhər,

Yoxlamışam, Yelena, yaxşı yanır
şeyrlər...
Sən bilərsən, yıxıldım, yoxsa daş
kimi düşdüm ? Düşdümə də ölmədim, çünki
çoxdan ölmüşdüm.
Sənsiz keçən günlərin
var-yoxunu... demişdim,
Qəzabımı boğuram, çox
getmirəm dərinə, Nə istəsən yaz getsin nöqtələrin
yerinə...
Maşınlar ötüb keçir, dönər alır
uşaqlar,
Dişlərini ağardır yazılmamış
varaqlar,
Yoxluğundan tikilib bütün evlər,
otaqlar,
Mən sənin yoxluğuna
mühacirəm, Yelena,
Nə düşünsən haqlısan,
müqəssirəm, Yelena.

Məlikməmmədin quyudan üçüncü qıza yazdıqları

Zalim qardaşların yamanlığından,
İçimi yeyirəm gün boyu, ay qız.
Bir qadın bətninin qaranlığından,
Daha qaranlıqdı bu quyu, ay qız.

Divi almılıqda güddüyüm təkli,
Yuxulu gözlərlə açılır səhər.
İndi mən yarama duz basıram ki,
Səni fikirləşim səhərə qədər.

Bu quyu kəsilmiş kəndir qoxuyur...
Qanayır köksümə batın xəyanət...
Sükut bu quyuda zildən oxuyur...
Burda ümidsizlik hər gün nəqərat...

İndi yorğun canım özümə sərhəd,
Yalandan deyirəm vecinə alma.
Mənə deyən lazım, ay Məlikməmməd,
Sevməli yaşında nə div, nə alma?..

"Qu" - dedim, quyuya atdılar məni,
"Qa" - dedim, qardaşlar qayıtmadılar...
Gedib yuxu kimi yatdılar məni,
Sonra bir-birini ayıltmadılar.

Burda sənsizlədim, gümanım itdi...
Adamlar quyunu daşladı, ay qız.
Cavanlıq içimdə çürüdü getdi,
Qocalıq içimdən başladı, ay qız.

Quyuya hər gecə gümüş ay qonaq...
Hər gecə quyuya ulduzlar axır...
Quyu-durbiniylə münəccim torpaq,
Mənim gözlərimdən göylərə baxır...

Qara xatirələr ağlanan kimi,
Çoxaldı quyuda sənin azlığını...
Ümidin gözləri bağlanan kimi,
Açıldı gözləri adamsızlığın...

Kaş külək olaydım, adam yox, külək
İndi mənim üçün külək - azadlıq...
Nə vaxtsa demişdin ağ qoç gələcək,
Min ilmi keçibdi?
Bilmirəm artıq...

Qaranlıq, tənhalıq, soyuq və gecə...
Biryolluq gediblər bütün gedənlər...
Ədalət kəsilmiş kəndirdi mənəcə,
İndi padşahdılar kəndirkəsənlər...

Burda can verirəm, ölmürəm, ay qız,
Bu quyu ümiddən, ölümdən kasıb...
Min ildə anlaya bilmirəm, ay qız,
Mənim bu nağılda nə divim azıb?!

Yaman üşüyürmüş adam adamsız,
Adamsız duyurmuş adam zamanı...
Canı şüşəbəyilmiş divlərin, ay qız,
Bu quyu şüşədi, mənə div canı...

Bir simurq lələyi yandırdı bu gecə,
Yoxdu bu quyuya gedib qayıdan...
Bu şüşə quyunu sındır bu gecə,
Mənim div canımı çıxart quyudan.

Göylərə baxıram ulduz sürüşmür...
Ölmürəm, uzanır bu dəhşət, ay qız.
Mənə üç almadan bir alma düşmür,
Yoxmuş bu nağılda ədalət, ay qız...

Alman hesabı

o gün, hə, o gün
sən dodağımda qırmızı qətiyyət,
əynində "qadın hüquqları və qaşqabaq"
gəlmişdin görüşə,
mən boğazıma qara bir ciddiyət taxıb,
tərəş olub,
bəyəndiyin ətirdən də vurmuşdum.
O gün idi, hə, o gün
13-ü cüməyə düşmüşdü,
"Araz" kafesində ayrılmaq üçün görüşürdük,
Azərbaycan kimi...
ofisiant,
bizi görən kimi öskürmüş,
sifətinə gülüş, dilinə hazır rusca sözlər geyinib
gəlmişdi yanıma.
Mən "Günah anadidi!" salatı ,
yanında "Sən məni başadüşməzsən"
qızartması istəmişdim.
Sən "Özün bilərsən" şorbası demişdin,
bir də "Mən yaxşı yaşamaq istəyirəm" püresi.
Sükutun qədəhinə
qırmızı, kəmturş ittihamlar süzülən kimi,
hörmət quşunun boğazı üzülən kimi,
hesabı istəmişdik.
O gün, hə, o gün,
13-ü cüməyə düşmüşdü
Ucuz bir ayrılığın hesabını ödəmişdik
alman hesabı.
Sən masadan
"Sənə qalmamışam" deyəcəsinə çantayı götürüb
getmişdin.
Mənə addımlarımın
saatını çox geri çəkmişdim,
amma qürurumdan,
- çinarlara qohum qürurumdan-,
sən bir Meduza kimi uzaqlaşarkən,
dönüb baxmamışdım arxanca.
arada düşünürəm o günü:
dönüb baxmışdınmi arxamca?
Baxmışdınsa axı nədən
o gün o küçədə
bircə heykəl vardı,
Nizaminin heykəli.

Dönüb görərsən ki...

Bir də görərsən ki, qəti alınmır...
Səni gecələrin zülməti çəkər,
Dodağın bir öpüş həsrəti çəkər.
Yanar dodağında bir dodaq yeri
Lap elə mən ölü, sən də ki, diri.

Qabları yuyarsan, çörək alarsan,
Görərsən könlünün simi tarımdı.
Amma bilməzsən ki, niyə yarımisan,
Bilməzsən evində nəyin yarımısı...
Könlünə qəfil bir qayıtmaq düşər,
Birdən başlayarsan lap darıxmağa...
Dönərsən gəldiyin yola baxmağa,
Qəhər boğazında ilişər qalar,

Dönüb görərsən ki, divardı yollar,
Dönüb görərsən ki, yol çıxıb gedib...

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

№ 33 (2456) 5 sentyabr 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Bu gün heç kimə sirr deyil ki, hər bir ölkə dünyaya integrasiya olunmaq üçün var qüvvə ilə çalışır. Təbii ki, bunun da bir çox səbəbləri var. Ən azından ona görə ki, dünyaya integrasiya olmaq həmin ölkələrə "yaşıl işıq" yandırır və onların sürətli siyasi-iqtisadi, hərbi inkişafına şərait yaradır. Əlbəttə, indi dünyanı o ölkələr idarə edir ki, onların iqtisadiyyatı güclüdür və həm də ən müasir hərbi texnologiyalara, texnikalara malikdir. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan da müstəqillik dövrünə qədəm

iyirmi faizini itirən bir ölkənin iqtisadiyyatını qurmaq və eyni zamanda dünyaya integrasiya olunmaq elə də asan məsələ deyildi. Ən azı qısa zaman kəsiyində iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri, yeni modellərə və müasir yeniliklərə uyğun olaraq qurulmağa başlanmalı idi. Bunu isə tək başına etmək elə də asan məsələ deyildi. İlk növbədə ölkədə sabitlik yaradılmalı, bütün kriminal elementlər aradan götürülməli və tam əmin-amanlıq olduqdan sonra iqtisadi sahəyə böyük sərmayələr qoyulmalı idi. Bunu xarici ölkələr də bizdən tələb edirdi. Ona

edirdi. Bu məsuliyyət həm həmin şirkət tərəfindən, həm də Azərbaycan dövləti tərəfindən yüksək səviyyədə dərk olunur və onun icrası həyata keçirilir. Artıq bir neçə ildən sonra həmin şirkətin və Azərbaycanın neft sahəsində əldə etdiyi uğurlar dünyaya səs saldı. Bakı-Ceyhan neft kəməri ilə Avropaya neft göndərildi. Bu isə o deməkdir ki, artıq Azərbaycan dünya iqtisadiyyatına integrasiya olunur və beynəlxalq aləmdə özünün sözünü deyirdi. Üstəlik də, bu cür möhtəşəm layihənin gerçəkləşməsi Azərbaycanın dünyada nüfuzunu daha

İQTİSADİYYATI GÜCLÜ OLAN ÖLKƏLƏR...

qoyandan sonra bu sahədə böyük irəliləyişlərə nail olub.

Ona görə də, bayaq dediyimiz kimi, əksər dövlətlər iqtisadiyyatın inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlayır və bu sahədə inamlı addımlar atmağa cəhd göstərir. Heç kimə sirr deyil ki, ən güclü dövlətlər belə beş-on ilin içində yüksək inkişaf mərhələsinə çatmayıb. Bunun üçün on illərlə və bəzən, hətta yüz illərlə vaxt lazım olub. Vaxtı qiymətləndirmək və onu dəyərləndirmək də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu mənada Azərbaycan müstəqillik dövrünə qədəm qoyduqdan sonra öz inkişafını, dirçelişini və tərəqqisini iqtisadi inkişafda gördü və bu sahədə zaman-zaman mühüm addımlar atmağa başladı.

Bir faktı da qeyd etmək ki, Azərbaycan müstəqillik dövrünə qədəm qoyduqdan sonra onun iyirmi faiz torpağı erməni işğalçıları tərəfindən zəbt olunmuşdu. Aydındır ki, ərazisinin

görə də, ilk növbədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyəti dövründə ölkəmizdə sabitlik yaradıldı, kriminal elementlər məhv edildi və eləcə də sülh və əmin-amanlıq bərpa olundu. Təbii ki, bundan sonra dünyanın ən böyük dövlətlərinin də Azərbaycana marağı daha da artdı. Heç şübhəsiz ki, hər hansı bir ölkəyə sərmayə qoyan dövlət ilk növbədə o sərmayəni çıxarmaq istəyir və üstəlik də qazanc əldə etməyə böyük maraq göstərir. Bu qazancı əldə etmək üçün isə aydındır ki, çox cəsarətli addımlar atılmalı idi. Həm xarici dövlətlərin şirkətləri tərəfindən, həm də ölkəmiz tərəfindən beynəlxalq layihələr həyata keçirilməli idi. İlk növbədə dünyaya səs salan "Əsrin müqaviləsi", yeni neft müqaviləsi bağlandı. Bu müqavilə İngiltərənin dünya şöhrətli "BP" şirkəti ilə imzalandı. Əgər Azərbaycan dövləti hər hansı böyük bir layihəyə imza atırsa, demək onun məsuliyyətini dərk

da yüksəltdi. Həmin şirkətlə yanaşı, digər tanınmış şirkətlər də Azərbaycanla müqavilələr imzaladı. ABŞ-nın, İngiltərənin, İtaliyanın, Macarıstanın, Rusiyanın, Türkiyənin və eləcə də digər Avropa dövlətlərinin Azərbaycanla çox müştərək əlaqələri quruldu. Onlar Azərbaycana sərmayə qoymaqla gördülər ki, həqiqətdə xərc-lədikləri maya dəyəri əlavə iza-fı dəyər gətirir və onların qazancını daha da artırır. Əlbəttə, bütün bu addımların atılması onu deməyə əsas verirdi ki, ölkəmizə dünya dövlətlərinin çox böyük marağı və həvəsi var. Bu təkcə maraqdan ibarət deyildi, bu həm də həmin dövlətlərin Azərbaycana gəlişi demək idi.

Bir-birindən möhtəşəm layihələrin gerçəkləşməsi Azərbaycan iqtisadiyyatının çox yüksək sürətlə inkişafına təkan verirdi. Neft, qaz və digər təbii sərvətlər Azərbaycana sözün həqiqi mənasında milyardlarla dollar vəsait gətirirdi. Bu vəsaitlə ölkəmiz ağır və yüngün sənayeni, kənd təsərrüfatını və digər sahələri inkişaf etdirir və həmin sahələrə də xarici ölkələrin maraqları artırdı. Heç şübhəsiz Azərbaycanın belə bir sürətlə dünya iqtisadiyyatına integrasiya olması onun nüfuzunu artırmaqla yanaşı, düşmənlərimizi də narahat edirdi, çünki qonşumuz olan Ermənistan və eləcə də İran bu yüksək iqtisadi inkişafdan bərk qorxuya düşməklə yanaşı, həm də hər cür maneəçilik törədirdi ki, sürətli inkişafımız ləngisin, amma onların atdıqları çirkin addımlara baxmayaraq, Azərbaycan

sürətlə inkişaf edir, dünya iqtisadiyyatına daxil olurdu.

Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda nüfuzunun güclənməsi, o cümlədən İslam Əməkdaşlığı İttifaqında olan böyük hörməti istər-istəməz ölkəmizin imicini daha da gücləndirdi, yeni ölkəmizin sürətli tərəqqisi və inkişafı dini bir olan qardaşlarımızın da diqqətindən yayınmadı, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin, Səudiyyə Ərəbistanının və eləcə də digər müsəlman dövlətlərinin ayrı-ayrı şirkətləri ölkəmizlə iqtisadi sahədə böyük əlaqələr qurdular. Bu əlaqələr zaman keçdikcə daha da genişləndi və inkişaf etdi. Dünyanın ən qabaqcıl texnologiyaları, iqtisadi modelləri Azərbaycana gətirildi. Bu texnologiyalar o demək idi ki, ən çətin yerlərdə belə geoloji kəşfiyyat işləri aparılacaq, orada mövcud olan neft-qaz yataqları üzə çıxarıla-cıq. Bəli, bu həqiqətdən də bir müddətdən sonra öz nəticəsini verdi. Yeni texnika və texnologiyaların gücü hesabına Azərbaycanda çoxlu sayda neft və qaz yataqları aşkar olundu. Bununla yanaşı, qızıl yataqları və digər qiymətli metalları mövcud olduğu ərazilər üzə çıxarıldı. Bax, xarici şirkətləri də Azərbaycana cəlb edən, ölkəmizin sərvətinin zənginliyi idi. Bu zənginlik artıq üzə çıxır, konkret məhsula çevrilir və dünya iqtisadiyyatına integrasiya olunurdu. Prezident İlham Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən

sonra bütün sahələrdə böyük iqtisadi inkişafa və dirçelişə yeni bir təkan verildi. Qardaş Türkiyə və qonşu Rusiya ölkə-mizə böyük maraq göstərdi. Həmin ölkələrin onlarla şirkətləri Azərbaycanda müxtəlif sahələrdə yenidən sərmayə qoydular. Yol çəkilişində, yeni infrastrukturun qurulmasında və eləcə də tikinti sektorunda, fabrik və zavodların inşasında həmin şirkətlərin çox böyük marağı və zəhməti oldu.

Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın dünyaya integrasiya olunmasının bünövrəsini qoydu desək, səhv etmərik. Çünki ölkəmizdə çox möhtəşəm beynəlxalq layihələr, iqtisadi proqramlar məhz Ulu Öndərin hakimiyyəti dövründə yarandı. Eyni zamanda böyük dövlətlərin Azərbaycana marağı neft müqavilələrindən sonra daha da artdı. Heç şübhəsiz, Azərbaycanın dünya siyasətinə, iqtisadiyyatına keçid eləməsi ölkəmizin inkişafında önəmli əhəmiyyət kəsb etdi. Bu xətt prezident İlham Əliyevin hakimiyyəti dövründə daha da sürətləndi və yüksək bir nöqtəyə çatdı. Dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələri və o cümlədən Avropa ölkələri Azərbaycana sərmayə qoydu, onun xeyirini gördü və ölkəmiz də digər ölkələrə investisiyalar yatırırdı.

EMİL FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Azərbaycan kino sənətinin görkəmli nümayəndəsi kino və teatr rejissoru, aktyor Adil İsgəndərov 1910-cu ildə Gəncə şəhərində bəy ailəsində anadan olub. Ağır təbiətli insan olsa da həmişə özünəməxsus zarafatları ilə insanların qəlbinə yol tapmağı bacarırdı. Onunla təmas yaratmaq o qədər də asan deyildi. Amma dostları, yaxınları deyirdilər ki, Adil müəllimə yaxınlaşınsa, ondan ayrılmaq heç də asan olmurdu.

1936-cı ildə Akademik Dövlət Teatrına qədəm basan Adil İsgəndərov çox keçmədi, bu sənət məbədinə baş rejissor, sonra isə direktor seçildi. Bu 25 ilə yaxın bir dövrdə teatrda öz məktəbini yaratdı. Heç təsadüfi deyildi ki, o vaxtlar

Şəxsi münasibətlərini kinoya gətirməzdi. Ələsgər Ələkbərova münasibətləri yaxşı olmasa da, Ələsgər müəllim vəfat edəndə Adil İsgəndərov "o, böyük sənətkar idi", - deyə kövrəlmişdi.

Adil İsgəndərov kinostudiyada adam döydüyünə görə "xuliqan" adlandırıldı. Yusif Vəliyevlə danışmasa da "Nəsimi" filmine məhz onun çəkilməsini istəmişdi. "Axıncı aşırım"da rolunun Yusif Vəliyev tərəfindən səsləndirilməsini tapşırırmışdı. İştirak etdiyi məclislərdə çox vaxt çay süfrəsinə görə ödənişi özü edərdi. Zəhmli Adil müəllim "Axıncı aşırım" filmində rejissor Kamil Rüstəmbəyova "qadam, nə qədər ki, film çəkilir, mən aktyoram, sən rejissor", - deyib ondan rejissor kimi rahat işləməsini istəmişdi.

"Azərbaycan kinosunun atası"

bu sənət ocağını "Adil İsgəndərov teatrı" adlandırırdılar.

Bu böyük sənətkar həm də güclü təşkilatçı idi. İnsanlarla dil tapmağı bacarırdı. Teatrda direktor işlədiyi illərdə tamaşaların keyfiyyəti yüksəldi, repertuarı zənginləşdi. Və yəqin ki, onun bu qabiliyyətini nəzərə alıb C. Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasına direktor təyin etdilər. A.İsgəndərov səkkiz il kinostudiyaya rəhbərlik edib.

Adil İsgəndərovun kino sahəsində zirvədə dayanan obrazlarından biri də "Kərbəlayi İsmayıl" obrazıdır. Aktyor "Axıncı aşırım" filmində məhz bu obrazla tamaşaçının sevgisini qazanır. Ömrünün ən çətin günlərini yaşayan Kərbəlayi İsmayıl Qəmlonun çılgınlığına belə aldanmır. Öz səbrini qorumağı bacırır. Kərbəlayi kəndiyi duz-çörəyi tapdamayan adam kimi tamaşaçıların yaddaşına yazılır. Adil İsgəndərov məhz bu roluna görə Ümumtəntidə festivalının "kişi rolunun ən yaxşı ifasına görə nominasiyasının qalibi olur.

Sərt, tələbkər, mərhəmətli və xeyirxah insan idi Adil İsgəndərov. Onu niyə

Azərbaycan kinosunun atası adlandırılır? 1965-ci ildə kinostudiyanın tərkibində kinoaktyor studiyası açır. 850 namizəddən cəmi 50 nəfəri seçilir. Kursu isə 4 il ərzində cəmi 8 nəfər bitirir. Adil İskəndərov işi elə qurur ki, kinosudiyanın bütün məşhur insanları - rejissorlar, rəssamlar, operatorlar yeni studiyada təhsil alanlara dərs deyirlər. Artıq həmin kinostudiyanın heç bir yetirməsi həyatda deyil. Sonuncu yetirməsi Ənvər Həsənov da dünyasını dəyişdi.

Adil İsgəndərov Azərbaycan filmlərinə başqa ölkələrin aktyorlarının çəkilməsinin əleyhinə çıxırdı. Bir dəfə rejissor Eldar Quliyevə "Qadam, özümüzdə aktyor yoxdur? Teatra getmirsiniz? Gedin, öz aktyorlarımızı seçin", - demişdi.

Azərbaycanın onlarla aktyor, Xalq artisti onu özünə müəllim, hətta bəziləri mənəvi ata sayır. Bir çoxları "Fəxr edirəm ki, Adil İsgəndərovun yetirməsiyəm", - deyirdi.

Adil İsgəndərov olduqca sərt, tələbkər rəhbər idi. Lakin Azərbaycan kinosunun çiçəklənmə dövrü onun rəhbərliyi dövrünə düşüb.

O, sərt və tələbkər olduğu qədər həm də mərhəmətli, xeyirxah idi. Bir dəfə Xalq artistimiz Həsənağa Salayev bacısı və yeznəsi ilə mübahisə edib, ata evindən gedir. Dostu Adil İsgəndərov ona yaşamaq üçün teatrın binasında bir otaq verir. Həsənağa Salayev ailə qurduqdan sonra Adil İsgəndərovdan əlavə bir otaq da istəyir və Adil müəllim evsiz qalan aktyora əlavə 1 otaq da ayırır. Həsənağa Salayev uzun illər ailəsi - xanımı və iki oğluyla teatrda yaşayır.

Bütün bu yazılanlar görkəmli sənətkar Adil İsgəndərovunun mərhəmətinin, insanlığının yalnız kiçik bir hissəsi ni ifadə edir. Onun kino sənətinə verdiyi töhfələr əvəzsizdir.

Düşünürəm ki, Azərbaycan kino sənətinin ən parlaq illəri məhz A.İsgəndərovun fəaliyyət illərinə təsadüf edir.

1978-ci ilin senyabrında Azərbaycan kino sənəti ağır itki ilə üzləşir. Kino sənətinin dahisi, xalq artisti Adil İsgəndərov ürək çatışmazlığından vəfat edir.

Əntiqə KƏRİMƏDƏ

Asif Kərimov: "Bu işlər üçün qazanılan pulda mənim də zəhmətim olub"

Prodüссер Asif Kərimov əməkdar artist Elnarə Abdullayeva ilə olan iş birliyindən danışib.

Adalet.az xəbər verir ki, prodüссер E.Abdullayevanın keçdiyi zəhmət dolu yoldan söz açıb:

"Elnarə birdən- birə Heydər Əliyev sarayında konsert verməyib. Bu yerə qədər ancaq

zəhmətlə işləmişik. Zaman olub ki, Elnarə ailə quran vaxtı 6-7 il sənətinə fasilə verib. Davam etməyib. Son mənə müraciət edib ki, qardaş, oxumaq istəyirəm. O zaman Elnarə balaca bir evdə yaşayırdı. Ancaq ilk vaxtlarda qazancına kəndlərdə məscid tikdirdi. Sonra həmin kəndə su çəkirdi. Bu xanım bu işləri görürsə, ona necə deyim ki, mənə pul ver?Təbii ki, mənimlə birgə çalışıbsa, məscid tikdirmək üçün də, su çəkdirmək üçün də məndən mənimlə məsləhətləşib, halallaşib. Çünki, bu işlər üçün qazanılan pulda mənim də zəhmətim olub."

Nişanə Baxışovadan gənc həmkarına dəstək: "Mənim günümə saldılar"

Qalmaqallı şəkildə IX "Muğam müsabiqəsi"ndən ayrılan və müsabiqənin diplomunu qəbul etməyən gənc xanəndə Kənan Novruzovun etirazına cavab olaraq həmkarı Nişanə Baxışova da susmayıb.

Adalet.az-a açıqlama verən xanəndə bir zamanlar eyni hadisəyə şahid olduğunu söyləyib: "Heç bilmirəm nə deyim.Mənim günümə saldı bu uşaqları. Düşünürəm ki, 2007-

c ildə müsabiqədə mənim yerimi pulla satdılar. Amma Allah böyükdür. Ən böyük şansım 2011-ci ildə Beynəlxalq Muğam müsabiqəsində qalib oldum. Düşünürəm ki bu qələbəmlə yerimin satıldığını sübut etdim".

N.Baxışova gənc həmkarına möhkəm olmağı arzulayıb:

"Kənana deyirəm ki, bu haqsızlıqdır, bəli, amma hər şeyin sonu

demək deyil. Uğurları qarşısıdır. O, istedadlıdır və bir gün layiq olduğu yerdə dayanacaq".

Ayan: "Boşanmış qadınla müğənniyə eyni gözlə baxırlar"

Müğənni Ayan Babakişiyeva boşanmış qadınlara pis baxanları qınayıb.

Adalet.az bildirir ki, o,cəmiyyətdə boşanmış qadınla müğənnilərin eyni səviyyədə tutulduğunu söyləyib:

"Qadın boşanıbsa, artıq burada başqa bir mövzu ortaya çıxır. Düşünürəm ki, onun istekləri fərqlidir. Müğənniyə də eyni cür baxırlar. Heç düşünmürəm ki, sənətçi xanımların həyatında da müqəddəslik var. İnsanların 70 faizi hesab edir ki, sənətçilərdə müqəddəs, ülvə hiss yoxdur.

Onların məqsədi yalnız pul qazanmaq, toy məclislərinə getmək və ya başqa bir həyat tərzini yaşamaqdır. Çox insanlar müğənniyə necə pis baxırsa, boşanmış qadına da pis baxır. Hətta onlar uğursuz bir tale yaşadığı üçün həmin qadınları bədbəxt adlandırırlar."

Əntiqə

"Viləş İdman Klubu"nun yaranmasının 3-cü ildönümü münasibəti ilə "Klublararası yoldaşlıq görüşü" keçirildi

31 avqust 2025-ci il tarixində "Viləş İdman Klubu"nun yaranmasının 3-cü ildönümü münasibəti ilə "Klublararası yoldaşlıq görüşü" həmin klubun idman zalında həyata keçirildi.

Tədbirdə media nümayəndələrindən biri olan "Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi"nin üzvü, yazar, araşdırmaçı jurnalist Aybəniz Abdulova, qonaqlardan "Essella" şirkətinin rəhbəri Səkinə Əliyeva, həkim Mətanət Sadiqova, rəqqasə Elvina Həsənova, psixoloq Lamiyə Bağirova, "Viləş idman klubu"nın fəxri üzvü Şəbnəm Cəfərzadə, Elvin Ağahacıyev, Elvin İsmayilov, İntiqam Həsənov, Elşad Abdullayev, Qurban Tapdıqov, Qafar Quliyev və komandalardan isə "Viləş

İdman klubu" nun direktoru Şamil Əbilov, Bayram Əliyev, Xəyal Nəbiyev, Nokaut idman klubundan Elşən, Seymur, Revanş idman klubundan Mirağa, Frifayting idman klubundan Sahib və həmçinin iş adamı Seymur müəllim olmaqla hakimlərdən isə Zəmir Məmmədov, Ramiz Nadirov iştirak etdilər. Tədbir Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himnin səsləndirilməsi ilə başlandı və şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Tədbiri giriş sözü ilə açan "Viləş İdman Klubu"nın direktoru Şamil Əbilov bildirdi ki, bu gün ölkəmizin Prezidenti İlham Əliyevin ardıcıl söyləri nəticəsində Azərbaycan dünyanın qabaqcıl idman ölkələrindən birinə çevrilib. İdmançılarımızın Olimpiya və dünya çempionatlarında uğurlu çıxışları buna əyani sübutdur.

Daha sonra yarışa start verildi. Dörd klubdan əlli nəfər idmançı yarışdı.Onların içərisində şəhid ailəsinin üzvü olan Hüseyn Sadiqov qalib gələrək birinci yerə layiq görüldü, diplom və medalla təltif edildi.

Tədbirin sonunda "Viləş İdman Klubu" adından yaranmasının 3-cü ildönümü münasibəti ilə yarışda nəticələri olan idmançılara diplomlar, media nümayəndəsinə və qonaqlara isə təşəkkürnamələr təqdim olundu.

Aybəniz ABDULOVA,
"Azərbaycan Jurnalistlər Birliyi"nin üzvü,
yazar, araşdırmaçı jurnalist

AFFA bu klubları cərimələdi

Dünən AFFA İntizam Komitəsinin iclası keçirilib. QOL.az qurumun saytına istinadən xəbər verir ki, iclasda Misli Premier Liqasının 3-cü turundakı qada pozuntuları ilə bağlı qərarlar qəbul edilib.

"Neftçi" - "Turan Tovuz" oyununun 55-ci dəqiqəsində "Neftçi"nin heyətində 5 nömrəli futbolçu İqor Ribeyro təcavüzkar davranışa (rəqibi vurduğuna) görə birbaşa qırmızı vərəqə aldığı üçün 3 oyun cəzalandırılıb. "Neftçi" isə 3000 manat cərimə edilib. Eyni matçda "Neftçi" azarkeşləri tərəfindən meydançaya kənar əşyalar atıldığına görə klub 2000 manat cərimə edilib. "Sabah" - "İmişli" görüşü "İmişli"nin meydana gec çıxması səbəbindən gec başladığına görə bölgə təmsilçisi 3000 manat cərimələnib.

Suraxanı rayonu Bülbül qəs. M.Abdullayev küç, ev 47 F ünvanında yaşayan Abdullayev Eynur Abdulla oğlunun adına verilmiş AA 41996 seriyalı xidməti vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:
İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və "Son dakika" MMC Neşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 hvh
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" neşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31. 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 244
Çapa imzalanmışdır:
04.09.2025

ƏDALƏT •

5 sentyabr 2025-ci il